

MENDELOVA UNIVERZITA V BRNĚ

Fakulta regionálního rozvoje a mezinárodních studií

**Mexická migrace do Spojených států amerických:
srovnání migračních politik Clintonovy, Bushovy a
Obamovy administrativy**

Diplomová práce

Autor: Bc. Matěj Böhm

Vedoucí práce: Mgr. Martin Hrabálek, Ph.D.

Brno 2015

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem diplomovou práci „Mexická migrace do Spojených států amerických: srovnání migračních politik Clintonovy, Bushovy a Obamovy administrativy“ vypracoval samostatně a veškeré použité prameny a informace uvádím v seznamu použité literatury. Souhlasím, aby moje práce byla zveřejněna v souladu s § 47b zákona č. 111/1998 Sb., o vysokých školách ve znění pozdějších předpisů a v souladu s platnou Směrnicí o zveřejňování vysokoškolských závěrečných prací.

Jsem si vědom, že se na moji práci vztahuje zákon č.121/2000 Sb., autorský zákon, a že Mendelova univerzita v Brně má právo na uzavření licenční smlouvy a užití této práce jako školního díla podle § 60 odst. 1 autorského zákona.

Dále se zavazuji, že před sepsáním licenční smlouvy o využití díla jinou osobou (subjektem) si vyžádám písemné stanovisko univerzity, že předmětná licenční smlouva není v rozporu s oprávněnými zájmy univerzity, a zavazuji se uhradit případný příspěvek na úhradu nákladů spojených se vznikem díla, a to až do jejich skutečné výše

V Brně dne:

.....

podpis

Poděkování

Tímto bych chtěl poděkovat Mgr. Martinu Hrabálkovi, Ph.D. za odborné vedení práce, za cenné rady a připomínky při konzultaci a za vstřícný přístup.

Anotace

Böhm, M. Mexická migrace do Spojených států amerických: srovnání migračních politik Clintonovy, Bushovy a Obamovy administrativy

Diplomová práce se zabývá problematikou mexické migrace do Spojených států amerických. První část práce poskytuje teoretický rámec migrace a migračních politik a v souvislosti s USA rozebírá národní identitu a přistěhovalecký charakter země. V návaznosti na to je zkoumán historický vývoj přistěhovalectví do Spojených států s důrazem na imigrační politiku. Praktická část práce se věnuje analýze mexického přistěhovalectví do USA, přibližuje jeho specifika a porovnává imigrační politiky Clintonovy, Bushovy a Obamovy administrativy.

Abstract

Böhm, M. Mexican migration to the United States of America: comparison of Clinton's, Bush's and Obama's administration

This diploma thesis deals with Mexican-American migration issues. The first part of this paper defines the theoretical framework of migration and migration policy and related to the United States the paper examines the concept of national identity and the immigrant paradigm of American nation. Based on the literature review the thesis describes historical development of immigration to the United States while focusing mainly on immigration policy. The case study analyzes Mexican immigration to the United States, specifies the nature of current migration flows and compares immigration policy of Clinton's, Bush's and Obama's administration.

Klíčová slova

Mexiko, USA, migrace, přistěhovalectví, politika, Clinton, Bush, Obama

Key Words

Mexico, USA, migration, immigration, policy, Clinton, Bush, Obama

Obsah

1	Úvod	7
2	Cíl práce	8
3	Metodika	9
4	Teoretická část.....	11
4.1	Migrace.....	11
4.2	Typologie migrace	14
4.3	Faktory ovlivňující migraci	16
4.4	Push-pull model	17
4.5	Normativní alternativy migračních politik	18
4.5.1	Libertarianismus	19
4.5.2	Liberalismus	20
4.5.3	Komunitarismus	22
4.5.4	Realismus.....	22
4.6	Národní identita.....	24
4.7	USA: národ přistěhovalců	25
4.8	Multikulturalismus	26
4.9	Americká národní identita	28
5	Historický vývoj přistěhovalectví do USA	30
5.1	Imigrační politika USA	34
5.1.1	19. století: protičínská imigrační legislativa.....	34
5.1.2	20. století	36
5.1.3	Období po II. světové válce.....	37
5.1.4	Hart-Cellerův zákon.....	38
5.1.5	Zákon o uprchlících; období vysokého a rostoucího přistěhovalectví a rostoucí, ale neúčinné restrikce	39
5.1.6	1986: Zákon o imigrační reformě a kontrole přistěhovalectví	40
5.1.7	Heritage foundation.....	42
5.1.8	Bracero program	43
5.1.9	Nativistická 90. léta.....	44
6	Praktická část: mexická migrace do USA.....	45
6.1	Mexická migrace do USA	46

6.1.1	Legální trvalá přijetí.....	46
6.1.2	Dočasná legální přijetí.....	47
6.1.3	Neautorizovaná migrace.....	48
6.2	Historický vývoj migrace z Mexika do USA	48
6.2.1	Období před 2. světovou válkou: nízké sezónní přívaly	50
6.2.2	1942 – 1964: Bracero program	51
6.2.3	1964 – 80. léta: původ dnešního migračního systému	52
6.2.4	90. léta – současnost: zvýšené push-pull faktory a imigrační kontrola.....	54
6.3	Mexičané ve Spojených státech	55
6.3.1	Ochrana hranice	57
6.4	Od IRCA k NAFTA	58
6.5	Clintonova administrativa.....	59
6.5.1	NAFTA.....	59
6.6	Bushova administrativa	64
6.6.1	Mexické přistěhovalectví po 11. září 2001.....	64
6.6.2	2002: Zákon o zvýšené bezpečnosti hranic a reformě vízového vstupu.....	68
6.6.3	Bushova touha po reformě.....	69
6.6.4	Real ID Act 2005	71
6.7	Obamova administrativa.....	73
6.7.1	Vracení migrantů zpět versus deportace	74
6.7.2	Bezpečné komunity: deportace cizinců působících problémy	75
6.7.3	DACA a DAPA: koho nedeportovat.....	76
6.7.4	Imigrační politiky pod Obamovým dohledem.....	76
7	Diskuze	78
8	Závěr	87
9	Zdroje.....	90

1 ÚVOD

Historie a geografie daly Mexiku jedinečný status v rámci amerického imigračního systému a učinily z migrace mezi Mexikem a USA největší migrační tok na světě. Potřeba porozumět mexicko-americké migraci je dnes větší, než kdy předtím, za celou dobu její staletí dlouhé historie. Její objem a komplexnost se dostaly na vyšší úroveň, než by si většina pozorovatelů byť jen nedávno dokázala představit, přičemž funguje v kontextu nabitým vážnými lidskými, politickými a bezpečnostními výzvami.

Diplomová práce se zabývá problematikou mexické migrace do Spojených států amerických. Tyto migrační pohyby v současnosti jednoznačně dominují přistěhovalectví do USA a společně s migrací z dalších latinskoamerických zemí tak vede příliv migrantů z Mexika k hispanizaci amerického kontinentu a k transformaci sociálních, lingvistických a ekonomických návyků směrem k rozvoji anglo-hispánské společnosti. Současná přistěhovalecká vlna z Mexika nemá v americké historii obdobu. Situace je unikátní jak pro Spojené státy, tak ve světovém měřítku. Žádná ze zemí prvního světa nemá kontinentální hranici se zemí třetího světa, v tomto případě se dokonce jedná o hranici dlouhou tisíce kilometrů. Nikdy v dějinách navíc nepanoval tak hluboký rozdíl mezi příjmy obyvatelstva dvou sousedních zemí, jako je tomu právě mezi USA a Mexikem (Huntington, 2005).

Imigrace má významný vliv na mnoho aspektů života ve Spojených státech, od pracovní síly, přes vzdělávací systém až po rozličné komunity napříč územím státu. Mexičané tvoří největší národnostní skupinu migrantů ve Spojených státech, což se týká legální i ilegální migrace, což je pro tvorbu americké imigrační politiky zásadní fakt. Imigrační politika je v posledních letech nepřetržitým předmětem pozornosti Kongresu a znepokojení široké veřejnosti ve Spojených státech.

Rozsáhlá mexická migrace do Spojených států amerických začala v první polovině 20. století, motivována poptávkou po pracovní síle v USA a politickými nepokoji v Mexiku. V průběhu 20. století sehrávaly legislativní úpravy a reformy amerického imigračního systému zásadní roli ve formování mexických migračních toků. Od roku 1980 jsou Mexičané nejpočetněji zastoupenou přistěhovaleckou skupinou. Od tohoto roku se počet

mexických imigrantů zvýšil z asi 2,2 milionu na téměř 12 milionů v roce 2014, kdy Mexičané představují téměř 30 % v zahraničí narozené populace Spojených států. Mexičané zároveň také utvářejí podobu neautorizované imigrantské populace národa, kdy více než polovina (asi 55 %) z necelých 12 milionů nelegální přistěhovalecké populace USA pochází z Mexika (Migration Policy Institute, 2014).

Jaké jsou spolehlivé odhady počtu migrantů, jejich legálního statusu a jejich míry cirkulace? Jakou roli sehrává mexická pracovní síla ve Spojených státech dnes, a jakou má sehrávat zítra? Jaké jsou souvislosti, které činí tvorbu politiky buď unilaterální, nebo bilaterální záležitostí v Mexiku a v USA? Jak může být migrace nejlépe řízena vyrovnanou a bilaterální cestou? To jsou otázky, které jsou neustále v jádru imigrační debaty Spojených států.

2 CÍL PRÁCE

Cílem této diplomové práce je přiblížit teoretický základ imigrace do USA, zachytit fenomén přistěhovalectví z hlediska historického, politického, kulturního a ekonomického. Práce se rovněž snaží odhalit souvislosti, vztahy a příčiny, které udávají podobu americké imigrační politiky a tím i strukturu americké společnosti. V návaznosti na to jsou pak přiblížena specifika mexického přistěhovalectví a porovnány imigrační politiky Clintonovy, Bushovy a Obamovy administrativy, právě ve vztahu k charakteru mexických migračních toků a počtu především mexických legálních trvalých imigrantů a neautorizovaných imigrantů.

3 METODIKA

Mexické přistěhovalectví prostupuje prakticky celou historií Spojených států. Teoretická část práce, založená na výběrové literární rešerši, se věnuje především historickému vývoji amerického přistěhovalectví, prakticky od počátku, po nástup Billa Clintona k moci. Americké přistěhovalectví je rozebíráno v souvislosti s praktikovanými imigračními politikami Spojených států. Za počátek imigrační politiky lze ze dvou důvodů považovat rok 1882. Byl přijat zákon, který vyčleňoval z možnosti imigrace konkrétní skupinu potenciálních přistěhovalců a zároveň tím byl položen základ funkční imigrační byrokracie. V úvodu literární rešerše je vymezena migrace, relevantní typologie migrace, její motivy a faktory, kde je pro další text důležitý zejména push-pull model, a normativní alternativy migračních politik, jako základ přístupů státu k imigrační politice. Samotná migrace pak bude zkoumána ve dvou rovinách – legální a ilegální migrace. Dále se práce teoreticky zabývá multikulturalismem, přistěhovalectvím, národní identitou, až se na tomto základě dostává k historickému vývoji přistěhovalectví do USA. Pro komplexní zachycení problematiky migrace je třeba k migraci přistupovat z demografického, ekonomického, sociologického a antropologického hlediska.

Praktická část diplomové práce se věnuje analýze mexického přistěhovalectví ve Spojených státech. V této části je využita kauzální analýza jevu mexického přistěhovalectví a vztahová analýza mezi mexickým přistěhovalectvím a imigračními politikami USA. Na základě těchto analýz je provedena komparace imigračních politik Clintonovy, Bushovy a Obamovy administrativy v souvztáznosti s počty především mexických legálních trvalých imigrantů a odhady neautorizovaných imigrantů podle dat získaných z Department of Homeland Security (DHS).

Práce může být limitována nedostupností některých dat na webu DHS, který je pro ni primárním zdrojem migračních statistických údajů. DHS každoročně vydává tzv. Immigration Yearbook, kde sumarizuje imigrační statistiky za minulé období a uplynulé roky. Posledním zveřejněným je Immigration Yearbook 2012. Z roku 2013 jsou ke komparaci prováděné v praktické části dostupná pouze data o legálních trvalých migrantech. První detailní odhady neautorizované migrace INS vydala v roce 1994, na základě této metodiky byla data revidována, upravena a aktualizována DHS k roku 2006. Jedním z limitů práce je také právě kritérium neautorizované migrace při srovnávání

imigračních politik, kdy se jedná o odhady, ne o plnohodnotná reálná data. Do češtiny jsou v textu přeloženy hlavně anglické názvy smluv, zákonů, legislativních úprav etc., které se v češtině běžně uvádějí. Některé názvy jsou z důvodu absence plnohodnotného českého ekvivalentu ponechány v anglickém jazyku.

4 TEORETICKÁ ČÁST

4.1 Migrace

Nutkání migrovat je zakotveno v lidské přirozenosti jako instinktivní vrozená dispozice a inklinace ke zvědavosti a putování za novými možnostmi a novými obzory. Rozdělení lidského druhu na nespočetné etnické, kulturní, jazykové a rasové skupiny ve skutečnosti bylo a nadále zůstává výstupem migrace, která je rovněž základem genové a kulturní transmise a přizpůsobení. Migrace je v podstatě hlavním zdrojem lidského přežití, adaptace a růstu napříč stoletími a tisíciletími (Adler, 2003).

Migrace neboli stěhování, demografy též nazývána mechanický pohyb nebo mechanická změna obyvatelstva, je forma prostorové mobility mezi dvěma územními jednotkami znamenající obvykle trvalou změnu pobytu (Jelínek, 1984). Mezinárodní organizace pro migraci definuje migraci jako pohyb osob nebo skupiny osob buď přes mezinárodní hranici, nebo za hranice určité administrativní jednotky v rámci států, což zároveň odpovídá základnímu dělení migrace podle změny místa pobytu, rozlišování mezi vnitřní a mezinárodní migrací. Jedná se o populační pohyb zahrnující veškeré přesuny osob, neohledně na délku, skladbu či příčinu; zahrnuje migraci uprchlíků, vysídlených osob, ekonomických migrantů a osob přesouvajících se z jiného důvodu, včetně např. rodinného sjednocení (International Organization for Migration, 2014; Baštecká, 2013).

Ministerstvo vnitra České republiky přibližuje migraci jako přesun jednotlivců i skupin v prostoru, který je spolu s porodností a úmrtností klíčovým prvkem v procesu populačního vývoje a výrazně ovlivňuje společenské a kulturní změny obyvatel na všech úrovních a dodává, že s ekonomickým rozvojem se intenzita migrace neustále zvyšuje (Ministerstvo vnitra České republiky, 2015). V následujícím textu bude termín migrace (příp. imigrace či emigrace) chápán jako mezinárodní migrace, kterou MVČR vymezuje jako pohyb jednotlivců i skupin osob mezi územími jednotlivých zemí světa, přičemž uvádí, že migrace může být krátkodobá, dlouhodobá, trvalá i opakovaná (cirkulární) (Ministerstvo vnitra České republiky, 2015). Existuje však hned několik hledisek třídění migrace. Může být členěna z pohledu doby setrvání, motivace, dobrovolnosti, věku, pohlaví migrantů,

geografického směru, využitých dopravních prostředků, stupně legality atd. (Baštecká, 2013).

Dvě formy relokace mohou být podle UNESCO vyňaty ze širší definice migrace: za prvé teritoriální přesuny, které nevedou k žádným změnám ve vazbách sociální příslušnosti a tudíž jsou jak pro jedince, tak pro společnost, v místě původu i destinace, v podstatě bezvýznamné, jako například turismus; za druhé relokace, kdy dotyční jedinci nebo skupiny jsou čistě pasivními předměty přesunu, ne aktivními iniciátory vlastního pohybu, příkladem může být organizovaný transfer uprchlíků z původních států do bezpečných útočišť (UNESCO, 2014). Pod pojem migrace tudíž nebývají většinou zahrnuty formy prostorové mobility, které jsou dočasné, nebo periodicky se opakující, jako je dojíždka za prací, turistika, studijní pobyt atd., ale i nomádismus, i když někteří autoři se k tomuto rozřazení mohou stavět jinak. Kritériem ohledně začlenění do migračních pohybů je většinou doba pobytu nebo právní status. OSN doporučuje jako limitní pro zařazení do kategorie migrace hranici jednoho roku pobytu vně daný stát, ale západní svět a většina rozvojových zemí je z hlediska času a vázanosti pohybu ještě mnohem liberálnější (Drbohlav, 1995). Tyto rozdílné přístupy mezinárodní srovnávání znesnadňují.

Termín migrant bývá vykládán jako každá osoba, které dočasně, nebo trvale žije v zemi, kde nebyla narozena a osvojila si jistá významná sociální pouta k tomuto státu. Tato definice je poněkud úzká s ohledem na to, že přístupy jednotlivých států k teorii migrace se mohou značně lišit, v některých zemích může být člověk oficiálně považován za migranta i pokud se v dané zemi narodil. Na mezinárodní úrovni neexistuje žádná univerzálně přijímaná definice migranta. Běžně se tento termín užívá pro všechny případy, kde rozhodnutí o přesunu bylo učiněno svobodně daným jedincem, za účelem osobní výhodnosti a bez intervence externího vlivného faktoru (International Organisation for Migration, 2014). Toto vymezení indikuje, že výraz migrant, se nevztahuje na uprchlíky, vysídlené nebo ostatní nucené nebo přesvědčené opustit své domovy. Za migranty bývají většinou považováni lidé, kteří sami rozhodují o tom, kdy odejít a kam směřovat, i když jejich možnosti bývají často velmi omezené. Někteří vědci nicméně rozlišují mezi dobrovolnou a nedobrovolnou migrací. V prvním případě se dříve jednalo především o deportace otroků, popřípadě trestanců, lze sem zařadit i odsun Němců po II. světové válce nebo i jiné mezistátní výměny obyvatel. V dnešní době je touto migrací spíše míněno vynucení

odchodu ze země, ať již přímo státní mocí (vyhoštěním nebo deportací), nebo nepřímo prostřednictvím strachu či jiných forem nátlaku nebo okolností nutících k odchodu ze země, jakými jsou např. ozbrojené konflikty, hladomor nebo přírodní popř. ekologické katastrofy. Širší definice migrantů odráží současné potíže v rozlišování mezi migranty, kteří opouštějí svou zemi kvůli politické perzekuci, konfliktům, ekonomickým problémům, environmentální degradaci nebo kombinaci těchto faktorů, a těmi, kteří hledají podmínky pro přežití nebo zvýšení úrovně svého blahobytu, které nenacházejí v zemi svého původu (Jelínek, 1984).

Text se nicméně v dalších svých kapitolách bude věnovat především migraci dobrovolné, která vyplývá z iniciativy migranta. Dobrovolná migrace bývá politicky, rasově, nábožensky nebo národnostně motivována. Jedná se o ni v případě, že dané osoby odejdou ze své rodné země dobrovolně, na základě svého vlastního svobodného rozhodnutí a přesvědčení. Dobrovolná migrace se dále dělí na pracovní, řetězovou, inovační a neemigrační. U pracovní migrace je klíčovým faktorem vyhlídka lepšího zaměstnání. Řetězová migrace probíhá za účelem sjednocení rodiny. Neemigrační migrace je dočasná migrace např. za účelem studií a výzkumu, motivem k inovační migraci je zlepšení životních podmínek přesídlením do jiného státu (Palát, 2013).

Důležitým dělením migrace pro účely této diplomové práce je členění podle stupně legality, kdy dělíme migraci na legální a nelegální. Legální migrace znamená, že migrant splnil všechny zákonné podmínky v zemích, ve kterých se pohybuje, pracuje, žije atd., a do země tedy vstoupil legálně. Nelegální migrant je osoba, která tyto podmínky porušuje, ať už z hlediska nelegálního vstupu do země (chybějící cestovní doklad, padělané doklady, vstup do země mimo hraniční přechod), nebo nelegálního pobytu v zemi (vypršení víza, neprodloužení povolení k pobytu, nelegální práce). V případech například již zmíněného vypršení víza se z legálního migranta stává migrant nelegální. Tato situace může nastat i v případě neprodloužení povolení k pobytu, kdy migrant v zemi nadále setrvává, nebo když se potencionální migrant spojí se zprostředkovatelem přesunu, (např. tzv. Coyotajes) kterému většinou zcela důvěřuje (Palát, 2013).

Coyotaje (anglicky coyote) je hovorový výraz mexické španělštiny označující pašeráky lidí přes hranici mezi Mexikem a USA. Pašeráctví lidí by nemělo být zaměňováno s obchodem

s bílým masem. ICE jej definuje jako úmyslné importování lidí do USA, kdy záměrně dochází k porušování imigračních zákonů. Tyto přestupky zahrnují jak přivádění nežádoucích cizinců do země, tak nezákonný transport a poskytování přístřeší těmto cizincům. Výraz coyote pochází z počátku 19. století jako označení pro osobu, která najímala mexické imigranty coby pracovní sílu pro USA. V tomto období došlo v USA ke zvýšení poptávky po pracovní síle. Coyotes byli najímáni, aby cestovali do Mexika a rekrutovali tvrdě pracující Mexičany pro práci v USA. Většina coyotes byli Mexičané, nebo Američané mexického původu, kteří žili u hranice a působili věrohodně díky své plynulé znalosti španělštiny a přesvědčivému vzezření. Díky zlepšujícím se pracovním podmínkám v USA a opatřením přijatých vládou se mohli postupem času tito mexičtí pracovníci vrátit domů a šířit informace o pracovních příležitostech v USA. Těmto lidem se říkalo engancheros (anglicky hookers), mluví se o nich jako o předchůdcích dnešních novodobých coyotes. Samostatní migranti platí coyotes honorář, aby je dostali přes hranici. Tyto odměny se většinou vybírají v okamžiku, kdy se migrant bezpečně dostane na předem domluvené místo, většinou se jedná o hraniční města v Kalifornii, Texasu a Arizoně. V nedávných letech došlo v USA k dramatickému nárůstu podílů migrantů, kteří si tyto coyotes, také známé jako polleros, najímají, zejména z důvodu zintenzivnění ostrahy podél hranice (Spener, 2009; Massey, 2004).

4.2 Typologie migrace

Z předchozího textu je patrné, že pod pojem migrace spadá velké množství různorodých pohybů a jejich rozličných diferenciací podle různých kritérií, proto se objevují snahy o její podrobnější a jednoznačnější rozčlenění. V odborné literatuře se těchto způsobů členění dá nalézt mnoho. Dominující formy migrace mohou být rozlišeny podle motivů (ekonomické, rodinná sjednocení, uprchlictví) nebo legálního statusu (nepravidelná migrace, kontrolovaná emigrace/imigrace, volná emigrace/imigrace) zainteresovaných. Většina zemí rozlišuje mezi několika kategoriemi ve svých migračních přístupech a statistikách. Velké odlišnosti v přístupech mezi vládami zemí, úřady, organizacemi i autory indikují, že neexistuje žádné univerzální objektivní vymezení migrace ani její jednotná diverzifikace. V této práci je následován nejběžnější (obecný) přístup k diverzifikaci a typologii migrace respektive migrantů.

Za obecné členění migrace se považuje rozdělení do 4 typů, jak uvádí např. Rystad (Rystad, 1992):

- 1) Stálá (trvalá) migrace;
- 2) Pracovní migrace;
- 3) Přesuny uprchlíků;
- 4) Ilegální (nedokumentovaná) migrace.

Můžeme najít spoustu dalších kritérií, podle nichž lze migraci členit, jako např. délka pobytu (stálá, dočasná, krátkodobá) nebo podle důvodu k přesunu (ekonomická, politická, ekologická jinak motivovaná). Někdy bývá přesnější určení problematické, jelikož jednotlivé faktory mohou působit společně a nebývá snadné určit, který z nich převládá. Ani sami migranti nemusí pravý důvod své migrace znát nebo jej mohou tajit.

Jedním z dalších způsobů členění je rozdělení podle administrativně-legálního statusu v hostitelské zemi, skupiny jsou oproti obecné typologii přesněji vymezeny. Podle tohoto kritéria dělíme migranty na (Appleyard, 1992):

- 1) Legálně přijatí imigranti – je od nich očekáváno trvalé přesídlení a jsou přijímáni na základě vládních imigračních programů, tato kategorie zahrnuje i přijetí rodinných příslušníků podle plánu na sjednocování rodin.
- 2) Legálně přijatí dočasní migranti – do této kategorie spadají sezónní migranti a nesezónní migranti, kteří jsou vázáni určitým kontraktem a po jeho uplynutí jsou nuceni vrátit se do své domovské země. Jedná se většinou o polokvalifikovanou nebo nekvalifikovanou pracovní sílu s dobou pobytu okolo 2 let.
- 3) Dočasní legální imigranti s vyšší kvalifikací – mezi ty se většinou řadí pracovníci v rámci mezipodnikových převodů, účastníci studijních stáží atp. Většinou jde o vysoce kvalifikovanou pracovní sílu a zaměstnance mezinárodních podniků, mířící za krátkodobým zaměstnáním nebo studiem v cílové zemi.
- 4) Ilegální (nedokumentovaní) migranti – imigranti, jejichž vstup nebo setrvání v cílové zemi není schváleno vládou.
- 5) Žadatelé o azyl – fyzické osoby, které žádají o uprchlický status.
- 6) Uprchlíci – fyzické osoby definované jako uprchlíci podle konvence OSN z roku 1951 a dodatečného protokolu z roku 1967, který ruší časové a geografické omezení vyplývající z konvence. Do této kategorie patří osoby, které byly

pronásledovány z rasových, náboženských, národnostních důvodů nebo odlišného politického smýšlení. Nacházejí se mimo svou domovskou zemi a nemohou nebo mají strach se vrátit zpět (Fontenau, 1992).

Výhodou tohoto dělení je možnost jednoznačného zařazení jakéhokoliv migranta v dané zemi do jedné z přesně stanovených skupin. Velká nevýhoda spočívá ve vnitřní vzájemné závislosti jednotlivých skupin. Pokud např. stát zavede přísnější imigrační politiku k omezení 1. a 2. skupiny, lze očekávat nevyhnutelný nárůst ve skupinách 4, 5 a 6.

4.3 Faktory ovlivňující migraci

Migrace je globálním fenoménem způsobovaným nejen ekonomickými faktory, ale také faktory sociálními, politickými, kulturními, environmentálními, zdravotními, vzdělanostními a dopravními. Migrační pohyby se většinou odehrávají kvůli působení push faktorů méně příležitostí v socio-ekonomické situaci a pull faktorů, které fungují opačným směrem. Motivů mezinárodní migrace většinou úzce souvisí s jejími příčinami, odehrávají se od toho, do jaké míry je migrant přitahován celkovým souhrnem všech podmínek v zahraničí, jako pull faktory, a vytlačován těmito podmínkami, jako push faktory, v domácí zemi. Důležitý je hlavně poměr těchto dvou sil, v jakém rozsahu a jakým způsobem je směr jejich paralelního působení shodný nebo rozporný. Často může nastat i situace, kdy domácí podmínky nevyvíjejí žádný tlak a podkladem pro rozhodnutí k migraci je přitažlivost zahraničních podmínek či touha po změně atp. Na druhou stranu, migranti mohou být ze své domácí země vypuzováni existencí lákavých zahraničních podmínek a tlakem nepříznivých domácích podmínek, který vede k následné migraci (Vavrečková, 2005).

Příkladem necht' je příjmová motivace k práci v zahraničí. Čím větší je rozdíl mezi dosahovanou příjmovou úrovní mezi cílovou a domácí zemí, tím větší je motivace k migraci. Pokud je úroveň výdělků v cílovém státě několikanásobně vyšší (minimálně trojnásobek) oproti vysílajícímu státu, existuje většinou velmi silný sklon k migraci. Pokud je výdělková úroveň zhruba dvojnásobně větší, mluví se o silném migračním sklonu a pokud migrační náklady převyšují její přínosy a výdělková úroveň v domácí zemi

se pohybuje okolo tří čtvrtin příjmové úrovně cílového státu, dochází k útlumu motivace k migraci (Vavrečková, 2005).

Rozlišují se 4 základní faktory migrace obyvatel:

- push faktory – strukturální síly, které podporují emigraci z domácích zemí
- pull faktory – strukturální síly, které podporují imigraci do cílových zemí
- motivace a cíle lidí, kteří na tyto strukturální síly reagují a stávají se migranty
- sociální a hospodářské struktury, které přispívají ke spojení emigrace a imigrace

Existuje několik teorií migrace, kdy každá se zabývá jinými typy, motivací a příčinami migrace. Na migraci je možné nahlížet buď z makroekonomického pohledu (analýza na úrovni celé ekonomiky) nebo mikroekonomického (analýza na úrovni jednotlivce). Důležitý v kontextu s mexicko-americkou migrací a souvisejícími podmínkami a specifikami těchto migračních toků je především push-pull model.

4.4 Push-pull model

Push-pull model, jako migrační teorie, rozděluje migrační příčiny na negativní push faktory, faktory, které vedou obyvatele k vystěhování se z domácí země a pozitivní pull faktory, které naopak přitahují migranty, lákají je do cílového místa.

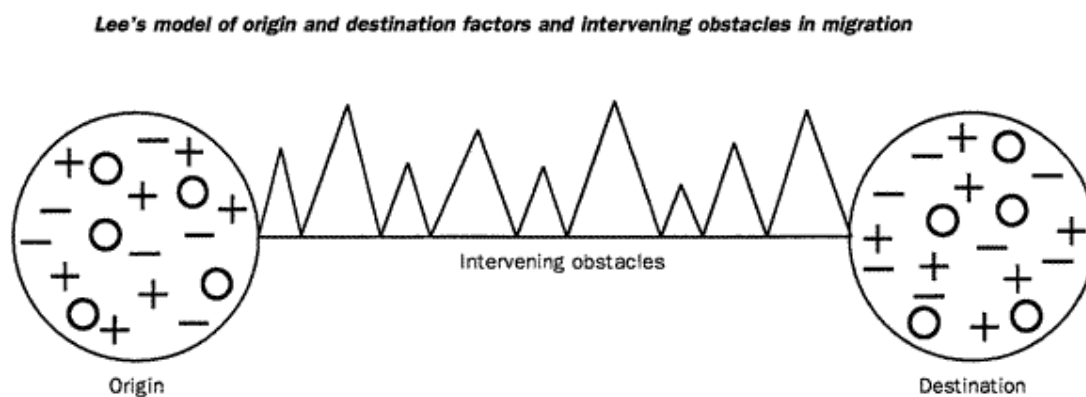
Push a pull faktory dále dělíme na ekonomické a sociálně-politické:

- ekonomické push faktory: vysoká nezaměstnanost, velká hustota osídlení, ekonomická zaostalost, hospodářský pokles, nízké mzdy, málo pracovních příležitostí
- sociálně-politické push faktory: válka, diskriminace, pronásledování, znečištění, špatné podmínky pro bydlení, přírodní katastrofy
- ekonomické pull faktory: vyšší mzdy, vysoká míra ekonomického rozvoje, atraktivnost, dostatek pracovních příležitostí
- sociálně-politické pull faktory – rodinné sjednocování, kulturní blízkost, preferenční zacházení, mír, lepší zdravotní péče, možnosti vzdělávání, bezpečnostní důvody.

Push-pull model je zároveň ovlivňován i překážkami, které migraci brání, např. jazykové bariéry, náklady související s migrací, velká vzdálenost cílové země, podmínky vstupu do země (víza a povolení) (Brázová, 2011).

Leeova teorie push a pull rozděluje faktory způsobující migraci na 2 skupiny faktorů: push faktory a pull faktory. Push faktory jsou nepříznivé okolnosti v oblasti, kde jedinec žije a pull faktory jsou věci, které jedince přitahují do jiné oblasti. Mezi push faktory podle Leea patří: nedostatek pracovních míst; málo příležitostí; neodpovídající podmínky; desertifikace; hlad nebo sucho; politický strach nebo perzekuce; otrokářství nebo nucená práce; špatná zdravotní péče; ztráta majetku; přírodní katastrofy; výhrůžky smrti; ztráta majetku; touha po větší politické nebo náboženské svobodě; znečištění; špatné bydlení; potíže s pronajímateli bydlení; šikana; diskriminace; špatné situace kolem příležitosti ke sňatku; odebrání bydlení; válka. Mezi pull faktory Lee řadí: pracovní příležitosti; lepší životní podmínky; pocit možnosti větší politické nebo náboženské svobody; zábava; atraktivní klima; bezpečnost; lepší zdravotní péče; bezpečnost; rodinné vazby; průmysl; lepší příležitosti ke sňatku. Potenciální migrant zvažuje rovnováhu mezi „+“ a „-“ v místě původu a destinace v souvislosti s obtížností překonání překážek stojících mu v cestě (schéma 1) (Lee, 1966).

Schéma 1: Leeův push a pull model

Zdroj: Lee, 1966: A theory of migration

4.5 Normativní alternativy migračních politik

„Napětí mezi partikularistickým a kolektivistickým posláním států jakožto států národních a jejich universalistickým a individualistickým posláním jakožto států liberálních se odráží

v dilematech jejich migračních a přistěhovaleckých politik. Je-li stát národní i liberální zároveň, musí zajišťovat jak kolektivní dobra příslušníků daného národa, tak individuální práva příslušníků lidského druhu (jakmile se ocitnou pod jeho jurisdikcí). Pokud se tyto dvě příslušnosti překrývají, vše je v pořádku. Problém nastává tehdy, musí-li stát rozsuzovat spory zájmů a nároků lidí, kteří jsou jeho občany, se zájmy a nároky lidí, kteří jimi nejsou. A právě o to často jde, morálně vzato, v migračních a přistěhovaleckých politikách.“ (Baršová, 2005: 19).

„Umístění politik záleží na tom, který z principů převáží, pak lze tyto politiky umístit buďto blíže universalistickému a individualistickému, nebo blíže partikularistickému a kolektivistickému kraji kontinua. Převaha prvního principu vede k otevření se přistěhovalcům a ochotě postupně je zahrnout mezi své občany. Převaha druhého principu vede k uzavření hranic státu a k rezervaci jeho území, zdrojů a institucí pro příslušníky vlastního národa. Každý liberální národní stát se snaží najít rovnováhu mezi těmito dvěma póly. V souladu s tím pak migrační a přistěhovalecké politiky států oscilují kolem středu pomyslného kontinua. Toto dilema odráží normativní teorie migrace. Každá z nich musí volit mezi universalistickým individualismem a partikularistickým kolektivismem.“ (Baršová, 2005: 20).

Základ přístupů státu k migrační politice bude v následujícím textu rozebrán podle Barši a Baršové. První přístup, deontologický, který dává přednost právům a principům před dobrou, účely a důsledky a zohledňuje nároky příslušníků obecného společenství lidstva, je rozvinut v libertariánském a egalitářském liberalismu. V souladu s územ současně angloamerické politické filosofie rozlišují Barša a Baršová liberalismus na dvě křídla – libertarianismus a liberalismus. Druhý přístup, konsekvenencialistický, zohledňuje dobro příslušníků zvláštního společenství národa, je rozvinut v komunitarismu a realismu. Tyto teorie by měly být chápány jako abstraktní modely politického rozvažování (Baršová, 2005).

4.5.1 Libertarianismus

Libertarianismus označuje soubor politických ideologií, které odmítají donucování a vyzdvihují politickou i obecnou svobodu a aktivitu. Společnost by podle nich měla

fungovat s minimálními zásahy státu nebo v krajních případech zcela bez státního zřízení (Higgs, 2006). Teorie libertarianismu říká, že jednotlivci mají právo svobodně disponovat svými životy a statky. Na život získaly vlastnický nárok narozením, na statky pak přisvojením volných přírodních zdrojů, dědictvím či obchodními smlouvami s jinými jednotlivci. Také stát je výsledkem smlouvy. V tomto případě se smlouva týká zajištění bezpečnosti a zákonnosti dané společnosti. Protože stát je výsledkem svobodného sdružování nezávislých jednotlivců, má sloužit on těmto jednotlivcům, nikoliv oni jemu. Svoboda pohybu je součástí práva na vlastnictví vlastní osoby a statků a může proto být omezena pouze rovným právem ostatních lidí na takové (sebe)vlastnictví. Svobodné transakce jednotlivců by, podle teorie libertarianismu, neměly být omezeny státními hranicemi, neboť ty nejsou ničím jiným než hranicemi různých agentur jurisdikce, smluvně najatých svobodnými jednotlivci k zajišťování jejich vlastnických práv. Pokud jednotlivci žijící pod jurisdikcí jedné agentury (tj. státu) uzavírají smlouvy předpokládající příchod cizích jednotlivců do jejich zóny jurisdikce, nemělo by existovat žádné omezení tohoto pohybu (Steiner, 1992; Higgs, 2006).

Podle Locka může být svoboda nakládat se svým vlastnictvím a pohybovat se mezi sférami jurisdikce omezena, pokud libertarián přijme podmínku legitimního přisvojení volně dostupných přírodních zdrojů. Locke tuto podmínku formuluje v jeho *Druhém pojednání o vládě* z roku 1690 (Locke, 1965). Co se týče migrace, mohlo by z takového rozvedení lockovské podmínky plynout právo lidí z chudých oblastí planety stěhovat se do bohatých oblastí, aby tak mohli získat zdroje nutné k výkonu svých vlastnických práv (Baršová, 2005).

4.5.2 Liberalismus

Výchozím předpokladem liberalismu je, že všichni lidé mají stejnou morální hodnotu či důstojnost, a že tedy mají povinnost navzájem se respektovat jakožto sobě rovní. Tato povinnost je transferována na liberální stát, který má, jako společný orgán občanů, brát rovný ohled na každého a zajišťovat všem základní podmínky rovné důstojnosti. Díky důrazu na férové rozdělení zdrojů svěruje liberalismus státu mnohem důležitější roli než libertarianismus (Donohue, 2003).

Navzdory svému universalistickému a individualistickému východisku musí tedy liberalismus stanovit jasnou dělicí linii mezi vzájemnými právy a závazky jednotlivců náležejících ke zvláštnímu společenství a jejich závazky vůči outsiderům. Tato linie může být buďto slabá a spíše formální nebo silná a obsahově určitá. První alternativu hájí ti, kteří sice chápou praktickou nezbytnost národního státu, ale přesto tvrdí, že by měl pojímat své závazky vůči svým občanům a cizincům jako v zásadě stejné. Z tohoto hlediska by mohla být imigrace legitimně omezena pouze tehdy, kdyby zohledňovala zájmy a práva cizinců více než zájmy a práva občanů, čímž by se prohřešovala proti principu rovného ohledu k příslušníkům obou kategorií jakožto k lidem. Druhý postoj přisuzuje dělicí hranici podstatně větší význam. Odlišný status příslušných dvou kategorií není dán jen formálně právně, ale také socio-ekonomicky. Naše závazky vůči spoluobčanům jsou hlubší než vůči cizincům, neboť spoluobčané se podílejí na tvorbě společenských výhod, které si mezi sebe rozdělujeme. Z tohoto pohledu musíme brát v potaz výhodnost spolupráce, z jejíhož celkového produktu by měl každý účastník mít férový podíl. Vzájemné závazky občanů vůči sobě navzájem jsou tak daleko silnější než jejich závazky vůči těm, kteří stojí mimo uzavřený kooperativní systém, ti ničím nepřispívají k přerozdělovaným sociálním výhodám a tím pádem na ně ani nemohou vznášet žádný nárok. V této druhé, realističtější, perspektivě je zájmům a právům občanů přisuzována jasná přednost před zájmy a právy cizinců. Jakmile jsou však práva občanů zajištěna, má stát dostatečně velký prostor k přijímání přistěhovalců. Navíc má povinnost přijímat uprchlíky, kteří utekli před perzekucí státy, jež je zbavily základních lidských práv. Měl by přijímat i ty, kteří prchají před přírodními katastrofami či občanskými válkami nebo jinými násilnými konflikty ohrožujícími jejich práva, životy a vlastnictví. Jakmile již pomohl svým potřebným a stále mu zbývají volné zdroje, měl by liberální stát také pomáhat potřebným a hladovějícím i mimo své území, ať už tam kde žijí, nebo jejich přijetím, v rozumném množství, na své území (Baršová, 2005).

Zatímco stát řízený liberálními principy je povinen zajistit úplnou sadu lidských a občanských práv svým vlastním občanům, je povinen zajistit pouze nejzákladnější lidská práva cizinců, jakmile se tyto ocitnou ve výjimečném stavu, v němž jsou tato jejich práva ohrožena. Závazek pomoci potřebným platí ve vztahu k cizincům až tehdy, byl-li již předtím splněn ve vztahu ke spoluobčanům. Celkově lze říci, že povinnosti vůči cizincům jsou mnohem slabší než povinnosti vůči občanům. To přibližuje tento typ liberalismu

přístupům na druhé straně morálního příkopu, oddělujícího individualistický universalismus od kolektivistického partikularismu. Dvěma hlavními variantami takové pozice jsou komunitarismus a realismus (Baršová, 2005; Donohue, 2003).

4.5.3 Komunitarismus

Komunitarismus je filozofie, která zdůrazňuje spojení mezi jedincem a komunitou. Komunitarismus je běžně chápán jako soubor interakcí uvnitř lidského společenství v daném místě. Filozofie komunitarismu je odvozena od předpokladu, že individualita osobnosti je spíše produktem společenských vztahů než jen výsledkem spojení jednotlivých charakterových rysů (Avineri, 1992).

„Výchozím předpokladem komunitarismu je, že člověk může žít eticky naplněný život pouze v rámci politického společenství, v němž s ostatními sdílí a sleduje jistou představu o dobrém životě. V této perspektivě je dobro jednotlivce napojeno na společné dobro národa, představovaného státem“. (Baršová, 2005: 24). Z účasti na společném životě vyvstává hustá síť společných nároků a vazeb silně kontrastující s řídkou sítí morálních vazeb spojujících jednotlivce jednoho národního společenství s jednotlivci jiných národních společenství. Příslušníci různých národností jsou tak k sobě vázáni pouze přirozenou příslušností k lidskému druhu. Oproti pozitivním a silným závazkům mezi spoluobčany jsou závazky vůči cizincům formulovány především negativně (např. Neubližuj druhému!) a vyžadují pozitivní čin pouze v případě krizové situace, v níž jsou přímo ohroženy životy, vlastnictví či základní lidská práva. Z toho také vyplývá, že komunitarismus dovoluje zavřít dveře jakýmkoliv nárokům na přistěhování, které nevycházejí z naléhavé potřeby těch, kteří prchají před válkou, přírodní katastrofou, hladomorem atd (Avineri, 1992; Baršová, 2005).

4.5.4 Realismus

„Výchozím předpokladem realismu je, že hlavní politickou hodnotou je nastolení pořádku prostřednictvím ustavení státu a zajištění jeho vnější bezpečnosti. Zatímco komunitarismus předpokládá, že lidé jsou vzájemně propojeni v jedné politické obci, aby pěstovali sdílené představy o dobrém životě, realisté vidí hlavní důvod existence politické obce v zajištění

pořádku a bezpečnosti.“ (Baršová, 2005: 25). Obecné zásady lidskosti mohou být respektovány až ve chvíli, kdy je zajištěn národní zájem na udržení pořádku a bezpečnosti. Národní zájem má mít zásadní přednost kdykoliv dojde k jeho střetu s těmito zásadami. To platí i pro vztahy k lidem z jiných společností, kteří by se chtěli přistěhovat. Nicméně realismus dovoluje pomoc potřebným cizincům, pokud se to nestřetává se zvláštním zájmem národa, nemluvě o situacích, kdy otevření dveří přistěhovalcům je v národním zájmu (například v období nedostatku pracovních sil) (Baršová, 2005).

Migrační a přistěhovalecké politiky liberálních národních států většinou dlouhodobě oscilují mezi universalistickým individualismem a partikularistickým kolektivismem. Zvraty domácích politik mohou způsobovat vychylování přistěhovaleckých politik od středu kontinua směrem k jednomu z pólů. To se v praxi projevuje otevřením dveří imigraci a zajištěním hladkého průběhu naturalizačních procedur respektive zavřením dveří před imigranty a znesnadňováním naturalizace. První přístup lze nazvat v širokém smyslu liberálním, druhý pak nacionalistickým. Je to způsobeno tím, že je nezbytné neustále hledat cestu kompromisu mezi nároky obou pólů. V moderním mezinárodním systému mohou být universální práva osob zajištěna pouze jejich náležitostí k partikulárnímu národnímu státu. Státy jsou pak povinny zajistit jak individuální právo na rovnou důstojnost osob, tak kolektivní právo na samosprávu lidu a sebeurčení národa (Baršová, 2005; Reus-Smit, 2008).

Prezentované normativní teorie lze rozdělit na kontinuu mezi dvěma póly (schéma 2). Ty pozice, které berou v úvahu pouze jeden pól, se ocitají za liberálně-demokratickými standardy. Čistý realismus (např. fašistické státy) zcela popírá práva cizinců ve jménu státu. Čistý libertarianismus zase popírá dobro národa jménem individuálních vlastnických práv jednotlivců. Liberalismus a komunitarismus se snaží brát v úvahu oba póly, každý však nakonec dává přednost jednomu z nich, jak je znázorněno na schématu (Baršová, 2005).

Schéma 2: normativní východiska migračních politik

Zdroj: Baršová, 2005: Přistěhovalectví a liberální stát

4.6 Národní identita

Otázky přistěhovalectví a národní identity vyvstávající v dnešním světě rozhodně nejsou zapříčiněny tím, že by migrace byla novým fenoménem. Postupem času se však čím dál více mění charakter migrace a její vnímání zejména západní civilizací. Pojem identita pochází z latinského slova „idem“, což znamená stejný. Stejnost lze podle Jenkinse určit až na základě porovnání s ostatními. Jak Jenkins uvádí, klíčovými kritérii jsou similarita a diference. Identita není věcí, která by existovala sama o sobě, vždy musí být nejprve vybudována (Baršová, 2005; Jenkins, 2008).

Samotný koncept identity je velmi obtížné definovat. Jak uvádí Huntington, věda nabízí různé odpovědi, které se shodují v jednom zásadním ohledu. „Identita je nositelem osobní integrity daného jedince či skupiny, je produktem uvědomění si svého vlastního „já“, tedy toho, že já nebo my jakožto uzavřená entita disponujeme jistými kvalitami, které mne či nás odlišují od jiných.“ (Huntington, 2005: 32) Identita se nám stává vlastní teprve v okamžiku, kdy jsme schopni se ztotožnit s jednotlivými jejími aspekty a z tohoto hlediska se tak vymezovat vůči ostatním. Lidé, pokud jsou ve vzájemné interakci s druhými, nemají jinou volbu, než se s nimi porovnávat a vůči nim se vymezovat, porovnávat v čem se s nimi shodují a v čem se od nich liší (Huntington, 2005).

„Identity jsou důležité, protože ovlivňují lidské jednání.“ (Huntington, 2005: 33) Národní identita obvykle zahrnuje teritoriální prvek a zároveň může zahrnovat více askriptivních, kulturních nebo politických aspektů a příležitostně také ekonomickou či sociální dimenzi (Huntington, 2005: 41). Národní identita je, společně s teritoriální, rasovou, náboženskou, lingvistickou a genderovou, jednou z mnoha koexistujících a vzájemně se překrývajících sociálních identit. Psychologickou úlohou jednotlivců je definovat a integrovat svá

rozdílná kolektivní já (Ashmore, Jussim, 1997). Politickou úlohou vlády je držet v rovnováze potřebu národní jednotnosti a protichůdné nároky jiných skupinových identit. V moderní společnosti se zdůrazňování národní věrnosti vyvinulo jako jádro individuálního politického sebevyjádření a dominantní způsob k posílení společenské solidarity (Greenfield, Chirot, 1994).

4.7 USA: národ přistěhovalců

Jako národ přistěhovalců se Spojené státy americké vždy potýkaly s problémem zvládnání etnické diverzity; heslo „*e pluribus unum*“ vyjadřuje touhu po silném vnímání společné americké identity, aniž by docházelo k rozlišování mezi národní jednotou a etnickou multiplicitou. Následující text se bude věnovat současnému významu americké národní identity. O Americe se obecně mluví jako o národu přistěhovalců, je to jedna z tezí, které se dostalo v intelektuálních debatách širokého uznání. Druhou široce akceptovanou tezí je definování Ameriky výlučně souborem politických principů definovaných jako víra v americké hodnoty. Tyto teze jsou, podle Huntingtona, jen částečně pravdivé, nejedná se však o plné pravdy, nepochybně však o klíčové elementy americké národní identity, ne o falešné identity, ale o identity dílčí (Huntington, 2005). „Ani jedna ani druhá interpretace totiž nepodává vyčerpávající obraz Ameriky. Neříkají nám nic o společnosti, která lákala nové přistěhovalce, ani o kultuře, která zrodila víru v americké hodnoty.“ (Huntington, 2005: 43).

V USA šlo přistěhovalectví a osídlování země ruku v ruce s budováním nového národu. Národ je tvořen přistěhovalci – osadníky, kteří původně náleželi k národům jiným (Baršová, 2005). Americká společnost se zformovala v osmnáctém a devatenáctém století z osadníků, kteří pocházeli téměř výlučně z Britských ostrovů. Jejich hodnoty, instituce a kultura jí daly základ a směřovaly její vývoj v následujících stoletích. Těžiště identity této společnosti leží v přítomnosti, nikoliv v minulosti. Díky historickému vývoji je národ otevřenější k přistěhovalcům a jejich příspěvkům ke tvorbě společné identity. To je také nejhlubší příčina toho, že přistěhovalcké politiky USA byly v druhé polovině 20. století dlouhodobě blíže universalistickému a inklusivnímu kraji kontinua. V USA tak docházelo k povzbuzování permanentního přistěhovalectví a chápání většiny legálních imigrantů jako budoucích občanů. Po překonání rasových a etnických předsudků, v polovině 20. století,

začaly USA samy sebe chápat jako multikulturní národ (Glazer 1994, Kymlicka 1997). V USA se multikulturalismus vyprofiloval jako jedna ze soupeřících interpretací národní identity (Takaki, 2008).

4.8 Multikulturalismus

V dnešní době lze jen velmi stěží najít demokratickou společnost, kde by neprobíhal jistý hluboký spor o to, zda a jakým způsobem by státní veřejné instituce měly lépe uznávat kulturní identitu etnických, kulturních a znevýhodněných menšin a jak je správně integrovat do národní společnosti. Veřejné instituce včetně státních úřadů, škol a univerzit často sklízí kritiku za nedostatečné uznávání nebo nerespektování či opomíjení kulturní identity občanů. Zejména v tzv. imigrantských politických zřízeních (s převážně anglosaskou kulturou) je tato problematika již po několik desetiletí řešena na nejrůznějších úrovních od filozofie po politiku, přičemž za jedno z nejschůdnějších a zároveň nejdemokratičtějších řešení je považován multikulturalismus (Gutmannová, 2001).

Multikulturalismus je soubor myšlenek v politické filozofii, který se zabývá tím, jak patřičně reagovat na problémy spojené s kulturní a náboženskou diverzitou (Song, 2014). Tento termín může zahrnovat celou řadu věcí spojených s lidovými písněmi, tancem, festivaly, řemesly, uměním, muzei, etnickými studii, sdílením kultury a lidskými právy. Význam termínu se může lišit podle úhlu pohledu, kdy na něj lze nazírat několika způsoby: jako na součást společenské reality či jako na určitou ideologii nebo doktrínu (vládní nebo administrativní politiku). Rovněž na multikulturalismus můžeme nahlížet z pohledu jednotlivce nebo společnosti. Pokud usilujeme o komplexní pohled, nelze vynechat ani různé jeho dimenze – politickou, ekonomickou, kulturní a sociální (Elliott, 2007).

Multikulturalismu je také záležitostí ekonomických zájmů a politické moci; vyžaduje odpovědi na ekonomické a politické nevýhody, na které lidé trpí v důsledku svého minoritního statusu. Podle Hirta je multikulturalismus klasifikován jako ideologie, koncept, princip, diskurs, či hnutí, ale také jako hodnota, problém postoj nebo výzva. V populaci je, podle teorie multikulturalismu, běžné, že si každý etnický či rasový element udržuje své odlišnosti. Multikulturalismus představuje zastřešující politickou a konceptuální artikulaci tohoto trendu, když konstruuje vizi společnosti, ve které vedle sebe

koexistují rozličné etnické skupiny, které se vyznačují jednotným původem, sdílenou kulturou a všem společnou kolektivní identitou (Hirt, 2005). Fleras a Elliott popisují multikulturalismus jako oficiální doktrínu a korespondující soubor politik a praktik, v nichž dochází k formální podpoře a inkorporaci etnicko-rasových rozdílů jakožto integrální součásti politického, společenského a symbolického řádu (Elliott, 2007).

Amerika byla zpočátku rasově, etnicky, kulturně a především nábožensky definována hodnotami a kulturou osadníků z britských ostrovů. Posléze ji v osmnáctém století museli definovat rovněž ideologicky, aby ospravedlnili odtržení od domovské země. Tyto složky formovaly americkou identitu také po většinu devatenáctého století. V dalších letech tohoto století musela být složka americké identity poněkud rozšířena, aby mohla pojmout německé, irské a skandinávské přistěhovalce (Huntington, 2005).

V roce 1908 se v Americe začal, po premiéře stejnojmenné hry spisovatele a dramatika Israela Zangwilla, používat termín „melting pot“, který popisuje mechanismus vzniku relativně homogenní společnosti, kdy dochází k míchání odlišných etnik a náboženství vedoucím ke vzniku „nového produktu.“ Tento termín byl používán ve spojitosti s utopistickým konceptem zaslíbené země, ve které jsou jednotlivci všech národů „přetaveni“ v novou lidskou rasu, jeden národ. Tato myšlenka je tradičně spojována s imigrační a integrační politikou Spojených států amerických. Podle teorie melting pot se podobně jako v procesu akulturace a kulturní asimilace příchozí asociují do nové kultury a existujících institucí. Koncept předpokládá, že výsledek je homogennější než původní vstupy. To znamená v kulturní realitě možnost slévání různých tradic a kulturních zvyklostí v jednu společnou univerzální kulturu. Nový Američan odloží veškeré své tradiční předsudky a zvyklosti a osvojí si nové, přiměřenější jeho způsobu života (Hirt, 2005). Do vypuknutí druhé světové války byl do americké společnosti integrován velký počet přistěhovalců a jejich potomků z jižní a východní Evropy. Tehdy etnické hledisko jako určující složka národní identity prakticky přestalo fungovat. Pro exponenty nových etnorevitalizačních hnutí byla vidina procesu asimilace zcela nepřijatelná. Jak uvádí Hirt, od konce 60. let je tento princip postupně vytlačován gastronomickou metaforou salátové mísy (salad bowl), kde dochází k míchání různých ingrediencí (etnických skupin), které „ač si zachovají svoji chuť a formu, vytvoří dohromady svébytný pokrm, který je

charakteristický jedinečností svého namíchání“. Protichůdným pohledem je právě multikulturalismus (Hirt, 2005).

Po zániku etnického hlediska jako určující složky národní identity se pod vlivem změn, které přineslo hnutí za občanská práva a imigrační zákon z roku 1965, totéž stalo rovněž s rasou. Do sedmdesátých let byla americká identita definována už jenom z hlediska kultury a víry v americké hodnoty. V této době se, podle Huntingtona, však již stala terčem útoků také dominantní americká anglo-protestantská kultura s její třisetletou historií a americká národní identita tak začala čelit vyhlídce, že bude nadále spojována už jen s ideologickou poplatností víře v americké hodnoty (Huntington, 2005).

4.9 Americká národní identita

Všechny národní i jiné identity prochází procesem vývoje, neustále se mění, aktualizují se, jsou přijímány a odmítány. Nejinak tomu také vždy bylo s americkou národní identitou. První obyvatelé britských severoamerických kolonií pocházeli téměř výlučně z britských ostrovů, osadníci anglo-protestantského původu měli mnoho společného co do rasy, etnické příslušnosti, politických ideálů, jazyka, kultury a náboženství, které do jisté míry sdíleli s obyvatelstvem Británie (Schlessinger, 1992).

Po větší část americké historie neměla většina amerického obyvatelstva o přistěhovalcích nikterak příznivé mínění a země svými původními občany nebyla oslavována jako ráj přistěhovalců. Původní obyvatelé jejich země nebyli přistěhovanci, ale osadníci a jejich země nebyla původně zemí přistěhovaleckou, ale společenstvím osadníků, kteří přicházeli do Nového světa během sedmnáctého a osmnáctého století a díky tomu, že jí vstúpili charakter anglo-protestantské země, poznamenali americkou kulturu, instituce a národní identitu více než kdokoliv jiný. Masové přistěhovalectví nicméně vždy bylo trvalou součástí amerického života. Dlouhou dobu přistěhovalectví neznamenovalo zásadní problém ani z relativního ani z absolutního hlediska. Intenzita imigrace se v čase měnila. Zažila dramatický boom půldruhého desetiletí před první světovou válkou, významněji poklesla až po přijetí přistěhovaleckého zákona v roce 1924 a držela se na nízké úrovni až do roku 1965, kdy nový imigrační zákon inicioval novou vlnu masového přistěhovalectví. Prestiž americké národní identity vůči jiným identitám kulminovala v období druhé světové války,

kdy jiné minoritní identity byly podřízeny loajalitě státu. O roce 1950 se historikové vyjadřují jako o „faktickém zenitu americké národní soudržnosti“. Od půlky dvacátého století se začal zrychlovat proces kulturní a politické fragmentace. Přistěhovalci hráli dlouhá léta v dějinách USA ústřední a v jistých ohledech více než adekvátní roli. Amerika se vlivem imigrace stala multietnickou a multikulturní zemí, kde však zůstala zachována dominantní klíčová anglo-protestantská kultura společnosti původních osadníků. Charakterizovat Ameriku jako „ráj přistěhovalců“ by, podle Huntingtona, znamenalo ignorovat tento fakt (Huntington, 2005).

V polovině dvacátého století byla multietnickou, multikulturní zemí s dominantní anglosaskou kulturou na vrcholu soudržnosti. Vývoj do konce dvacátého století má za následek to, že se Amerika může transformovat v kulturně rozdvojenou anglo-hispánskou společnost s dvěma národními jazyky (Huntington, 2005). To se projevuje dezintegrací národní identity (Caldá, 2003), která lze zčásti připsat na konto velké oblibě, které se těší ideologie multikulturalismu v kruzích intelektuální a politické elity, také ovšem na konto oficiálních programů vládní podpory bilingvního vzdělávání a afirmativních akcí, které tyto doktríny propagují a legitimují. Rozhodujícím impulsem v pozadí kulturní bifurkace však, podle Huntingtona, zůstává vysoký počet přistěhovalců z Latinské Ameriky, především pak z Mexika (Caldá 2003; Huntington 2004).

K oslabování kulturní identity rovněž významně přispěl konec studené války a rozpad východního bloku, kde Amerika přišla o významného ideologického nepřítele, který nepřímo vždy národní soudržnost a integritu kulturní identity upevňoval. Ztráta tohoto rivala znamenala pro Ameriku absenci jakéhokoliv fatálního ideologického protějška, jakékoli reálné hrozby, kterou v případě Sovětského svazu znamenala ohromná vojenská síla a komunistická ideologie a šíření komunismu, které ohrožovalo americkou demokracii. Jako nepřátelé země byla vykreslována hnutí představovaná „státy zla“, teroristickými skupinami či drogovými kartely nebo hrozby, které představovaly skupiny spojené s šířením nukleárních zbraní, kyberterorismem a asymetrickým vedením války. Mnozí Američané začali jako na velké nebezpečí pohlížet na radikální islámské skupiny, kdy teroristické útoky v 90. letech byly chápány jako jistý druh války menšího formátu vedené proti Spojeným státům (Huntington 2005; Ono, Sloop, 2002).

Prestiž americké národní identity se v průběhu věků měnila. Idea amerického národa začala v americkém kolektivním vědomí zdomácňovat v průběhu devatenáctého století, poté co Američané dosáhli nezávislosti. Výsadní postavení ve srovnání s jinými identitami získala národní identita po občanské válce. Následoval její velký rozmach až do 60. let, kdy začaly subnacionální, duální a transnacionální identity národní identitě konkurovat a podryvat její autoritu. Byly to až události z 11. září 2001, co vyneslo americkou národní identitu opět nahoru. Od konce občanské války se hvězdy a pruhy těší postavení národní náboženské modly a vlajka je pro Američany daleko důležitějším symbolem národní identity, než je tomu u jiných národů. Patrně nikdy v dějinách USA nebyla vlajka v ulicích tak všudypřítomná jako po 11. září 2001. „Wall-Mart údajně 11. září prodal 116 000 a o den později 250 000 vlajek, přičemž v tytéž dny o rok dříve jich prodal jen 6 400 a 10 000. Vlajky byly hmatatelným důkazem náhlého a dramatického vzestupu prestiže národní identity ve srovnání s jinými identitami Američanů.“ (Huntington, 2005: 16).

5 HISTORICKÝ VÝVOJ PŘISTĚHOVALECTVÍ DO USA

Universalistický potenciál Spojených států amerických zachytil první americký prezident George Washington, když psal o zemi, jež může poskytnout azyl utiskovaným a potřebným lidem tohoto světa. O Americe se běžně mluví jako o národu přistěhovalců, klasické imigrační zemi. Podobně se o své zemi vyjadřoval také Franklin D. Roosevelt, kdy jeho slova z roku 1938 zněla: „Zapamatujte si, zapamatujte si provždy, že my všichni, vy i já, jsme potomky přistěhovalců a revolucionářů.“ (Huntington, 2005: 38). Stejně viděl Ameriku i John F. Kennedy, když pojmenoval svou knihu z roku 1958 „Národ přistěhovalců“ (A Nation of Immigrants). Tato vyjádření, vedle jiných, bývají uváděna jako příklady pro ilustraci otevřenosti a inkusivnosti americké identity. Otevřenost však byla mnohdy oslavována pohledem do idealizované minulosti, nikoliv vzhledem k přítomnosti. Otevřenost vždy uvnitř Ameriky nějakým způsobem zápasila s uzavřeností a exkluzivitou (Baršová, 2005).

Jak uvádí Huntington, pravděpodobně nejvlivnější akademik publikující na téma dané problematiky, sami Američané se nikdy o své zemi nevyjadřovali jako o zemi přistěhovalců a také po většinu historie neměli o přistěhovalcích vůbec kladné mínění. Jak již bylo zmíněno výše, Huntington jasně odděloval kategorii přistěhovalce od kategorie

osadník a o své zemi se vyjadřuje jako o národu osadníků, nikoliv přistěhovalců a zdůrazňuje, že než přišli imigranti do Ameriky, museli nejdříve osadníci Ameriku založit a povinností novousedlíků pak bylo asimilovat se do kultury starousedlíků (Huntington, 2005).

V Americe proti sobě stojí dva rozdílné postoje, názory na její osadnický či přistěhovalecký charakter. Tyto názory jsou jádrem sporu mezi nacionalistickým a liberálním sebepojetím Ameriky. Nativismus odvozuje národní identitu od zvláštní kultury prvních starousedlíků, zatímco liberální postoj odvozuje národní identitu od přistěhování a přijetí politického kréda svobody a demokracie. Stojí proti sobě tedy také dvě teze definující národ. Na jedné straně je to americká teze definující národ universalistickými principy ústavy, na druhé americká antiteze definující národ partikulární etno-náboženskou-anglo-protestantskou kulturou (Baršová, 2005; Lieven, 2004).

Americká národní identita byla až do 30. let 20. století omezována a hierarchizována etnickým exklusivismem Anglosasů. Až v 60. letech bylo prolomeno postavení rasové nadřazenosti bělochů. Obraz Ameriky jako národa přistěhovalců začal převládat teprve od 60. let minulého století, kdy se po předchozích pádech etnického a rasového vymezení národní identity začalo otřásat i její vymezení kulturní. Tehdy vstoupil na scénu liberální multikulturalismus, podle něž je americká identita vymezena pouze universalistickým politickým krédem svobody a demokracie. Toto krédo je vtěleno v ústavě a základních amerických institucích, které mají představovat proceduralistický rámec soužití jednotlivců a různých subkultur, ať již starousedlých nebo se usazujících (Baršová, 2005).

Huntingtonova kniha „Kam kráčíš, Ameriko?“ je poměrně subjektivním intelektuálním výrazem zpětného nárazu „nativismu“, který záporně reaguje na toto vychýlení kyvadla k universalistickému a inklusivnímu pólu americké identity. Slovem „nativismus“ se označují americká protipřistěhovalecká hnutí. Termín se váže na tradovanou historickou příhodu, kdy měl údajně generál George Washington ve chvíli vrcholící války za nezávislost nařídit, aby v předních hlídkách sloužili pouze „rodilí (native) Američané“. Nativistická hnutí jsou zaměřena proti vnějším skupinám, jejichž odlišnosti údajně ohrožují domácí většinu (Baršová, 2005).

Amerika byla nesporně definována anglo-protestantskými osadníky a jejich hodnotami, kulturou a institucemi, které formovaly Ameriku v nadcházejících stoletích. Ideologická definice byla rovněž nezbytná, pro ospravedlnění odtržení se od své země. Nicméně ideologická stránka se začala dostávat ke slovu až ve chvíli, kdy docházelo k ochlazení vztahů s Británií kvůli obchodu, daním, obraně a pravomoci parlamentu v zámořských koloniích. Americká argumentace se opírala o konstatování, že se britská vláda odtrhla od tradičních zásad svobody, zákonodárství a vlády založené na konsenzu. V 70. letech byla etnická složka státu rozšířena, pojala německé, irské a skandinávské přistěhovalce. Mezi původním britským obyvatelstvem panovala jistá nevraživost vůči německým imigrantům, kvůli jejich sklonu používat neustále německý jazyk. Právě jejich úspěšná asimilace do americké společnosti měla být důkazem přitažlivosti a účinnosti amerického univerzalizmu (Baršová, 2005; Lieven, 2004).

Na přelomu 19. a 20. století se stává problémem zejména čínská migrace. Zákon z roku 1882 zakázal všem Číňanům přístup do země a těm, kteří již v zemi byli, odpíral naturalizaci (Heer, 1996). V tomto zákoně se odrážely obavy amerických dělníků o práci a rasismus vůči imigrantům z Asie, jež tehdy sdílela většina Američanů. V roce 1917 byl Kongresem schválen zákon zaměřený proti přistěhovalectví z téměř celé Asie. Se změnou imigračního zákona v roce 1965, který otevřel prostor pro mimoevropské přistěhovalce, se míra přistěhovalectví začala zvyšovat a změnil se i charakter imigrantů. Přistěhovalci z Asie a Latinské Ameriky tak dramaticky změnili národnostní složení Ameriky. Dodnes se příliv imigrantů v rámci tzv. třetí vlny nesnížil a stále pokračuje (Joppke, 1999).

Po zkušenosti s nacismem a po ideologických vítězstvích hnutí za občanská práva černochů v 60. letech musel nativismus opustit rasový a etnický esencialismus – tedy přesvědčení, že povaha lidí, a tím i možnost či nemožnost jejich „absorpce“ americkým národem, je předurčena biologicky a pokrevně (Castro, 2004). Neonativismus Huntingtonova typu již proti přistěhovalectví neargumentuje poukazem k odlišnosti rasové či etnické, ale k odlišnosti kulturní – anglo-protestantskou kulturu Američanů ohrožuje kultura katolických Hispánců (Baršová, 2005).

Vývoj americké přistěhovalecké politiky můžeme přiblížit jako kyvadlový pohyb mezi universalistickou tezí a partikularistickou antitezí, a tedy mezi přistěhovalectví více

nakloněným liberalismem a protipřistěhovaleckým nativismem (Baršová, 2005). Zohlednění nativismu může relativizovat příkrý rozdíl mezi národní identitou USA na straně jedné a národní identitou etnických národů jako Izrael a Německo na straně druhé (Nimni 2003). Podíváme-li se na všechny liberální národní státy současnosti, můžeme v nich zahlédnout obdoby amerického napětí mezi liberalismem a nativismem. Podobně jako v Americe, také v Izraeli, Německu či Česku je pole sporů o národní identitu vymezeno protikladem mezi liberálními postnacionalisty a neliberálními ultranacionalisty (Baršová, 2005). Krajní polohy pomyslného amerického kyvadla však nesmí být chápány jako neměnné. Jak procházela s plynutím času celá americká společnost cestou od otevřeného rasismu k zásadám rasové a etnické nediskriminace, prošla stejně komplikovanou cestou i imigrační politika. Přistěhovalecký zákon z roku 1952 přijatý na vrcholu éry studené války s konečnou platností zrušil odkaz přistěhovaleckých zákonů směrem k rase, barvě pleti či etnicitě potencionálních imigrantů. Postoj současných nativistů (Huntington) nabádá k návratu ke kulturními asimilicionismu, rozhodně nejde o odkazování směrem k zavádění kritérií rasové či etnické selekce. Vztah k přistěhovalcům však neudává pouze poměrná váha jedné nebo druhé strany americké identity. Je určován rovněž vahou specifitějších přístupů k přistěhovalectví, rozvinutých ještě před vytvořením USA. Podle Susan Martin jsou rozlišovány 3 takové přístupy: pensylvánský, massachusettský a virginský. Pensylvánský model byl založen na hledání přistěhovalců, kteří se nezávisle na svém náboženském přesvědčení mohli stát dobrými občany, zatímco Massachusettský model byl naproti tomu založen na přijímání těch, kteří byli stejné víry. Virginský model byl založen na potřebě levných pracovních sil, která plynula z plantážnického hospodaření: pracovníci – ať již jimi byli původně otroci nebo později přistěhovanci – neměli být přijati za plnoprávné členy společnosti (Baršová, 2005). Po konci 2. světové války převážil pensylvánský, liberální model. Nelze však říct, že by další dva úplně vymizely. Virginský model se stal východiskem politiky dočasné pracovní migrace, např. v zemědělství (tzv. Bracero Program) či opatření podporujícího imigraci odborníků (Martin, S. 2003). Podle Susan Martin existují čtyři základní názorové skupiny, které společně udávají směr tvorby americké imigrační politiky. Tyto skupiny jsou dány dimenzemi postojů k přistěhovalectví, kdy se nejedná jen o ty, kteří chtějí brány přistěhovalcům zavřít či o ty, kteří je chtějí otevřít, ale také o to, kde leží dělicí čára mezi těmi, kteří jsou ochotni přistěhovance přijmout za plnoprávné občany, a těmi, kteří v nich vidí jen nezbytnou pracovní sílu a počítají buďto s jejich návratem, nebo s jejich

permanentně nižším statutem. První dimenze vztahu k přistěhovaectví se týká imigračních politik v úzkém smyslu, druhá integračních politik. První skupinu tvoří obhájci přistěhovaectví, kteří prosazují velkorysou imigrační politiku a plné začlenění přistěhovalců do společnosti. Tato skupina rozšířila pensylvánský model na všechny přistěhovalce, včetně neevropských. Druhou skupinu představují zastánci svobodného trhu. Ti jsou pro velkorysou imigrační politiku, volají ale po omezení sociálních práv přistěhovalců. Jejich představám odpovídá nejvíce dočasná pracovní migrace. Jde o přesvědčení, že domácí podnikatelská sféra by neměla být v najímání pracovních sil ničím omezena. Rozdíl mezi legální a nelegální imigrací je z tohoto pohledu zamlžován. Třetí skupinu tvoří zastánci omezení přistěhovaectví, kteří volají i po omezení práv případných přistěhovalců. Nahlíží na ně jako na problém a ohrožení bílé a anglosaské národní kultury. Čtvrtá skupina je tvořena hlasateli integrace, kteří upřednostňují trvalé přistěhovaectví před různými formami dočasného pobytu. Pro zlepšení integrace navrhuji řadu opatření, včetně omezení imigrace. Kontinuita i výkyvy americké přistěhovalecké politiky jsou vysvětlitelné z proměnlivých koalic, do nichž v průběhu politického procesu vstupují tyto čtyři skupiny (Martin, S. 2003).

5.1 Imigrační politika USA

Období neřízené imigrace v USA skončilo v poslední třetině 19. století. Pro tvorbu federální politiky začal mít význam spor liberalistických a nativistických názorů na přistěhovaectví a stát začal přistěhovalecké toky regulovat (Jopke, 1999). Hlavním podnětem pro tvorbu imigrační politiky je nelegální migrace a obavy z ní. Imigrační politika má společně s podmínkami v emigračních zemích vliv nejen na objem migračního toku, ale i na jeho složení. Souvisí to s podmínkami v emigračních zemích, a to nejen hospodářskými anebo s náboženskou netolerancí, ale i se silným institucionálním rámcem v nich. Do roku 1880 byla migrace neregulována, proto složení migračního proudu bylo ovlivněno především podmínkami v emigračních zemích. Do té doby přicházelo nejvíce imigrantů z Británie, Irska a Německa (Daniels, 2001).

5.1.1 19. století: protičínská imigrační legislativa

Od 50. let 19. století se začíná výrazněji projevovat protipřistěhovalecká nálada usedlých Američanů. Obávali se o ztrátu zaměstnání nebo snížení výdělků zvláště v Nové Anglii,

kde přistěhovalci v roce 1860 tvořili více než polovinu pracovní síly v továrnách, a mnoho protestantů pocíťovalo obavu ze vzrůstajícího počtu nově přicházejících katolíků (Tindal, 1993). Byl to zejména příval irských a německý katolíků v polovině 19. století, který zapříčinil nevráživost ze strany nativistických spolků znepokojených cizineckou hrozbou. V roce 1864 byla v Americe založena strana s přízviskem Know Nothing Party (Nevědomci), pojmenování bylo odvozeno od běžné odpovědi členů na dění kolem jejich strany. Tato strana bojovala, vedle např. Ku Klux Klanu proti nebezpečí RRR (Rum, Rebellion, Roman Catholicism). Členové této strany se zavázali k tomu nikdy nevolit katolíka nebo člověka narozeného v cizině. Strana se stala prominentní a její prezidentský kandidát, ex-prezident Millard Fillmore, získal ve volbách téměř 900 tisíc hlasů (Tindal, 1994; Ong Hing, 2004). I přes důrazné hlasy proti plné inkluzi během této éry hlasy pro inkluzi převážily. Lincoln a Schulz v 50. a 60. letech imigraci silně podporovali. Tudíž alespoň v této éře zůstaly imigrační politiky otevřeny. Objevení zlata, nedostatek rýže, výstavba železnice a rekrutování asijské pracovní síly po skončení občanské války vedly v 19. století k významné asijské imigraci, což obratem spustilo vlnu odporu vůči přistěhovalcům jako takovému (Ong Hing, 2004).

V roce 1875 Spojené státy americké přijaly svůj vůbec první zákon omezující přistěhovalce, který měl znesnadnit příchod čínských prostitutek a kriminálních živlů do země. V roce 1882 byla pod tlakem veřejného mínění v Kalifornii i v jiných státech schválena protičínská imigrační legislativa, která na deset let zakazovala přistěhovalcům čínského původu vstup do země a která se posléze stala opatřením trvalým. Tento rok lze považovat za počátek imigračních politik ze dvou důvodů. Byl přijat zákon, který vyčleňoval z možnosti imigrace konkrétní skupinu potenciálních přistěhovalců a zároveň tím byl položen základ funkční imigrační byrokracie.

Daniels rozděluje historii amerických imigračních politik do 5 období, přičemž začíná právě zde, u zákona z roku 1882: (1) období vysokého přistěhovalce a začínající restriktce (1882–1924); (2) období nízkého a klesajícího přistěhovalce a tuhé restriktce (1924–1934); (3) období nízkého, ale rostoucího přistěhovalce a postupné uvolňování restriktcí (1934–1965); (4) období vysokého a rostoucího přistěhovalce a rostoucí, ale neúčinné restriktce (od roku 1980 do současnosti) (Daniels, 2001). Roku 1889 potvrdil Nejvyšší soud ústavnost protiimigračního zákona s odůvodněním, že Číňané patří k jiné

rase, že nejsou schopni se asimilovat a zůstávají v nové vlasti cizinci žijícími v izolaci od zbytku národa a zachovávají si zvyky a způsoby své vlasti. Huntington k tomu dodává, že pokud by tato „orientální invaze“ nebyla omezena, stala by se hrozbou naší civilizace (Huntington, 2005). Zákon rovněž naznačil směřování nově utvářející se americké imigrační politiky upřednostňující imigranty z Evropy, zvláště pak z té západní a vyčleňoval z možnosti přistěhovalectví konkrétní skupinu potenciálních přistěhovalců podle země původu (Mills, 1994).

Praktikování silných pobídek proti nejdříve čínským a posléze všem asijským přistěhovalcům v zemi a rozvoj exkluzních zákonů odhalil lakotný příběh rasismu a xenofobie, který demonstruje, kam až tento národ byl schopen zajít, aby si udržel od těla skupiny, které jednoduše nezapadaly do převažujícího obrazu společnosti a obecných představ o skutečných Američanech. Antipatie, kterou Amerika takto demonstrovala vůči asijským migrantům je stavěna na stejnou úroveň s odporem, který země ukázala africkým otrokům (Ong Hing, 2004).

5.1.2 20. století

Od roku 1891 byla mnohokrát v Kongresu probírána otázka odepření vstupu negramotným přistěhovalcům, tento zákon byl několikrát vetován různými prezidenty, až v roce 1917 bylo Wilsonovo veto přehlasované Kongresem a všichni zájemci o přistěhovalectví museli projít zkouškou gramotnosti. Trend upřednostňovat hlavně přistěhovalce ze severozápadní Evropy se viditelně odrazil v novém imigračním zákoně z roku 1924 (Immigration Act 1924). V roce 1921 Kongres z obavy před novým poválečným nárůstem imigrace schválil tzv. kvótový zákon, který povoloval ročně přistěhovalectví 3 % z celkového počtu příslušníků národností žijících v USA v roce 1910. Celková roční kvóta imigrantů byla stanovena na 150 tisíc. Protože toto opatření bylo zbytečně příliš příznivé pro oblast Středozevního moře a střední Evropy, v roce 1924 imigrační zákon, jinak také zvaný Johnsonův zákon, stanovil klíč s účinností od roku 1929, podle něhož se do Ameriky směla přistěhovat pouze 2 % nových imigrantů z celkového počtu naturalizovaných příslušníků toho kterého národa z roku 1890. Tento zákon byl v platnosti od roku 1929. Cílem bylo zachovat a reprodukovat dosavadně existující etnickou skladbu amerického obyvatelstva. Viditelně byli upřednostněni potomci migrantů ze Skandinávie a Velké Británie, kteří v důsledku svého širokého zastoupení v předchozích imigračních vlnách tvořili jedny

z nejpočetnějších skupin migrantů. V USA se v této souvislosti mluvilo o tzv. „severském vítězství“ („Nordic victory“). Koalice složená z židů, katolíků a liberálů proti tomuto, zákonu, který upřednostňoval obyvatele ze severozápadní Evropy a omezoval imigraci z Asie, po dlouhá léta bojovala. Princip tohoto zákona spočívající v omezení počtu imigrantů na základě země původu v USA zůstal zachován v podstatě až do roku 1965 (Mills 1994; Glazer 1994; Daniels, 2001).

Daniels tímto zákonem končil ohraničení období nazvaného „období vysokého přistěhovalectví a začínající restriktce“, které začínalo zákonem o vyloučení Číňanů z roku 1882 (Chinese Exclusion Act). Daniels dále uvádí, že zákon z roku 1924 sice omezil přistěhovalectví, na druhou stranu však plně svého cíle nedosáhl. Mnohem silnější, než by kdo dokázal předpokládat, se ukázal příval přistěhovalců, kteří žádnou kvótou omezení nebyli, těch, kteří přicházeli z dalších zemí Nového světa a těch, kteří se do Ameriky dostali na základě rodinných vazeb. Tato imigrace tvořila až 50 % celkového objemu přistěhovalectví nově příchozích do Spojených států. Imigraci srazila teprve až Velká hospodářská krize 30. let. V období mezi 1. červencem 1931 a 30. červnem 1935 emigrace z USA dokonce převyšovala imigraci (Daniels, 2001).

5.1.3 Období po II. světové válce

Změnu k lepšímu z pohledu imigrační politiky Spojených států přinesla až paradoxně druhá světová válka. Byly zde položeny základy uprchlické politiky jako relativně samostatné disciplíny imigrační politiky. Nová azylová politika byla poprvé uzákoněna v roce 1948. Druhá světová válka a poválečné období měly, v důsledku obětí, za následek nedostatek pracovní síly a nepřímo tak vedli k tzv. Bracero Programu, který spočíval v náboru dočasné pracovní síly a přivedl do země mezi lety 1943 a 1964 statisíce přistěhovalců z latinskoamerických zemí, především z Mexika (Daniels, 2001).

Druhá světová válka přinesla mimo jiné rychlé zrušení imigračních předpisů, které omezovaly přistěhovalectví na etnickém a rasovém základu. Prvním krokem bylo roku 1943 právě zrušení imigračních zákonů, které omezovaly, od roku 1882, čínské a asijské přistěhovalectví do Spojených států. Nový imigrační zákon z roku 1952 (Immigration and Nationality Act) pak udělal definitivní tečku za diskriminujícím přístupem k přistěhovalectví. Ten celkově revidoval a rekonfiguroval imigrační zákon

z roku 1924. Zákon nicméně zůstal u stejných preferenčních kvót jako zákon z roku 1924. Byl schválen i přes veto prezidenta Harryho Trumana, jenž byl zastáncem liberálnější imigrační politiky (Heer 1996). Asiaté nyní mohli vstoupit na půdu Spojených států jako imigranti, jejich kvóty byly nicméně, stejně jako tomu bylo u Jihoevropanů, velmi nízké. Mezi lety 1951 a 1960 se do Spojených států Amerických přistěhovalo pouze asi 2,5 milionu lidí (Mills 1994). Roger Daniels ve své knize *Coming to America* dělí éru od doby přijetí imigračního zákona z roku 1924 na dvě období a sice: období nízkého přistěhovalectví a tuhé restriktce (1924-1934) a období nízkého přistěhovalectví a postupné uvolňování restrikcí (1934-1965) (Daniels, 2001).

5.1.4 Hart-Cellerův zákon

Liberálním obratem a významný mezníkem v liberální politice Spojených států se stalo přijetí Hart-Cellerova zákona o imigrační reformě z roku 1965. Zákon byl podepsán 3. října 1965 prezidentem Lyndonem Johnsonem (Arnold, 2011). Navázal tím na Kennedyho reformační snahy, jehož úsilí stála v cestě opozice, které v Kongresu návrh reformy čelil. Ta na nějakou dobu změnu imigrační politiky pozastavila (Joppke, 1999). Hart-Cellerův zákon eliminoval kvóty podle zemí stanovené imigračním zákonem z roku 1924 a posílil imigraci na základě rodinných vazeb (Arnold, 2011). Zákon byl založen právě na preferenčním systému, který upřednostňoval sjednocování rodin. Přidělil rodinným příslušníkům 74 % preferenčních víz a usnadnil migraci rozšířených rodin tím, že až 24 % preferenčních víz vyčlenil pro dospělé sourozence občanů Spojených států amerických. Jednalo se o jednoznačnou revoluci v imigračním systému, která ovlivňovala demografickou tvář Ameriky v nadcházejících desetiletích. Mnohými je tento zákon považován za největší milník americké zahraniční a domácí politiky. Hart-Cellerův zákon byl více proimigrační než jakákoli jiná předchozí legislativní úprava. Zákon poprvé vytvořil zefektivněný systém zahrnutím uprchlíků, zahrnutím omezení imigrantů ze západní polokoule (nastavením stropu na 120 tisíc víz) a zvýšením imigračního stropu pro východní polokouli ve srovnání s minulým zákonem o 50 tisíc víz (na 170 tisíc víz), nastavením rovnocenných imigračních limitů pro všechny země, vynecháním rasy jako legálního relevantního legálního faktoru, právoplatného kritéria při rozhodování o způsobilosti a také upravením kategorie lidí, kteří mohli imigrovat i přes neprospěch ve státním limitu (Arnold, 2011, Heer 1996).

Zrušením kvót a posílením imigrace na základě rodinných vazeb Hart-Cellerův zákon zároveň nezamýšleně otevřel brány pro masovou imigraci ze zemí třetího světa, především z Latinské Ameriky a tak, podle Danielse, svým způsobem postavil tradiční vzorce imigrace do USA na hlavu (Daniels, 2001). Zvýšila se rovněž přirozeně imigrace z Asie, naopak ke znatelnému poklesu došlo u imigrace z Evropy, kdy prosperita západní Evropy a existence komunistických režimů ve východní Evropě měla za následek 38% pokles přistěhovalců (Camarota, 2001). Zákon stanovil také celkový strop na 290 tisíc přistěhovalců ročně. Z jakéhokoli stropu zůstala vyňata imigrace rodinných příslušníků a uprchlíci. Kamenem úrazu celého zákona bylo pojetí rodiny jako rodiny v širším slova smyslu, kdy došlo podle odhadů k tomu, že jedna rodina byla schopna získat vízum až 84 osobám (příbuzným) a 1 osoba mohla umožnit získání víza až 64 osobám (příbuzným). Důsledky tohoto zákona si jeho obhájci ne zcela uvědomovali. Důsledkem těchto preferencí bylo totiž mimo jiné to, že rodinní příslušníci zabrali až 80 % veškerých vydaných víz. Zákon v praxi nefungoval tak, jak se očekávalo. Oproti předchozím vyjádřením senátora Edwarda Kennedyho, jednoho ze zastánců zákona, který avizoval, že po přijetí zákona se současný stav imigrace nezmění, že zůstane na stejné úrovni, bylo překvapením, že mezi lety 1970 a 1980 pojali Spojené státy 4,5 milionu přistěhovalců, což znamenalo nárůst o 1,2 milionu oproti předcházejícímu desetiletí a o 2 miliony oproti letům 1950 – 1960 (Mills, 1994).

Daniels uvádí pro přiblížení situace názornou ukázkou, jak takový systém fungoval v praxi. Situace je vysvětlena na celkovém přehledu přistěhovalců podle kategorií z roku 1980. Z celkového počtu 796 356 přistěhovalců jich bylo do kvóty zahrnuto 289 479. Limit tedy překročen nebyl. Přistěhovalců vyňatých z kvóty (tj. nejbližších rodinných příslušníků) bylo ale 165 325, uprchlíků 201 552 a dalších 140 tisíc osob představovali v podstatě uprchlíci z Kuby a Haiti. Migrace mimo kvótu tedy byla výrazně vyšší než migrace v limitu kvóty a tvořila více než 50 % příchodích migrantů (Daniels, 2001).

5.1.5 Zákon o uprchlících; období vysokého a rostoucího přistěhovalectví a rostoucí, ale neúčinné restrikce

K alespoň částečnému překlenutí propasti mezi teorií a praxí byl v roce 1980 přijat zákon o uprchlících (Refugee Act). 5. období historie imigračních politik, od začátku 80. let do současnosti Daniels vymezuje jako „období vysokého a rostoucího přistěhovalectví a

rostoucí, ale neúčinné restriktce“. Ve Spojených státech nastal v otázkách přistěhovaectví odklon od liberálního ducha 60. let. Co se týče zákonů přijatých během 70. let, jednalo se spíše o nepříliš ambiciózní revize imigračního zákona z roku 1965. Zákony z roku 1976 a 1978 upravily kvóty limitující počet víz na 30 tisíc i pro státy západní polokoule a sjednotily strop pro západní i východní polokouli na 290 tisíc víz. Hlavním smyslem těchto úprav byla především flexibilnější politika pro nakládání s uprchlíky (Arnold, 2011; Desipio, 1998). Za Raeganovy vlády se začal projevovat sklon k přísnější a efektivnější regulaci přistěhovaectví, který nicméně nevedl k budování nového uceleného restriktivního imigračního systému, spíše se projevoval jednotlivými dílčími opatřeními, které se vždy snažily reagovat na vzniknuvší problémy. Mnohem významnější a rozsáhlejší byly programy legalizace pobytu nelegálních pracovníků, z nichž profitovali přistěhovalci z Latinské Ameriky, především z Mexika. Přijetí masových legalizačních opatření by se také dalo vysvětlit příklonem k „virginskému“ modelu dočasné pracovní migrace, který je vysvětlen v předcházejícím textu, a přijetím vysokého stupně nelegální migrace. Rostl především objem nelegální masové migrace z Mexika. Prvním impulsem k nárůstu nelegální migrace bylo zrušení Bracero Programu, krátkodobého zemědělského pracovního programu, kdy po jeho ukončení nedošlo ke změně ustálených vzorců chování mexických migrantů, jen se posunuly do ilegality. Tuto situaci se snažily, vedle Refugee Actu z roku 1980, řešit i jiné návrhy, které ač dříve nebyly podpořeny v Kongresu, staly se většinou později v určité pozměněné podobě součástí zákona o imigrační reformě a kontrole přistěhovaectví z roku 1986 (Immigration and Reform Control Act - IRCA). Jedním z cílů zákona bylo vypořádat se se stávající situací kolem nelegálního přistěhovaectví z Mexika. Zákon měl zavést účinná opatření vedoucí k tomu, aby Spojené státy získaly kontrolu nad svými hranicemi. Ačkoliv zákon posílil kontrolu hranic a taky zavedl požadavek, aby zaměstnavatelé zaměstnávali pouze osoby se zákonným pobytem ve Spojených státech a umožnil ukládat zaměstnavatelům nelegálních migrantů pokuty, zahrnoval na druhou stranu také kroky, které imigraci posílily (Martin, 2003).

5.1.6 1986: Zákon o imigrační reformě a kontrole přistěhovaectví

IRCA přinesl amnestii nelegálním imigrantům nepřetržitě pobývajícím ve Spojených státech od začátku roku 1982, s ohledem na krátké, běžné a „nevinné“ absentování; přinesl amnestii sezónním zemědělským pracovníkům zaměstnaným po alespoň 90 dní během roku předcházejícímu květnu 1986; vyžadoval na všech žadatelích o amnestii účast

na kurzech angličtiny, aby se mohli kvalifikovat pro trvalý pobyt; uvalil sankce na zaměstnavatele, kteří vědomě najímali nelegální imigranty jako pracovní sílu, včetně civilních pokut a kriminálních trestů do výše až 3 000 dolarů a 6 měsíců ve vězení; zakázal zaměstnavatelům diskriminovat na základě národního původu; zvýšil pohraniční strážení o 50 % a ve věci nesouvisející s ilegálním přistěhovalectvím představil loterijní program na 5 tisíc víz pro země nepříznivě ovlivněné imigračním zákonem z roku 1965. Jelikož toto opatření bylo míněno jako okamžité řešení dlouho trvajícího problému, byl stanoven přísný deadline pro přihlášení. Všichni žadatelé se museli přihlásit během jednoho roku od 5. května 1987. Kvůli naléhání ze strany státních vlád byl nově legalizovaným cizincům odepřen nárok na využívání většiny druhů výhod federální sociální péče, nicméně Kubánci a Haitťané byli z této podmínky vyňati. Do konce inkriminovaného období si podalo zhruba 1,7 milionu lidí žádost o obecnou legalizaci a asi 1,4 milionu lidí se přihlásilo jako speciální zemědělské pracovníci. Z úspěšných žadatelů bylo téměř 70 % z Mexika a více než 90 % ze západní polokoule. Opatření nebylo ve věci omezení zaměstnávání ilegálních přistěhovalců příliš efektivní, protože jeho představitelé nesměli kontrolovat pracovníky na polích bez písemného povolení (Powell, 2005). Zákon nedokázal zastavit příval dalších nelegálních migrantů hlavně z Mexika, kde je specifickým rysem existence dlouhé prostupné hranice. Nelegální migrace tak s sebou nese relativně nízké náklady a riziko. Navíc fenoménu nelegální migrace přispívá imigrační politika v kombinaci s diskursem lidských práv, která se stala překážkou efektivní kontroly přistěhovalectví. Příliv ilegálních migrantů je také výsledkem činnosti lobbistických skupin a lidskoprávních organizací, které svojí činností, bráněním nelegálních migrantů před represí státu poukazem na jejich práva a na zákaz rasové a etnické diskriminace, nelegální migraci nepřímo podporují (LeMay, 2003).

IRCA tak na jednu stranu uspěl díky snížení počtu nelegálních přistěhovalců žijících ve Spojených státech, na druhou stranu selhal, co se týká omezení přílivu nových nelegálních migrantů. IRCA byl jakýmsi výsledkem ústupků, ke kterým by v méně vyhocené situaci nedošlo. Přesto se tomuto zákonu dá připsat jisté snížení nelegální migrace hned po jeho přijetí, i když se tento trend dlouho neudržel. Lze jej také pozitivně hodnotit ve vztahu ke změnám, které se udály na zemědělském pracovním trhu. Záhy po legalizaci byli legální přistěhovalci vysoce upřednostňováni před ilegálními (LeMay, 2003).

Zákon o legální imigraci z roku 1990 (Legal Immigration Act) byl následkem nepřetržitě rostoucí imigrace. Hlavním záměrem bylo vyvážit přistěhovalectví na základě rodinných vazeb přistěhovalectvím na základě dovedností. Kongres se v roce 1990 rozhodl ustanovit reformu zákona a procesů ovlivňující legální imigraci. Tím zároveň modifikoval nebo objasnil některé zásady v rámci IRCA. Byl stanoven nový strop pro celosvětovou úroveň přistěhovalectví, zejména v souvislosti se sjednocováním nejbližších rodinných členů, redefinoval preferenční systém, zrušil systém preferencí rodinných sjednocování ve prospěch zaměstnávání kvalifikované pracovní síly a vytvořil novou kategorii preferencí jako víza pro tzv. rozmanité imigranty, jejichž strop byl stanoven na 675 tisíc osob ročně. Měla tak být nepravěna i nerovnováha ve složení přistěhovalců po roce 1965, z které profitovaly hlavně některé země třetího světa, zejména latinskoamerické a asijské. Kongres také založil Komisi pro imigrační reformy (LeMay, 2003; Powell, 2005).

Zákon nebyl přijat v plném znění zejména kvůli útokům na údajný rasismus tohoto projektu. Ty zabránily, aby byla kritériu osobní kvalifikace udělena přednost před kritériem rodinných vazeb. Konečným kompromisem bylo zvýšení celkového objemu přistěhovalectví do Spojených států o 40 %. Výsledkem bylo pouze zvýšení počtu přistěhovalců přijatých na základě pracovní kvalifikace. Zákon vytvořil imigrační investorský program (Immigrant Investor Program) a také představil novou možnost získání imigračních víz na základě účasti v „loterii rozmanitosti“ (Green Card Lottery), kterou v podobě ad hoc obsahoval již zákon z roku 1986 (Mills, 1994).

5.1.7 Heritage foundation

Významnou roli na poli úpravy imigračních přístupů sehrávala také Heritage Foundation, konzervativní think tank se sídlem ve Washingtonu, D. C., který byl založen v roce 1973, financován Josephem Coorseem. Organizace formuluje veřejné politiky na základě principů volného podnikání, omezeném vládnutí, individuální volnosti, tradičních amerických hodnotách a silné národní obraně. Ačkoli Heritage Foundation schválila legalizaci pobytu nelegálních pracovníků ve Spojených státech v roce 1980, její postoj k imigrační politice se postupně stával čím dál restriktivnějším kvůli vývoji objemu a charakteru migračních toků. Heritage Foundation sehrála ústřední roli v konzervativním hnutí v 80. letech, kdy prezident Ronald Reagan přijal mnoho politik nastavených Heritage Foundation

v publikaci *Mandate for Leadership: Principles to Limit Government, Expand Freedom and Strengthen America* z roku 1981. Nadace je uznávána za pomoc konzervativcům s formulací jejich „Contract with America“, když republikáni získali majoritu v Kongresu v roce 1994 a za poradenství administrativě George W. Bushe.

Heritage Foundation zaujala liberální postavení, když ve svém reportu z roku 1987 pojmenovaném „Workforce 2000“ podpořila legalizaci nelegálních pracovníků kvůli zřejmému nedostatku nekvalifikované pracovní síly ve Spojených státech. Nicméně v devadesátých letech tuto svou předchozí podporu zastavila, když začala upozorňovat na veřejné náklady spojené s přítomností nekvalifikovaných pracovníků ve Spojených státech. Kalifornský guvernér Pete Wilson, známý pro své snahy omezit veřejné služby pro nelegální přistěhovalce, zdůraznil tento nový postoj na sjezdu Heritage Foundation v listopadu 1994, když vyjádřil podporu jednomu z programů dočasné hostující pracovní síly jako alternativu k legalizaci (Arnold, 2011).

5.1.8 Bracero program

V kontextu mexické imigrace je velmi významnou úpravou přistěhovalecké politiky tzv. Bracero Program, v předchozím textu už jednou zmíněný. Slovo Bracero je ve španělštině výrazem pro manuálního pracovníka, který zobecněl jako označení pro dočasnou mexickou pracovní sílu, která přicházela do Spojených států na základě kongresní výjimky z jinak restriktivní imigrační legislativy. Bracero program byl neformálním pojmenováním pro Emergency Farm Labor Program zahájený v roce 1942 a prodloužený až do roku 1964, který za účelem zajištění dostupnosti nízkonákladové pracovní síly v zemědělství, upraven jistými bezpečnostními pravidly, umožnil mexickým farmářům legálně vstoupit na půdu Spojených států. V době kdy mexická vláda stanovila kvótu přidělenou Bracero Programu, v 50. letech, dosahoval průměr téměř 300 tisíc imigrantů ročně, podobné množství osob vstupovalo do Spojených států z Mexika nelegálně. Pro tyto nelegální migranty se vžilo označení „wetbacks“ (mokrý záda), když se mnozí z nich brodili do Spojených států přes řeku Rio Grande. Dohromady legální a nelegální migrace této doby učinila z Mexika dominantní zemi zásobující Spojené státy imigranty. Mexičtí pracovníci do Spojených států ve větším počtu poprvé přišli v prvním desetiletí 20. století, když nahradili nežádoucí čínské a japonské pracovníky. Válečné požadavky na pracovní sílu v době 1. světové války spojené s poptávkou jihozápadních zemědělců podnítily Kongres k udělení výjimky pro

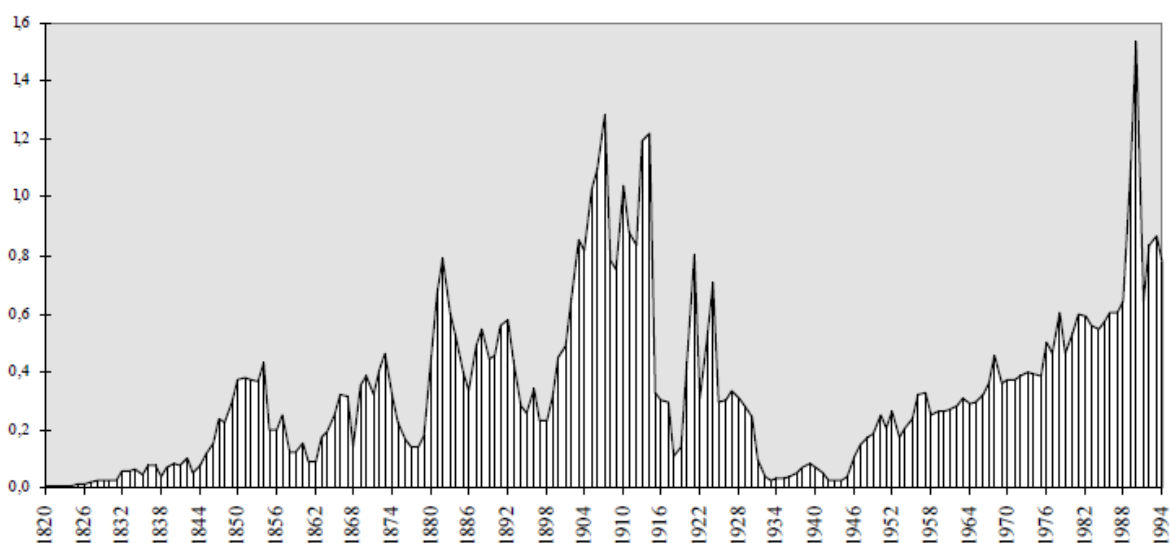
Mexičany jako dočasnou pracovní sílu v rámci jinak restriktivní imigrační politiky (Arnold, 2011).

5.1.9 Nativistická 90. léta

Od 60. do 80. let docházelo ve Spojených státech amerických k převaze liberálního pólu imigrační politiky nad pólem nacionalistickým. Universalistické principy lidských práv převažovaly nad partikularistickými ohledy na národní zájmy. Došlo tak k významnému posunu od „klasického“ právního přístupu z konce století předešlého, kdy stát neměl vůči přistěhovalcům žádné povinnosti s výjimkou těch, které explicitně uznal a měl suverénní a neomezenou moc nad jejich přijetím, vyhoštěním a naturalizací. Tehdy leželo těžiště imigračních politik na opačném pólu kontinua. Suverenita pocházela ze strany anglo-protestantských bělochů, původních osadníků Spojených států, kteří sami sebe považovali za nadřazené a projevovala se zde represe vůči ostatním etnickým a rasovým skupinám (Joppke, 1999; Martin, 2003).

Problémem tlačícím imigrační politiky liberálním směrem byl sílící diskurs lidských práv, který si našel pevné místo v americkém soudnictví. Veřejné mínění se stále častěji bouřilo a očekávalo se, že některé podněty neonativistické vlny se projeví v novém zákoně z roku 1996. Přijetí Návrhu 187 (Proposition 187) kalifornskými voliči znamenalo posunutí kyvadla směrem k nativismu. Kalifornští voliči rozhodli v referendu na podzim roku 1994 poměrem 59 % ku 41 % ve prospěch tohoto návrhu pojmenovaného jako iniciativa SOS (Save Our State! – „Zachraňte náš stát!“). Návrh měl zamezit přístupu nelegálních přistěhovalců k většině služeb poskytovaných státem v oblasti vzdělání, sociálního zabezpečení a zdravotní péče (s výjimkou zdravotnických úkonů nutných k záchraně života). Realizace tohoto návrhu byla zablokována soudy (Martin, 2003).

Graf 1: Legální imigrace do USA (v mil.) v letech 1820-1994

Zdroj: Tvrđý, 2007: Migrace a její dopady na hostitelskou zemi

Na grafu 1 můžeme vidět objem legálních imigračních toků do USA pro jednotlivé roky, od roku 1820, do roku 1994, tedy, v kontextu této práce prakticky, po nástup Billa Clintona k moci nebo po vstoupení smlouvy o NAFTA v platnost.

6 PRAKTICKÁ ČÁST: MEXICKÁ MIGRACE DO USA

Současná přistěhovalecká vlna z Mexika nemá v americké historii obdobu. Zkušenosti a ponaučení získané z předchozích přistěhovaleckých vln v pochopení její dynamiky a jejich důsledků příliš nepomohou. Přistěhovalectví z Mexika se liší od předchozích přistěhovaleckých vln a od většiny současného přistěhovalectví z jiných zemí světa díky kombinaci několika faktorů, jakými jsou např. blízkost, počty, ilegalita, regionální koncentrace nebo trvalý charakter (Huntington, 2005).

Praktická část této diplomové práce se zabývá kauzální analýzou jevu mexického přistěhovalectví ve Spojených státech amerických a vztahovou analýzou mexického přistěhovalectví a amerických imigračních politik. V závěru textu je provedena komparace imigračních politik v souvislosti s analyzovaným jevem mexické imigrace a počty především legálních trvalých imigrantů a neautorizovaných imigrantů. Jejich počty jsou zkoumány a hodnoceny v souvislosti s danými politickými opatřeními a konkrétními vládnoucími administrativami Spojených států na základě dostupnosti dat z (DHS),

s určitým odstupem, relevantně pro jednotlivé úpravy imigrační politiky a změny ve vládě, také s ohledem na konkrétní situaci v ekonomice USA.

Mexičané jsou zdaleka nejvíce zastoupenou národnostní skupinou migrantů ve Spojených státech, kdy dnes asi každý desátý Mexičan žije v USA. Migranti z Mexika do USA tak představují nejvýznamnější migrační proud na světě. Dnešní migrační toky a mexická populace v USA jsou výsledkem předchozích rozhodnutí imigrační politiky stejně tak jako dlouhé a komplexní historie americké a mexické ekonomiky, pracovního trhu a demografie. Na druhou stranu to také znamená, že Mexiko zůstává ústředním předmětem dnešní imigrační debaty, i když někdy pouze implicitně. Zkoumání statusu Mexika v rámci imigrační politiky Spojených států soustřeďuje pozornost na to, jak americká imigrační debata ovlivňuje Mexiko a jak Mexiko může ovlivnit jisté imigrační výstupy (Rosenblum, 2012; Escobar Latapí, 2008; Huntigton, 2005).

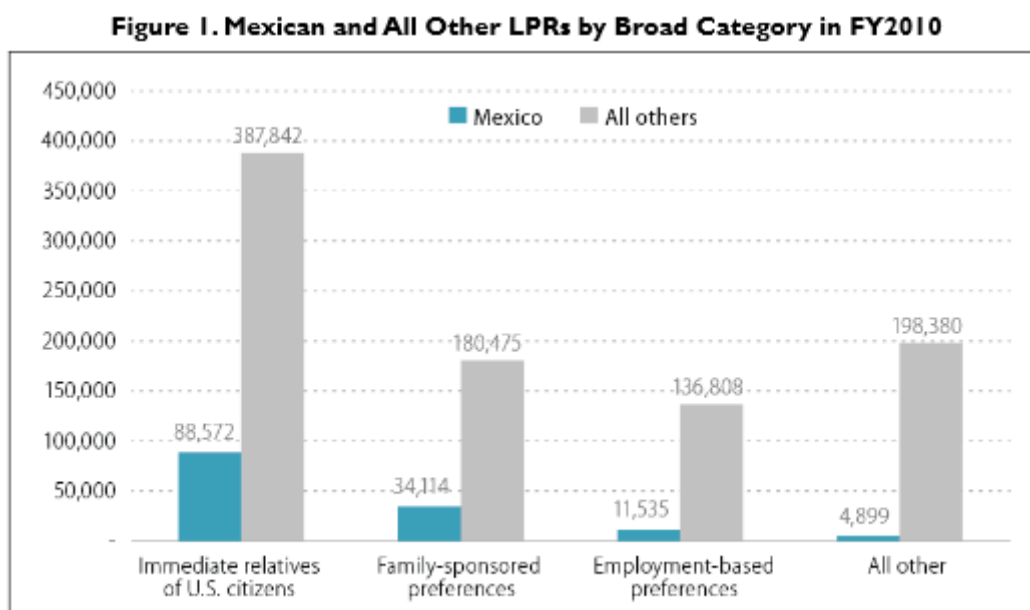
6.1 Mexická migrace do USA

Migrace do USA se skládá ze tří hlavních skupin migrantů: 1) legální trvalí obyvatelé; 2) dočasní neimigranti; 3) neautorizovaní cizinci. Mexičané v každé z těchto tří kategorií představují nejpočetněji zastoupenou skupinu (Wasem, 2012).

6.1.1 Legální trvalá přijetí

Legální trvalí obyvatelé (LPR) jsou cizí občané, kteří právoplatně a trvale žijí ve Spojených státech a běžně jsou oprávněni požádat si o americké občanství pět let od obdržení svého víza. Národní imigrační zákon (The Immigration and Nationality Act – INA) specifikuje komplexní soubor kvantitativních omezení a preferenční kategorie permanentní imigrace reflektující principy rodinného sjednocování, přístup imigrantů na základě jejich požadovaných schopností, ochranu uprchlíků a diverzitu zemí původu (Wasem, 2012). INA prioritizuje imigraci na základě rodinných vazeb, jejíž objem je více než třikrát větší, než je tomu u imigrace na základě pracovních požadavků. INA nevyčleňuje LPR víza speciálně pro Mexiko, ale je obzvláště pravděpodobné, že Mexičané využijí pro rodiny příznivých pravidel zákona (Wasem, 2012). Na následujícím grafu (graf 2) je znázorněn poměr mexických a jiných LPR přijetí podle jednotlivých kategorií.

Graf 2: LPR - Mexiko a ostatní země

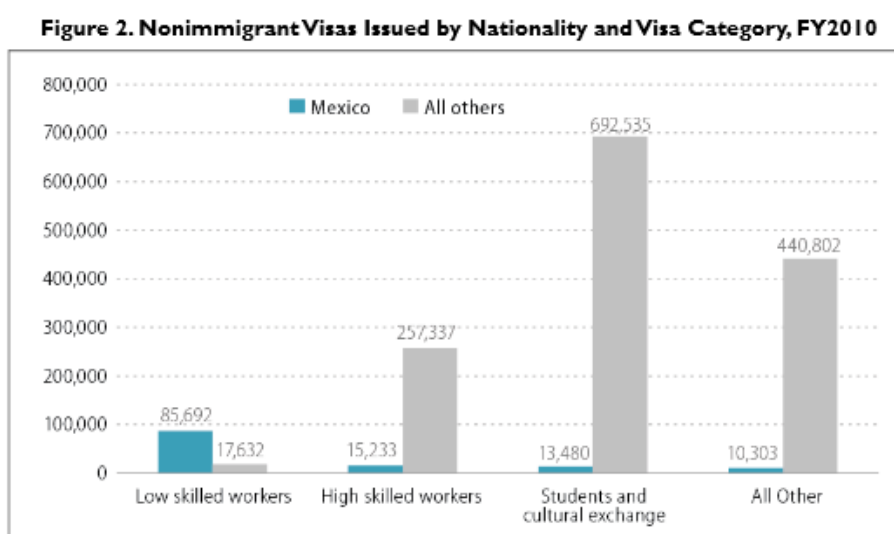
Source: CRS presentation of Department of Homeland Security Office of Immigration Statistics data.

Zdroj: CRS prezentace statistických dat z Department of Homeland Security, 2012

6.1.2 Dočasná legální přijetí

Cizí občané, kteří jsou přijati do Spojených států na určitou dobu a z konkrétního důvodu jsou nazýváni neimigranty. Existuje 24 hlavních neimigrantských vízových kategorií, které jsou značeny podle odpovídajících písmen a číslic, podle toho, do které sekce v INA spadají. (Jsou to např. B-2 turisti; E-2 smluvní investoři nebo F-1 zahraniční studenti)(Monger, Matthews, 2010).

Graf 3: Neimigrační víza - Mexiko a ostatní 2012

Source: CRS presentation of data from U.S. Department of State, Nonimmigrant Visa (NIV) Statistics, FY1997-2010 NIV Detail Table.

Zdroj: Department of Homeland Security, 2011

6.1.3 Neautorizovaná migrace

Odhaduje se, že v roce 2010 ve Spojených státech pobývalo asi 11,4 milionů neautorizovaných cizinců z různých zemí, což znamená pokles z 12,1 milionu v roce 2007. Asi polovina až dvě třetiny cizinců vstoupí do země bez kontroly (překročením hranice nebo podstoupením propašování) nebo vstoupí ilegálně za použití falešných dokladů. Zbytek vstoupí legálně jako neimigranti, ale pak zůstávají nadále v zemi přes vypršení doby platnosti víz nebo jakkoliv jinak poruší podmínky svých neimigrantských víz. Z výše uvedených 11,4 milionu se asi 6,7 odhaduje na neautorizované obyvatele mexického původu, což představuje, podle odhadů 59 % neautorizované populace USA (CRS, 2010; Monger, Matthews, 2010).

Dvě hlavní skupiny imigrantů, podle kterých tato práce srovnává imigrační politiky, jsou definovány podle DHS jako:

- 1) Legální obyvatelé – imigranti, kterým byl udělen právoplatný trvalý pobyt; nebo imigranti, kteří byla přijati na dočasný pobyt a nejsou nuceni opustit zemi do konce daného sčítacího období; a neimigranti, což se vztahuje na určité cizince legálně dočasně přijaté do Spojených států na předem určenou dobu pobytu, jako studenty a dočasnou pracovní sílu.
- 2) Neautorizovaní obyvatelé – v zahraničí narozená populace bez občanství USA, která nepatří mezi legální obyvatele. Většina neautorizovaných obyvatel buď vstoupila do Spojených států bez kontroly, nebo byli přijati dočasně a zůstali v zemi přes vymezené období vízových dat, kdy měli USA opustit (Department of Homeland Security, 2012).

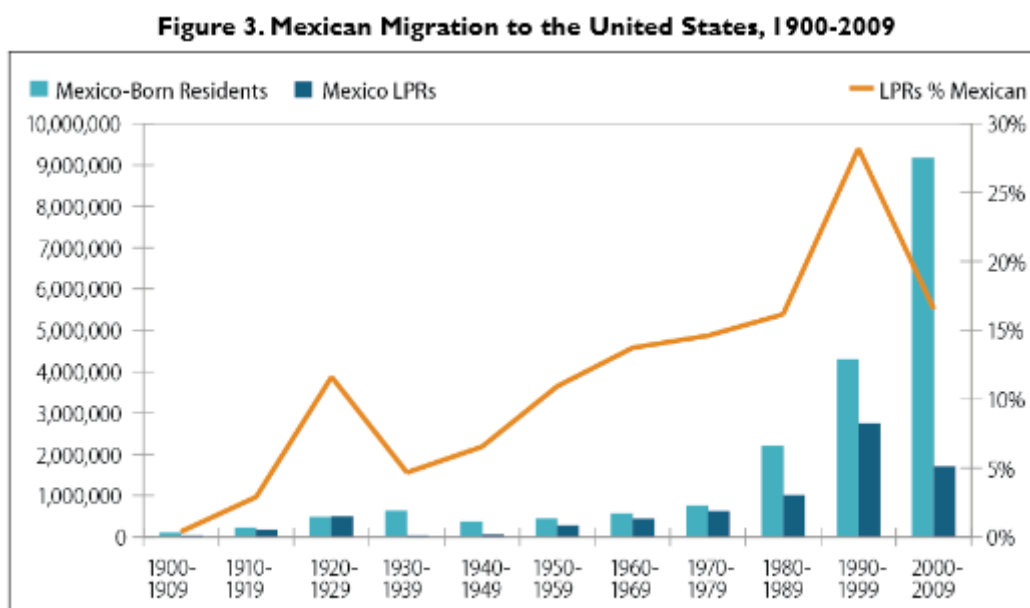
6.2 Historický vývoj migrace z Mexika do USA

Tato část práce rozděluje historii mexické migrace do USA na čtyři období, která jsou vymezena na základě vlivu sociálních, ekonomických, demografických a politických faktorů v regionálním migračním systému: (1) nízké sezónní přívaly před 2. světovou válkou; (2) období Bracero programu v letech 1942 – 1964; (3) období zrodu převážně

ilegálního systému od roku 1965 do konce 80. let; a (4) období konsolidace tohoto systému spolu se zvýšenou imigrací na základě rodinných vazeb od začátku 90. let po současnost. Zatímco počátky sezónní migrace zemědělských pracovníků z Mexika se datují už do 19. století, a většina Kalifornie, Arizona, Nové Mexiko, Texas, Nevada, Colorado a Utah kdysi patřily ke Španělsku a později k Mexiku, rozsáhlé trvalé přistěhovalectví z Mexika do Spojených států je fenoménem teprve nedávné doby (Rosenblum, 2012).

Na následujícím grafu je vidět tempo růstu migrace z Mexika do USA (v Mexiku narození trvalí obyvatelé USA a Mexičané s přijetími LPR). Všechny tyto trendy se začínají zvyšovat od roku 1970 a každou dekádu se počet imigrantů asi zdvojnásobí. Přestože se míra růstu na začátku 21. století zpomalila, do roku 2009, kdy nastoupila k moci Obamova administrativa, dosáhla v Mexiku narozená populace v USA počtu asi 11,5 milionu. Zpomalení přívalu Mexických imigrantů je možné přisoudit pozvolnému nástupu ekonomické recese. Došlo ke změně charakteru migrace od období Bracero programu, kdy migračním tokům dominovala spíše krátkodobá zemědělská migrace převážně mužů, zejména na americký jihozápad. Dnes je podíl žen a mužů v mexické populaci USA vyrovnaný a většina z nich pracuje v nezemědělských zaměřeních. Rapidní růst migrace od počátku 70. let je způsoben především špatnými pracovními příležitostmi a vysokou porodností v Mexiku, fungujícími jako push faktory, které podporují emigraci z Mexika. Naopak pull faktory, které lákají migranty na opačnou stranu hranice, jsou pracovní příležitosti, vazby k příbuzným a sociální síť a stárnoucí americká populace. Tyto strukturální síly formují migrační toky.

Graf 4: Mexická migrace do Spojených států 1900-2009

Source: Statistical Abstract of the United States; Yearbook of Immigration Statistics.

Zdroj: Department of Homeland Security, Yearbook of Immigration Statistics 2010

6.2.1 Období před 2. světovou válkou: nízké sezónní přívaly

Push a pull faktory působící na migraci z Mexika do USA byly na počátku 20. let relativně malé. Transport a sociální sítě spojující Mexičany se Spojenými státy byly slabě rozvinuty a migrující zemědělní pracovníci měli velmi omezený přístup za hranice čtyř pohraničních jihozápadních států USA. Násilí a ekonomický zmatek během mexické revoluce vyústily v dodatečnou migraci, ale také vytvořily příležitosti v rámci Mexika ve 20. letech. Poptávka po migrujících pracovních ve Spojených státech během Velké deprese vzrostla, jelikož míra nezaměstnanosti se v roce 1933 vyšplhala až na 25 % a zůstala nad 15 % až do roku 1940 (Fitzgerald, 2009).

Zemědělní zaměstnavatelé kvůli omezeným push-pull faktorům lobbvali za to, aby byli Mexičané vyňati z přísných podmínek imigračních restrikcí z roku 1917. Kongres i přes námítky zástupců pracovníků přijal první program hostující pracovní síly ve Spojených státech povolující přístupy mexických neimigrantů mezi lety 1917 a 1920 a poté od roku 1921 vyňal všechny občany zemí západní polokoule z národních limitů stanovených pro každou jinou zemi ze zbytku světa (Fitzgerald, 2009).

Imigrační politika USA se přehoupla na opačnou stranu v roce 1929, když přísnější kritéria síta výběru mexických žadatelů o víza přinesla 75% snížení přístupů LPR. Stovky tisíc Mexičanů a jejich dětí narozených v USA se během Velké deprese vrátili do Mexika, včetně těch, kteří byli deportováni. Mexiko také omezovalo emigraci v průběhu tohoto období, zákonem z roku 1926 vyžadujících na mexických pracovnících získání povolení od samosprávných autorit, a sérií veřejných kampaní za účelem zabránění odlivu a podpory zpětné migrace. Výsledkem bylo, že 30. léta byla jedinou dekádou, kde migrační saldo vyznělo ve prospěch pohybu ze severu směrem na jih (Fitzgerald, 2009).

6.2.2 1942 – 1964: Bracero program

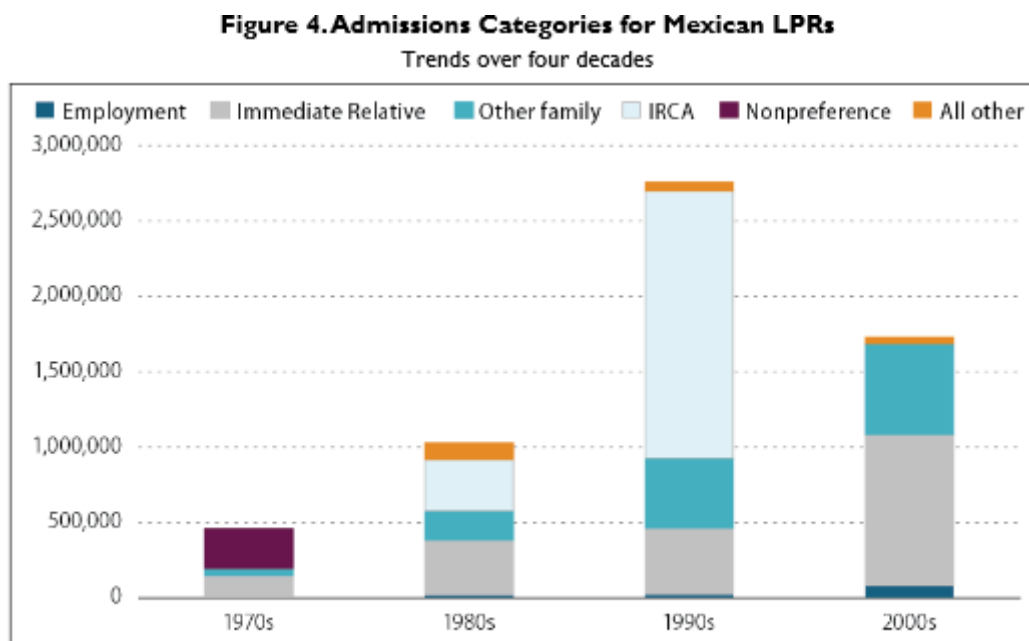
Jak se Spojené státy mobilizovaly na 2. světovou válku, vznikala mezi zemědělskými zaměstnavateli zvýšená poptávka po pracovní síle, ale po dekádě limitovaného přívalu měli potíže s rekrutováním mexických pracovníků. Mexičtí státní činitelé pokračovali v bránění se novému fenoménu emigrace, který viděli jako drancování mexických zdrojů a po zkušenostech předchozích emigrantů taky jako hrozbu pro práva pracovníků. Američtí státní činitelé viděli imigraci ovlivněnou válečným vypětím a také s ohledem na potřebu posilování mexicko-amerických vztahů se k mexickým obavám stavěli uctivě (Arnold, 2011 Calavita, 1992). Tak administrativa Franklina D. Roosevelta iniciovala vyjednávání s Mexikem o bilaterálním programu hostující pracovní síly, který se stal známým jako Bracero program (ze španělského výrazu pro pracovníka). Pod záštitou výsledné smlouvy byla mexickým pracovníkům zaručena minimální mzda (na rozdíl od farmářských pracovníků), zdravotní výhody, ubytování a příspěvky na dopravu. Spojené státy suspendovaly bilaterální program v roce 1948, částečně kvůli námitkám vůči zbytečně přívětivým provizím, ale v programu se opět začalo pokračovat v roce 1951, kdy Korejská válka s sebou přinesla nové obavy o nedostatky pracovní síly. Po válce Spojené státy vyžadovaly změny, které oslabily ochranu účastníků programu (Calavita, 2001). Bracero program měl trvalý vliv na mexicko-americký migrační systém. S počtem téměř 50 tisíc farem zaměstnávajících více než 400 tisíc Mexičanů ročně, na vrcholu programu na konci 50. let, kdy počty imigrantů kulminovaly, vzešlo na obou stranách hranice spoustu silných hlasů zastávajících se těchto migračních toků. Obě vlády program podporovaly, včetně výstavby nové infrastruktury k usnadnění pohybu zemědělských pracovníků z mexického vnitrozemí do pohraničí a dál směrem do středu USA (Calavita, 1992).

6.2.3 1964 – 80. léta: původ dnešního migračního systému

Polovina 60. let znamenala začátek moderní éry regionální migrace a posun od systému s převážně dočasnou zemědělskou migrací směrem k systému, pro nějž je charakteristické spíše dlouhodobější přesídlování, větší diverzita pracovního trhu a geografie migrace a rostoucí objem migračních toků. Bracero program vydal do roku 1964 na 4,6 milionu víz a pomohl tak odstartovat transformaci vychováním nové generace migračně orientovaných mexických pracovníků, amerických zaměstnavatelů a transnacionálních náborářů pracovní síly. Během jeho dozvuků se spojila celá škála národních a globálních sil, aby tlačily dolů mzdy a rozšiřovaly možnosti zaměstnávání nízko kvalifikované pracovní síly ve Spojených státech, vlivy, které vedly k zesílení migračních pull faktorů. Zároveň vysoká míra porodnosti v Mexiku ve spojení s programy privatizace zemědělských podniků přinesly vysoké úrovně zemědělské dislokace, migrace mezi městem a venkovem a lidí hledajících práci v Mexiku – faktory, které společně ústily v silnější migrační push (Rosenblum, 2012).

S koncem Bracero programu se tyto silné migrační push a pull faktory překrývaly s menším počtem legálních přístupových cest do Spojených států. Přesto, že Mexičani měli nárok na dočasná H-2 víza, ministerstvo práce odmítlo mnoho H-2 peticí za účelem ochrany amerických pracovníků. Dodatek z roku 1965 uvalil první kvantitativní omezení na imigraci pro západní polokouli a zakázal LPR víza pro nekvalifikovanou sezónní/dočasnou migraci, opatření, které ovlivnilo hlavně Mexiko. Dodatek z roku 1965 rovněž zvýšil prioritu víz na základě sjednocování rodin, která se stala hlavní legální cestou pro imigraci z Mexika (Department of Homeland Security, 2012; Forest, 2006; Russell, 2014).

Graf 5: Mexičtí LPR přijetí podle kategorií

Source: CRS presentation of DHS Office of Immigration Statistics data.

Zdroj: Department of Homeland Security, 2012

Konvergence rostoucích migračních push a pull faktorů a omezování možností legální nízko kvalifikované migrace vyústily k růstu ilegální migrace z Mexika. Počet neautorizovaných cizinců uvězněných do vazby vzrostl mezi roky 1965 a 1970 asi třikrát a poměrná část takovýchto cizinců z Mexika se zvýšila z 50 % na 80 %. Uvalení množstevních limitů na trvalou imigraci přineslo do roku 1976 asi 300 tisíc nevyřízených žadatelů o víza z Mexika, což mělo za následek dvou a půlleté čekání na víza pro kvalifikované uchazeče. Do roku 1979 odhad neautorizovaných cizinců pobývajících ve Spojených státech dosahoval 1,7 milionu, přičemž 1,4 milionu z nich mělo být právě z Mexika (Department of Homeland Security, 2013; Forest, 2006).

Výbor pro neamerickou činnost uskutečnil od počátku roku 1971 sérii veřejných projednávání nelegální migrace a obě komory zvažovaly, vedle jiných návrhů, během 70. let opatření ke snížení ilegální imigrace pokutováním zaměstnavatelů nedokumentovaných cizinců. Kongres tento předmět sporu zvažoval 15 let, aby pak v roce 1986 přijal zákon IRCA, který spojoval zaměstnavatelské sankce s několika legalizačními programy pro určité neautorizované cizince a 50% personální posílení zvýšení ochrany hranic vedle jiných opatření. Prostřednictvím IRCA bylo nakonec legalizováno celkem 2,6 milionu

osob, včetně asi 2,1 milionu mexických migrantů (asi 81 %) (Department of Homeland Security, 2013; Forest, 2006).

6.2.4 90. léta – současnost: zvýšené push-pull faktory a imigrační kontrola

Push a pull faktory na obou stranách hranice zůstaly silné i čtvrtstoletí po přijetí IRCA. Globalizace vyvinula tlak na americké platy směrem dolů a pokračování posunu k nížeji kvalifikované produkci, stupňující se poptávku po zahraniční pracovní síle v nových typech zaměření a v regionech daleko od mexicko-americké hranice. Mexiko se těšilo období rapidního ekonomického růstu, ale tvorba pracovních míst nedržela krok s růstem populačním, protože děti narozené během mexického baby boomu 60. a 70. let se zařadily mezi pracovní sílu v 90. letech; a mnoho Mexičanů i nadále vidělo emigraci jako nejspokladnější cestu k vyšším platům. Od 90. let popisovali sociální vědci americké zaměstnavatele a mexické pracovníky jako strukturálně závislé na migraci, což znamenalo, že se migrace stala ústředním jevem regionálního pracovního trhu, bez ohledu na cyklický průběh a zaměstnanostní trendy (Forrest, 2006).

Kongres na tyto trendy reagoval přijetím čtyř dalších zákonů zaměřených na ilegální migraci, v desetiletí po IRCA z roku 1986, které zplnomocnily zvýšené investice do ochrany hranic, omezení přístupu migrantů k sociální péči a ostatním veřejným příspěvkům a zefektivnění procedur k vyhoštění neautorizovaných cizinců. Posílení hranice a kontrola migrace si vyžádaly zvýšenou pozornost po událostech z 11. září 2001. Kongres přijal pět dalších opatření vztahujících se ke kontrole migrace v letech 2002 – 2006. Celkově se výdaje Spojených států na kontrolu migrace a související činnost vyšplhaly od 1,2 miliardy dolarů v roce 1986 na 17,4 miliardy dolarů v roce 2012 (Rosenblum, 2012)

Zároveň se imigrační reformy snažily o snížení migračních přívalů na základě zaměstnávání nízko kvalifikované pracovní síly. Imigrační zákon z roku 1990 (The Immigration Act of 1990) a Nicaraguan Adjustment and Central American Relief Act pomohly snížit celkový počet nízko kvalifikovaných LPR víz z 29 tisíc na 5 tisíc za rok. IRCA zajistil neomezený počet dočasných zemědělských pracovníků prostřednictvím H-2A vízového programu, ale mnozí zaměstnavatelé považovali program za příliš

těžkopádný a na jeho základě bylo před polovinou 90. let přijato méně než 10 tisíc H-2A migrantů (Forrest, 2006).

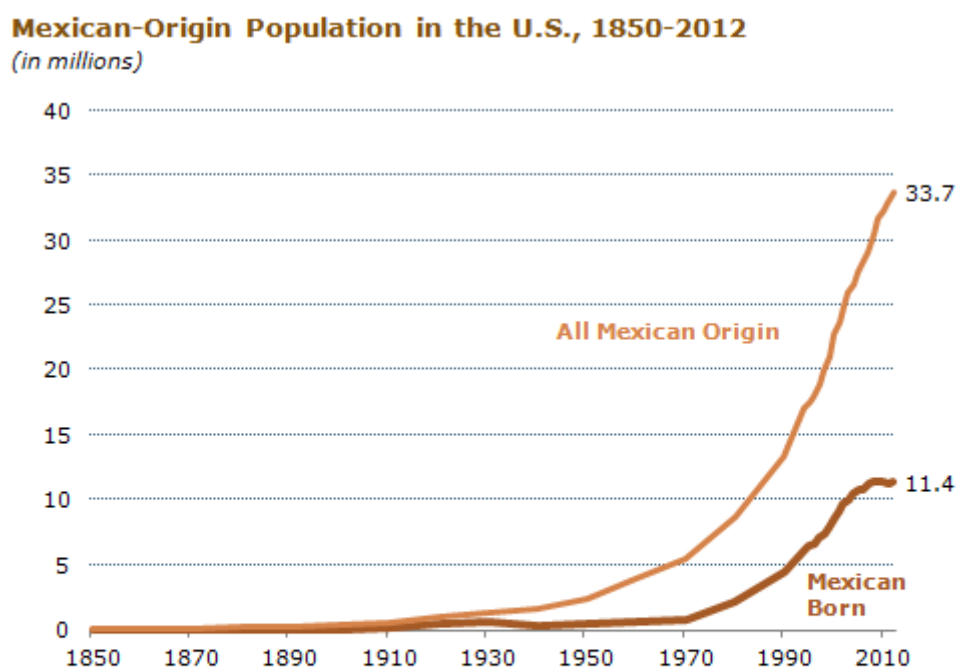
Imigrační zákon z roku 1990 potvrdil příklánění se k rodinnému sjednocování jako hlavní cíl americké imigrační politiky, z čehož nejvíce profitovali přistěhovalci z Mexika. Sekce 101 zvedla množstevní omezení imigrace na základě rodinného sjednocování zavedením ročního minima na úrovni alespoň 226 tisíc přistěhovalců přijatých v rámci této kategorie. Sekce 102 vyňala manžele a děti LPR (migrantů se sekundární preferencí) z 7% stropu INA, opatření, z něhož nejvíce těžili Mexičané, jelikož málokterá jiná země se tomuto limitu vůbec přiblížila a Mexiko je zároveň jedinou takovou zemí s velkým počtem sekundárně preferovaných imigrantů. Sekce 112 nastavila speciální podílové rozdělení 55 tisíc víz každý rok od roku 1992 až do konce roku 1994 pro manžele a děti LPR pracovníků legalizované skrze IRCA. Tudíž první desetiletí, kdy zákon z roku 1990 fungoval, tvořili Mexičané až 37 % všech sekundárních preferencí manželů a dětí a 70,5 % všech manželů a v tomto případě méně významně zastoupené skupiny dětí LPR vízových pracovníků legalizovaných prostřednictvím IRCA. Celkově 52 % sekundárně preferovaných manželů a dětí LPR přijatých během fiskálních roků 2000 – 2009 tvořili Mexičané (Department of Homeland Security, 2013; Passel, 2012)

6.3 Mexičané ve Spojených státech

Obyvatelé USA narození v Mexiku tvořili v roce 2010 asi 29 % celkové populace USA narozené v zahraničí, která čítala na 39,9 milionu v roce 2010. V roce 2012 je podle nejnovějších dostupných dat od Pew Research Center z Censu of Bureau zaznamenáno rekordních 33,7 milionů hispánských obyvatel mexického původu. Tyto odhady zahrnují 11,4 milionu lidí narozených v Mexiku a 22,3 milionu obyvatel, kteří sami sebe identifikují jako hispánce mexického původu.

Na grafu 6 je znázorněn vývoj mexické populace ve Spojených státech v letech 1850 – 2012. Graf 7 zachycuje vývoj počtu mexický imigrantů ve Spojených státech od roku 1980 do roku 2013. Ve dvou dekadách mezi lety 1980 a 2000 je možné pozorovat vždy zhruba dvojnásobný nárůst počtu mexických přistěhovalců. Trend vývoje této populace je popsán výše (graf 4).

Graf 6: Vývoj počtu mexické Populace ve Spojených státech 1850-2012

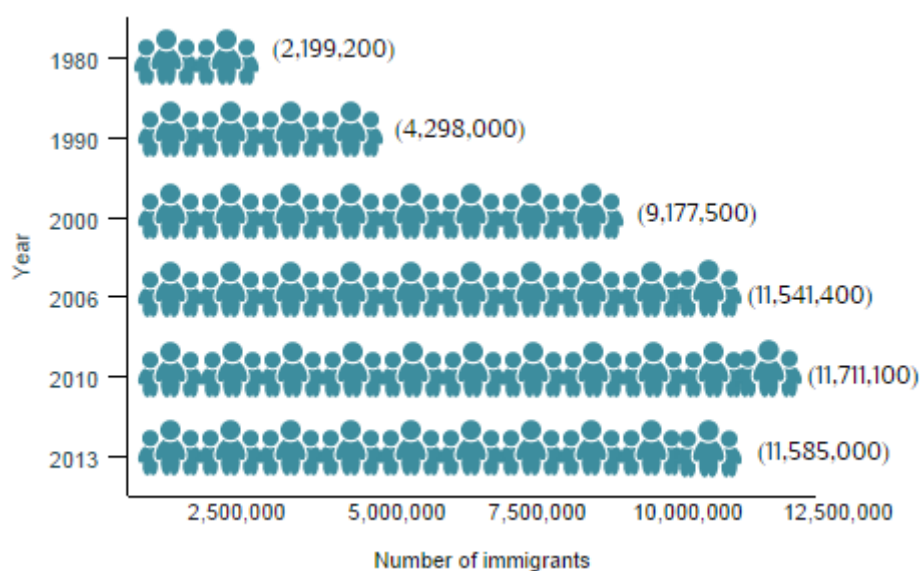

Source: For Mexican born 1850 to 1980: Gibson, Campbell and Kay Jung, "Historical Census Statistics on the Foreign-Born Population of the United States: 1850-2000," U.S. Census Bureau, Population Division, Working Paper No. 81, 2006; for Mexican born 1980 and 1990: Integrated Public Use Microdata Series (IPUMS-USA); for 1995 to 2012: Pew Hispanic Center estimates based on augmented March Current Population Surveys and 2000 Decennial Census. For Mexican population 1850-1994: Integrated Public Use Microdata Series (IPUMS-USA); for 1995 to 2012: Pew Hispanic Center estimates based on augmented March Current Population Surveys and 2000 Decennial Census.

PEW RESEARCH CENTER

Zdroj: Pew Research Center, 2013

Graf 7: vývoj počtu mexických imigrantů 1980

Zdroj: Department of Homeland Security, 2012

S ohledem na legální status spadá tedy v cizině narozená populace Spojených států do tří širokých skupin: 1) naturalizovaní občané; 2) legální cizinecká populace (trvalí a dočasní obyvatelé); 3) neautorizovaní cizinci. Tabulka 1 ukazuje, že legální profil v Mexiku narozených se značně liší od zbytku v zahraničí narozené populace. Zatímco většina všech v zahraničí narozených jsou naturalizovaní občané (52 %), většina v Mexiku narozených (55 %) patří mezi neautorizované. Tudíž Mexičané se v roce 2010 podíleli asi 6,5 miliony na celkovém odhadovaném počtu 11,2 milionu neautorizovaných cizinců ve Spojených státech v roce 2010, což odpovídá 58 % celkového počtu neautorizovaných cizinců v zemi.

Tabulka 1: Legální status v Mexiku narozených a všech v zahraničí narozených, 2010

	Mexican Born		All Other Foreign Born	
	Number of Persons	Percent of Total	Number of Persons	Percent of Total
Total	11,746,539	100%	28,170,336	100%
Naturalized citizen	2,703,522	23%	14,752,790	52%
Noncitizen	9,043,017	77%	13,417,546	48%
<i>Legal</i>	<i>2,543,017</i>	<i>22%</i>	<i>8,717,546</i>	<i>31%</i>
<i>Unauthorized</i>	<i>6,500,000</i>	<i>55%</i>	<i>4,700,000</i>	<i>17%</i>

Zdroj: Pew Hispanic Center, 2011

6.3.1 Ochrana hranice

Strategie hraniční stráže je zaměřena na odrazení vetřelců od vstupování na území Spojených států v místech tradičních ilegálních přechodních bodů a jejich usměrňování do vstupních bodů, kde jsou nuceni podrobit se americké celní kontrole, nebo do odlehlejších míst, kde obtížný terén a absence dopravní infrastruktury dávají agentům hraniční stráže výhodu k jejich dopadení. Tento přístup vedl k dalšímu významnému posilování hranice. Od doby, kdy byla tato strategie iniciována, v roce 1994, se do roku 2012 zvýšil počet agentů hraniční stráže z 3 747 na 18 506; Spojené státy nainstalovaly ohrazení podél 651 mil hranice a více než 1 miliarda dolarů byla investována na rozvoj integrovaného sledovacího systému. Prezidenti Bush a Obama navíc jednotky národní

gardy rozmístily na mexickou hranici, kde kromě toho operuje několik bezobslužných letadel. Obamova administrativa prohlásila hranice za bezpečnější než kdy předtím a navrhla další zvýšení investic do jejího posilování (Rosenblum, 2012).

6.4 Od IRCA k NAFTA

Jak již bylo zmíněno v předchozím textu, Spojené státy v roce 1986 přijaly IRCA, jehož účelem bylo snížit objem ilegální migrace - uvalením sankcí na americké zaměstnavatele, kteří vědomě najímali neautorizované cizince - legalizováním některých neautorizovaných cizinců ve Spojených státech. Oproti očekáváním IRCA se zvýšil objem jak legální, tak ilegální mexicko-americké migrace. IRCA zahrnoval dva legalizační nebo amnestiční programy, kdy v každém z nich bylo zahrnuto přes 70 % žadatelů z Mexika. Legalizace na základě pobytu opravňovala osoby nepřetržitě pobývající ve Spojených státech zažádat si o legalizaci svého statusu během 12 měsíčního období v letech 1987 – 1988, zatímco program pro speciální zemědělské pracovníky (Special Agricultural Workers – SAW) umožňoval legalizaci neautorizovaným cizincům, kteří odpracovali alespoň 90 dní na farmách v letech 1985 – 1986, během osmnáctiměsíčního období v letech 1987 – 1988. SAW byl benevolentnější ke způsobilosti a byl náchylný ke zneužívání, kdy žadatelům o víza stačila jedna věta od farmářských zaměstnavatelů nebo zprostředkovatelů pracovní síly potvrzující, že daná osoba na farmách odpracovala alespoň 90 dní. Břemeno prověřování se přesunulo na americkou vládu, aby mohla zamítnout nároky žadatelů, na což vláda nebyla připravena (Martin, 2008). Jiné aspekty programu podněcovaly přístup a zaměstnávání nelegálních pracovníků. Vpády hraniční stráže na pole ustaly, vymáhání sankcí na zaměstnavatelích ilegálních pracovníků nezačalo až do doby, kdy legalizace skončila, a přes 100 tisícům Mexičanů byl umožněn vstup do amerických vstupních bodů, kde uplatňovali svá prohlášení, že vykonali podmíněnou práci na farmách a potřebují získat potvrzení od zaměstnavatelů, aby byli vpuštěni do USA s dočasnými pracovními povoleními. 1 milion mexických mužů, kteří se nakonec stali americkými přistěhovalci pod záštitou SAW programu odpovídal jedné šestině dospělých mexických mužů žijících v Mexiku na venkově v polovině 80. let (Martin, 2008).

Legalizační programy IRCA povzbudily zvýšenou mexicko-americkou migraci v období rapidních změn v mexické ekonomice. Mexiko sebe samo tradičně vymezovalo jako

protějška Spojených států slovy „chudák Mexiko, tak vzdálené od boha a tak blízko ke Spojeným státům“. Pokračující snaha mexické vlády o ekonomickou integraci se svými severními sousedy byla symbolizována Severoamerickou dohodou o volném obchodu (NAFTA), která přes silné námitky amerických odborů a prezidentského kandidáta z roku 1992 vstoupila v platnost 1. ledna 1994, aby se vstřípila do politik mezinárodních dohod, které snížily obchodní a tržní bariéry mezi Kanadou, Mexikem a USA (Martin, 2008).

6.5 Clintonova administrativa

6.5.1 NAFTA

Během své první inaugurační řeči prezident Clinton poznamenal, že rozdíly mezi domácími a zahraničními záležitostmi se postupně smazávají, jak je globální populace ovlivňována světovou ekonomikou, světovým prostředím, světovou krizí a světovými závody ve zbrojení. Mezinárodní komunikace a obchod, nové technologie a konec studené války vytvořily nový rámec, ve kterém Spojené státy a jejich vláda budou muset přehodnotit své role a priority jak na domácí půdě, tak v zahraničí. Clinton se významně zastával mezinárodních obchodních dohod, které by otevřely trhy pro americký export. Vedle NAFTA prosadil General Agreement on Trade and Tariffs (GATT) zavedený v rámci Světové obchodní organizace (World Trade Organisation – WTO), platformy pro globální obchodní jednání. Na Clintonovo prezidentství se vzpomíná jako na jednu z nejúspěšnějších administrativ ve 20. století, nejen pro její velké domácí úspěchy, ale i pokrok na poli mezinárodních vztahů a vytvoření silné pozice národa pro nové tisíciletí (Council on Hemispheric Affairs, 2012).

8. prosince 1993 tedy vítězný prezident Bill Clinton svým podpisem uzákonil Severoamerickou dohodu o volném obchodu (North American Free Trade Agreement - NAFTA). Reflektující populární sentiment, vyjádřil se Clinton o této obrovské ekonomické smlouvě tvrzením „Věřím, že tímto jsme učinili rozhodnutí, které nám umožní vytvořit ve světě ekonomické uspořádání, které podpoří rychlejší růst, vyšší rovnost, lepší ochranu prostředí a větší možnosti světového míru.“ Na začátku podpůrci NAFTA slibovali spoustu výhod pro všechny signatářské země. Pro Mexiko měla NAFTA přinést významné rozšíření a revitalizaci střední třídy zvýšením platů a posílením životních podmínek chudobou zmítaného mexického obyvatelstvo. Očekávalo se tak zatraktivnější domácí

prostředí v Mexiku a díky tomu potlačení push faktorů pro migraci do Spojených států, což mělo ulehčit americkým problémům s přistěhovalectvím. Na tomto základě stavěli veřejní zástupci z obou zemí NAFTA platformu pro řešení problémů s ilegální migrací přes mexicko-americkou hranici. Americká půda neměla již nadále být pro mexické migranty tak atraktivním prostředím. Bohužel většina z těchto slibů se nikdy nenaplnila. Omezené přínosy plynoucí z NAFTA byly zastíněny jejími mnoha selháními, která negativně ovlivnila obě země (Escobar Latapí, 2008; Council on Hemispheric Affairs, 2012).

NAFTA vstoupila v platnost 1. ledna roku 1994, hlavním předpokladem jejího vzniku však byly především rozsáhlé změny, kterými prošla mexická ekonomika v 80. letech. Mexické hospodářství se stalo výrazně otevřenějším než kdy v historii, a tudíž zajímavým lákadlem pro americké investory, kteří za vytvoření zóny volného obchodu vydatně lobbvali. A právě s tím souvisela první vlna kritiky, která poukazovala na to, že z vytvoření NAFTA budou profitovat především investující americké firmy, jejichž investice byly smlouvou chráněny. Ustanovení o ochraně zaměstnanců či životního prostředí naopak chyběla (Escobar Latapí, 2008; Hrabálek, 2003).

Obavy z toho, že mexický trh ovládnou firmy ze Spojených států, se z velké části naplnily. V první desítce největších mexických exportérů tvořily deset let po vzniku NAFTA americké firmy většinu. Mexiko pro ně představovalo ideální podnikatelské prostředí, neboť ve známých maquiladoras byli Mexičané ochotni pracovat zhruba za osminu platu, který by firmy musely vydat ve Spojených státech. Bylo to právě vytvoření nových pracovních míst a zvýšení jejich úrovně, co bylo nejčastěji hlášáno jako hlavní důvod k vytvoření NAFTA. Za deset let existence NAFTA došlo k vytvoření zhruba osmi miliónů pracovních míst, toto číslo ovšem pokrývá pouze zhruba polovinu množství populace, která za tu dobu dosáhla produktivního věku. Navíc lze těžko spojovat vytvoření všech těchto pracovních míst pouze s existencí NAFTA (Hrabálek, 2003).

Od NAFTA se očekávalo zvýšení obchodu, zaměstnanosti a mezd ve všech třech zemích, což mělo mít za následek také, jak již bylo uvedeno výše, snížení mexicko-americké migrace, zejména té nelegální. Nicméně mnoho expertů na migraci varovalo, že ekonomická dislokace spojená s restrukturalizací v Mexiku nejprve mexicko-americkou migraci zvýší, protože dříve chráněné sektory jako zemědělství byly vystaveny levnějšímu

importu. Zahraniční investoři na druhou stranu potřebovali čas k vytvoření továrních pracovních pozic, a když se jim to podařilo, mnohé z nich byly daleko od venkovských oblastí, které trpěly nedostatkem pracovní síly. Většina nových továren, z kterých mnohé (známe právě jako maquiladoras) skládaly dovezené komponenty a vytvářely z nich produkty pro vývoz, najímala spíše mladé absolventy než odsunuté farmáře. Tento způsob obchodu měl také za následek to, že, Mexiko nevyvezlo prakticky nic, co by předtím do země nedovezlo, s výjimkou petrochemického průmyslu, jehož podíl na vývozu však během prvních deseti let existence NAFTA poklesl na 9 %. Reálné mzdy v Mexiku v tomto období poklesly o 11 %, dovoz kukuřice se zvýšil osmnáctkrát a ekonomika v roce 2002, tedy 8 let po založení NAFTA nedosáhla ani 1% růstu. Výše uvedená čísla jsou důvodem, proč se Spojeným státům nedaří zastavit příval „mokrých zad“ z jihu. Jejich situace se totiž spíše zhoršuje, než zlepšuje a vede je k zoufalému pokusu o únik z mexické reality. Ze zhruba půl milionu Mexičanů, kteří ročně překročí hranici směrem na sever, tak ilegální migranti činily přibližně 60 % a počet v Mexiku narozených obyvatel Spojených států stoupl v letech 1990 až 2000 o 80 %. (Hrabálek, 2003; Martin, P., 2008)

V argumentu, který pomohl smlouvě o NAFTA projít Kongresem, prohlásila Janet Reno, státní zástupce Clintonovy administrativy, že NAFTA sníží ilegální imigraci o dvě třetiny během šesti let. I tady se však jednalo o planý slib. Před rokem 1994 ilegální migrace přes mexicko-americkou hranici klesala, ale v letech po přijetí NAFTA se tento trend naopak obrátil. Osm let po přijetí NAFTA byl tento nárůst odhadován na 61 %. V roce 1995 se odhadovaly počty ilegálních imigrantů ve Spojených státech na 2,5 milionů. Do roku 2006 jich bylo více než 20 milionů, z nichž dvě třetiny přišly do země až po implementaci NAFTA. Jedním z limitů této práce může být absence přesnějších odhadů počtu přistěhovalců před rokem 1994, kdy INS vypracovala první detailní odhady neautorizované přistěhovalecké populace pobývajících ve Spojených státech; ještě k přesnějším odhadům a faktům vede posun od INS k Department of Homeland Security v roce 2003 (Department of Homeland Security, 2010; Council on Hemispheric Affairs, 2012).

Každý rok asi 500 tisíc Mexičanů riskuje své životy, když se pokoušejí překročit hranici, protože už nejsou schopni se uživit ve zdevastovaném mexickém průmyslovém a zemědělském sektoru. NAFTA slibovala zásadní posun k lepšímu, ale i 20 let po založení

NAFTA nemá víc a víc Mexičanů na výběr a jsou nuceni Mexiko opouštět a pokusit se o uplatnění v USA, což ve Spojených státech ústí v rostoucí znepokojení nad těmito trendy. Americké obavy o ztrátu práce na úkor ilegálních přistěhovalců se staly, zejména od ekonomické krize z roku 2008 dominantní součástí amerického politického dialogu (Council on Hemispheric Affairs, 2012).

Objem mexicko-americké migrace se v 90. letech zvýšil: počet neautorizovaných Mexičanů vzrostl z odhadovaných 2,5 milionu v roce 1995 na 4,5 milionu v roce 2000, což znamenalo roční nárůst 400 tisíc přistěhovalců z Mexika. Mezi roky 1991 a 2000 bylo asi 2,2 milionu Mexičanů přijatých jako legální imigranti, přes 200 tisíc osob ročně (Martin, 2008). Spojené státy doufaly, že vytvořením NAFTA se podaří zvýšit počet pracovních míst přímo v Mexiku a díky tomu se vyhnou dosud neustávajícímu proudu Mexičanů, často nelegálně přecházejících hranice. To se nicméně nepodařilo stejně tak jako se nepodařilo naplnit spoustu dalších očekávání (Hrabálek, 2003; Department of Homeland Security, 2012).

Prezident Clinton se pokusil o revizi stávající imigrační legislativy podepsáním zákona o reformě nelegální migrace a odpovědnosti přistěhovalců (Illegal Immigration Reform and Immigration Reconciliation Act – IIRIRA), jenž byl svázán s federálním zákonem o osobní zodpovědnosti a příležitosti k práci (Personal Responsibility and Work Opportunity Act 1996) (Martin, 2003). Podněty neonativistické vlny byly do IIRIRA zaneseny pouze ve velmi omezené míře, i přesto, že restriktivní názory se ozývaly napříč celým politickým spektrem, od liberálů přes umírněné konzervativce až k pravici. Argumentace byla opodstatněná jak ekonomicky, tak kulturně. Byla zdůrazňována zátěž, kterou přistěhovalci vyvíjí na sociální systém, morální a kulturní ohrožení domácí pracovní síly v důsledku přistěhovalectví a v neposlední řadě nahlodávání základních amerických hodnot, podryvání kulturní identity a ohrožení soudržnosti americké republiky. Došlo zde však ke střetu zájmů, kdy původní restriktivní impuls zákona byl díky potenciální volební síle hispánců v kombinaci s aliancí zaměstnavatelské lobby s obhájci občanských práv, nasměrován do roviny modifikace liberální otevřenosti (Castro, 2004). Zákon představil široké spektrum postupů s cílem snížení objemu ilegální migrace. Byla zvýšena ostraha pozemní hranice i letišť, byly zvýšeny tresty za pašování osob, padělání dokladů a obdobné zločiny a zjednodušen byl systém vyhošťování. Zákon zavedl taky mnohá opatření, která

měla mít dopad na nelegální přistěhovalce, např. označil ilegální migranty za osoby, které nemají nárok dávky národního systému sociálního zabezpečení a vyňal je rovněž ze skupiny možných adresátů programů afirmativní akce, nově zavedl kontrolu imigračního statusu pro účely poskytování pomoci při vyšším vzdělávání. Dále podpořil státy v omezování sociálních dávek pro přistěhovalce. V 90. letech se již žádná další reforma imigrační politiky neprosadila. Hlavní překážkou byla neschopnost Kongresu dohodnout se na takové změně imigračního zákona, která by byla efektivní. Sněmovna reprezentantů i senát byli od roku 1994 ovládány republikány. Došlo k rozporu mezi protiimigračně naladěným Lamarem Smithem, který podporoval zásadní změny v dosavadní imigrační politice a tvrdé zakročení proti ilegálním přistěhovalcům, a Alanem Simpsonem, předsedou výboru pro imigrační politiku v Senátu, který nesouhlasil s návrhem odebrání příspěvků a podpor pro legální migranty. Tento nesoulad způsobil přijetí politiky, která tvrdě zastihla legální přistěhovalce. Prezident Clinton se o zákoně vyjádřil jako o nespravedlivém: „Jsem hluboce zklamán, že se Kongres zasadil o změny, které velice uškodí legálním migrantům, kteří tvrdě pracují, aby uživili své rodiny, platí daně a slouží v naší armádě,“ uvedl Clinton (Freeman, 2001).

V 90. letech už se žádná reforma imigračního neprosadila, byť Komise pro reformu přistěhovalectví vydala v letech 1994 – 1997 čtyři obsáhlé zprávy a v poslední z nich, s názvem Stát se Američanem – přistěhovalectví a integrační politika, byly návrhy a doporučení shrnuty. Zpráva je v podstatě kompromisní a liberální odpovědí na neonativistickou vlnu. Zprávy navrhují snížit celkový objem imigrace asi o jednu čtvrtinu a zjednodušit systém preferencí. Toho mělo být dosaženo posunem od přístupu zahrnujícího imigraci rozšířených rodin směrem k užšímu přístupu, jenž by bral v potaz pouze členy nukleárních rodin. V pracovní imigraci měl být důraz přesunut z nekvalifikované na kvalifikovanou pracovní sílu (Baršová, 2005). Toto doporučení souvisí s opovědí zprávy na často žhavě diskutovanou otázku, zda jsou přistěhovalci finanční zátěží, nebo přínosem. Komise k tomuto kontu uvedla, s odvoláním na zprávu Národní rady pro výzkum, že na federální úrovni obyvatelé narození ve Spojených státech přispívají do rozpočtu daněmi více, než z něj čerpají, nicméně připustila, že na lokální úrovni může být situace odlišná. Klíčovým faktorem je pak podle Rady vzdělání, kdy uvádí, že přistěhovalci bez vzdělání nepřispějí na daních ani za celý život tolik, kolik čerpají z rozpočtu v podobě služeb (Baršová, 2005)

Konec 90. let přinesl také jisté oživení krátkodobé pracovní migrace. V roce 1998 a 2000 byly Kongresem odhlasovány zákony, které přinesly umožnění zvýšení počtu víz pro odborníky a IT specialisty (Martin, 2003). V kontextu debat o mexické migraci se začal objevovat i argument o stárnutí americké populace a potřebě imigrací vylepšit situaci důchodového systému (Meyeres, Papademetriou, 2001; The US – Mexico Panel, 2001).

První detailní odhady neautorizované migrace INS vydala v roce 1994, na základě této metodiky byla data revidována, upravena a aktualizována pro rok 2006. V roce 1994 se tedy počet nelegálních přistěhovalců v USA odhadoval na zhruba 5 milionů, s tolerancí v rozmezí mezi 4,6 a 5,4 milionu. Nárůst této populace se pak odhadoval na 275 tisíc imigrantů ročně. Mexiko bylo hlavní zemí původu přistěhovalců, kdy se na celkovém počtu podílelo asi 54 %, což činilo asi 2,7 milionu osob. U skoro poloviny tohoto počtu se jednalo o nedodržení lhůty neimigračních přijetí.

Každoročně se v zemi od roku 1993 do roku 1996 nelegálně usadilo asi 230 tisíc Mexičanů, to však neznamená reálný přírůstek neautorizované migrace. K tomuto odhadu se dostává odečtením migrantů, kteří emigrovali, zemřeli, nebo se posunuli k permanentnímu obyvatelskému statusu. Přírůstek nelegální migrace v těchto letech je odhadován na 150 tisíc osob ročně. Od roku 1994 do roku 2001 se počet neautorizovaných přistěhovalců zvýšil z 5 milionů na 5 658 000 (Department of Homeland Security, 2003).

6.6 Bushova administrativa

6.6.1 Mexické přistěhovalectví po 11. září 2001

Prezidentství George W. Bushe začalo 20. ledna 2001, kdy byl inaugurován jako 43. prezident Spojených států amerických, 12 let po svém otci. Krátce po své inauguraci, 25. ledna, oznámil Bush, že jeho první zahraniční návštěva bude směřovat do Mexika, aby se mohl setkat se svým mexickým protějškem, Vincentem Foxem, který byl tou dobou rovněž čerstvě zvolen do funkce. Události z 11. září 2001 odsunuly plány amerického prezidenta a jeho protějška Foxe o legalizaci mexických ilegálních pracovníků na vedlejší kolej. Prezident G. W. Bush již během své volební kampaně deklaroval: „Mám vizi obou

našich zemí. Spojené státy jsou předurčeny k tomu, aby ve vztahu k Mexiku uplatňovaly „zvláštní vazby“, stejně samozřejmé a pevné, jako máme s Kanadou a Velkou Británií.“ (Hunčová, 2002). Jádrem tohoto vztahu bylo ožehavé téma imigrace, pohyb mexických pracovníků do USA, jak legálně, tak nelegálně a zacházení s nimi a jejich osud na půdě Spojených států.

Datum 11. září 2001 je v souvislosti s přistěhovalectvím do Spojených států významným mezníkem. Ve svých důsledcích přineslo 11. září zcela zásadní zlom v chápání přistěhovalectví. Teroristické útoky z tohoto dne zavedly imigrační debaty v USA od legalizace směrem k bezpečnosti, s důrazem na ujištění se, aby se zahraniční teroristé nedostali do země, ať už legálně, či ilegálně. Do té doby se na imigraci nazíralo jako problém ekonomický nebo politický. 11. září 2001 tak s sebou ve výsledku přineslo pro Spojené státy tento velmi významný posun v přístupu k přistěhovalectví a ochraně hranic. Teroristické útoky z 11. září tedy způsobily mimo jiné to, že se migrace stala ve světle těchto událostí záležitostí právě především bezpečnostní.

Přistěhovalectví bylo sekuritizováno a stalo se klíčovou otázkou národní bezpečnosti. V reakci na tyto útoky zvenčí aktivizovala vláda USA částečně národní bezpečnostní systém registrace vstupu a výstupu (National Security Entry Exit Registration System – NSEERS) (Král, 2007). Zavedena byla opatření, podle kterých se vyžadovala registrace při překročení hranice a systém následných hlášení. Tato opatření se týkala mužů starších 16 let z vybraných zemí. Byly určeny muslimské, arabské a některé další země, z nichž tito muži, vstupující do USA, nebo pobývající v USA na neimigrační víza, byli nuceni registrační a kontrolní procedury podstoupit. Přejít od Immigration and Naturalization Service k nové Homeland Security 1. března 2003 a recese jak v Mexiku, tak ve Spojených státech zpomalily změny v mexicko-americké imigrační politice. Přes zvýšenou kontrolu hranic pokračovala neautorizovaná mexická migrace do USA na historicky rekordních úrovních a mexická vláda podnikala kroky ke zlepšení podmínek Mexičanů žijících ve Spojených státech (Castro, 2008).

Vznikalo spoustu návrhů jak se vypořádat s rostoucími počty neautorizovaných Mexičanů ve Spojených státech, především těch v zemědělství. Když podíl pracovníků, odhadovaných jako neautorizovaných, zaměstnaných na amerických farmách přesáhl 50%,

volalo se v USA po nových programech hostující pracovní síly, jenže federace, etnické skupiny a prezidentská opozice jejich přijetí zabránily. V prosinci 2000 dosáhli zástupci pracovníků a pěstitelů kompromisu, který zahrnoval koncept zasloužené legalizace: neautorizovaní pracovníci, kteří absolvovali alespoň 100 dní farmářských prací, mohli získat dočasný legální status, který mohli převést v plný imigrantský status pokračováním v další práci na farmách po alespoň 360 dní v následujících šesti letech, s podmínkou odpracování si alespoň 240 dní v prvních třech letech trvání svého dočasného rezidentského statusu. Zástupci pracovníků tento kompromis shledali akceptovatelným, jelikož neautorizovaní pracovníci a jejich rodiny se konečně stali imigranty a zaměstnavatelé tento kompromis přijali, protože zkušení farmářští pracovníci nebyli nuceni okamžitě farmy opustit (Escobar Latapí, 2008).

Imigrační politika je předmětem zájmu amerických administrativ po mnoho desetiletí. Zejména od roku 2001 Kongres musel zvažovat spoustu opatření k posílení bezpečnosti hranice a kontroly migrace, mimo jiné změny v LPR a neimigračním vízovém systému. Status Mexika jako největšího zdroje amerických migrantů a jako kontinentálního souseda znamená, že mnohé politiky Spojených států ovlivňují primárně Mexičany. Nahlížení na imigrační debatu z americko-mexické perspektivy s sebou přináší mnohé otázky týkající se všech souvisejících problémů, včetně toho, jakou roli by mělo hrát Mexiko při formování amerických migračních toků a kroky, které Mexiko podniklo a mohlo by podniknout směrem ke snížení neautorizované migrace. Většina související odborné literatury na problém amerického přistěhovalectví z Mexika nahlíží jako na zásadně bilaterální záležitost a zdůrazňuje roli Mexika. Spojené státy a Mexiko mají několik společných zájmů na dobře fungujícím migračním systému. Za prvé a především, obě země prospívají ze zabezpečené hranice, která umožňuje bezpečnou a spořádanou migraci a styk, omezuje ilegální toky, zajišťuje veřejnou bezpečnost a lidská práva a narušuje zločinné podnikání. Za druhé Mexiko jako třetí největší obchodní partner USA (2013) a mexické migrantské remitence jako jeden z hlavních příjmů zahraniční směny Mexika znamenají, že regionální migrace je nedělitelně spjata s úrovní ekonomického blahobytu obou zemí. Za třetí, obě země těžily z demografické komplementarity, kdy mexický baby boom po roce 1960 pomáhal udržovat populační růst USA, jak americká populace stárnula. Tyto společné zájmy občas vedly vlády Mexika a Spojených států k bilaterálnímu přístupu k migraci, tak jako tomu bylo u Bracero programu (1942 – 1964). Prezident George W.

Bush a mexický prezident Vicente Fox dosáhli rámcové dohody k prosazení významné bilaterální migrační dohody. Podle této dohody, oznámené 6. září 2001 oba prezidenti nastínili bilaterální přístup k migrační reformě, která by spojila nový mexicko-americký program hostujících pracovníků, legalizaci pro většinu neautorizovaných mexických migrantů ve Spojených státech, zvýšené posílení hranice včetně mexických kroků k zabránění ilegálního odlivu migrantů a zvýšené investice k vytvoření alternativ vedle emigrace v mexických migranty vysílajících komunitách. I přesto, že tyto rozmluvy odpadly z bilaterální agendy po událostech z 11. září, pilíře rámcové dohody zůstaly v jádru americké imigrační debaty (Martin, 2008; Migration Policy Institute, 2014).

Zároveň však byla migrace zdrojem bilaterálního napětí. Někteří lidé mají obavy o vlivu nízko kvalifikované imigrace na americkou ekonomiku a o ilegální imigraci jako takovou, kategorii kam spadá mnoho Mexičanů. Zatímco Mexiko uznává americkou autoritu pro vytváření a vynucování imigračních zákonů, stejně jako vynucuje své vlastní migrační zákony, snaží se zároveň o ochranu práv svých občanů v zahraničí. Tato perspektiva vedla k epizodním neshodám nad americkou imigrační politikou a jejím vynucováním. Krátce po 11. září byl přijat zákon o americkém patriotismu (Patriot Act) (Ong Hing, 2004). Tento zákon nabídl možnost získání trvalého občanství osobám, jejichž příbuzní zemřeli při teroristickém útoku. Hlavním zamýšleným cílem tohoto zákona je boj proti terorismu. Někteří kritici označují části zákona za kontroverzní a jeho odpůrci se obávají, že zákon ohrozí občanská práva a tvrdí, že má málo co dočinění s bojem proti terorismu. Události 11. září 2001 rovněž urychlily institucionální reformu. Imigrační a naturalizační služba (Immigration and Naturalization Service – INS) pod ministerstvem spravedlnosti USA se často ocitla pod palbou kritiky kvůli dlouhým lhůtám při vyřizování imigračních žádostí a obecně se netěšila příliš dobré pověsti. Zákonem o vnitřní bezpečnosti byla k 1. březnu 2003 zrušena INS a imigrační agenda byla svěřena nově zřízenému Ministerstvu pro vnitřní bezpečnost (Department of Homeland Security). Došla tak podstatnému přeskupení imigrační byrokracie. Servisní činnost byla svěřena novému úřadu – Službám pro občanství a přistěhovalectví. Policejní a bezpečnostní stránkou migrace se zabývají v rámci ministerstva dvě nově zřízené agentury: Úřad pro cla a ochranu hranic a Úřad pro vymáhání zákona ve věcech migrace a cel (Kráal, 2007).

Sekuritizace přistěhovalectví po 11. září neměla zásadní vliv na počty žadatelů, kterým byl v nadcházejících letech udělen trvalý pobyt v USA. To lze nicméně vysvětlit i tím, že americký imigrační systém má stále svoje těžiště ve slučování rodin. Ruku v ruce se sekuritizací přistěhovalectví došlo i k jeho odsunu na okraj politické agendy. Legální imigrace do Spojených států v roce 2002 čítala o něco nižší počet přistěhovalců (1 067 732) než v roce 2001 (1 064 318), z tohoto počtu, 1 067 732, bylo asi 21 % imigrantů (224 223) narozeno v Mexiku. Jednalo se o nárůst oproti předchozím rokům 2001 (206 426) a 2000 (173 919) (Department of Homeland Security, 2005)

6.6.2 2002: Zákon o zvýšené bezpečnosti hranic a reformě vízového vstupu

Poté co teroristické útoky z 11. září 2001 odhalily četné slabiny v národním imigračním systému. Kongres drtivou většinou schválil zákon o zvýšené bezpečnosti hranic a reformě vízového vstupu (Enhanced Border Security and VISA Entry Reform Act), který prezident Bush podepsal v květnu 2002. Zákon sledující víza (The Visa Tracking Law), jak se mu často říká, a USA Patriot Act byli dvě primární legislativní odpovědi na útoky. Zatímco Patriot Act byl předmět intenzivních debat, implementace VISA Tracking Law na sebe poutala poměrně málo pozornosti. Některé jeho reformy byly implementovány do vytýčených deadlineů, některé až po deadlinech a některé se implementovat nepodařilo (Camarota, 2003). Pro ilustraci je uvedeno několik úprav, které s sebou zákon přinesl:

- Ministerstvo zahraničí musí vydávat a zpracovávat víza cestovní dokumenty, které jsou chráněny proti padělání a strojově čitelné za pomoci biometrie, do 26. října 2003
- Zákon vyčleňuje 150 milionů dolarů pro INS na zlepšení technologie pro zvýšení bezpečnosti hranic
- Občanů zemí, které podporují terorismus, je zamezeno udělení víza do doby, než se prokáže, že nepředstavují bezpečnostní hrozbu
- Posílení systému vyhledávání a identifikace zahraničních studentů za pomoci monitoringu přijatých studentů podle vzdělávacích institucí (Chopra, 2002).

Enhanced Border Security and VISA Entry Reform Act 2002 měl za úkol významně zvýšit bezpečnost vízového procesu prostřednictvím: 1) využití biometrických identifikátorů pro všechny cizince; 2) přístup DHS, FBI, CIA do integrovaného datového systému, obsahujícího všechny dostupné informace o cizincích, relevantní pro posouzení povolení

ke vstupu; 3) přiřazení vstupních a výstupních informací pro všechny neimigranty komplexním „entry-exit“ systémem. Tato opatření neměla pouze snížit zranitelnost vůči teroristickým útokům, také odrazovala od nelegální migrace tím, že bylo pro dočasné migranty nebo neimigranty mnohem komplikovanější setrvávat v zemi po uplynutí platnosti víz nebo využívat kradené či padělané doklady k využívání přistěhovaleckých výhod. Implementace zákona rovněž měla vyslat jasnou zprávu, že Spojené státy mají v úmyslu začít posilovat své imigrační zákony a zacelovat mezery v systému, které dovolovaly teroristům, zločincům a nelegálním cizincům libovolný vstup do země a setrvání po dobu, jakou se jim zachtělo. Myslelo se na to, že pokud by bylo umožněno jakémukoli cizinci přijít ilegálně do Spojených států za lepší práci nebo lepšími možnostmi nebo setrvat v zemi ilegálně po vypršení platnosti víz, stejně tak by mohl učinit kdejaký terorista.

Bushova administrativa podnikla významné kroky směrem k posunutí bezpečnosti ve své vlasti na vyšší úroveň implementací některých opatření visa tracking law, za což si zaslouží uznání. Některá opatření však zůstala neimplementována. Může to svědčit o nedostatku oddanosti administrativy k zajištění co nejvyšší úrovně bezpečnosti v zemi. Důležitou roli zde sehrává také Kongres, který dohlíží na exekutivu vykonávanou administrativou. Bezpečnost Spojených států vyžaduje plnou oddanost jak Bílého domu, tak Kongresu (Camarota, 2003).

6.6.3 Bushova touha po reformě

Zájem prezidenta Bushe o reformaci imigračního systému byl možná motivován všelijak, ale je zřejmé, že jedním z hlavních faktorů bylo jeho přesvědčení, že stávající systém byl zastaralý a opravdu si žádal reformu. Bush v lednu 2004 uvedl: „Vidíme miliony tvrdě pracujících mužů a žen odsouzených ke strachu a nejistotě v obrovské, nedokumentované ekonomice. Ilegální překračování našich hranic jen komplikuje naléhavou potřebu zabezpečení domoviny. Tento systém nefunguje. Náš národ potřebuje imigrační systém, který slouží americké ekonomice a odráží koncept amerického snu. Bush neustále opakoval myšlenku, že tento systém je nefunkční a není prospěšným pro ekonomiku Spojených států. Vedle souvisejících humanitárních záležitostí bylo zřejmé, že také věří, že reforma imigračního systému by přinesla podstatné ekonomické výhody, zejména ve vztahu k nedostatku pracovní síly (Escobar Latapí, 2008).

Bush měl rovněž zájem o přilákání hispánců na stranu republikánů. Hispánci se do té doby stali nejpočetnější minoritní skupinou obyvatelstva Spojených států. Žilo jich ve Státech v tomto období téměř 40 milionů, čímž tvořili zhruba 14 % americké populace. Více než 15 milionů těchto hispánců byli mexičtí Američané a dalších 10,5 milionu se v Mexiku narodilo. To znamenalo, že Mexičané tvořili 65 % hispánské populace ve Spojených státech. Tato komunita byla tudíž velmi důležitou voličskou obcí a zejména byla významná v pěti klíčových státech – Floridě, Nevadě, Novém Mexiku, Arizoně a Coloradu. Tato čísla indikují rostoucí politický význam hispánské menšiny, především Mexičanů. Tyto skupiny ve volbách většinou upřednostňovaly demokraty, v prezidentských volbách v roce 2004 se však Bush těšil větší podpoře hispánských voličů než v roce 2000. Průzkum ukazuje nárůst celkového počtu hispánců, kteří ve volbách podpořili Bushe z 32% při jeho prvních volbách na 44 % při jeho druhých volbách. Důvody tohoto posunu nejsou zcela vysvětleny, ale nedostatek pozornosti, kterou John Kerry, demokratický prezidentský kandidát z roku 2004, věnoval komunitě imigrantů, nejspíš sehrál svou roli. Navíc Bushův postoj k morálním hodnotám, zejména jeho odpor vůči potratům a registrovanému partnerství pravděpodobně přilákal mnoho hlasů ze strany komunity, která je sociálně konzervativnější než mainstreamové americké obyvatelstvo. Reforma imigračního systému byla viděna jako potenciální politický nástroj k udržení a zvýšení podpory Bushe a republikánské strany (Martin, 2008).

Posledním motivem pro Bushe byl jeho odkaz, jelikož reforma imigrační politiky byla považována za jeho poslední šanci zanechat významnější stopu na amerických vztazích s Mexikem a zbytkem Latinské Ameriky. Bushova administrativa obecně neprosadila silnou agendu v Latinské Americe, a jakmile se Americká zóna volného obchodu (Free Trade Area of Americas - FTAA) začala jevit jako neuskutečnitelná, imigrační reforma byla vnímána jako jediný způsob zanechání zřetelného vlivu v regionu. Dalším faktorem, který mohl být důležitý pro přiměnění Bushe povznést agendu s Mexikem, byl Tony Garza, americký ambasador pro Mexiko. Jako blízký přítel Bushovy rodiny pravděpodobně povzbudil Bushe k zanechání pozitivní stopy na Latinské Americe, dokud byl ještě v úřadu (Castro, 2008).

Téma imigrační politiky Bush opět oživil až v lednu 2004, kdy široké veřejnosti představil svůj návrh na zavedení dočasných povolení k pobytu pro nelegální pracovníky. Podle některých pozorovatelů tento Bushův projev vrátil téma imigrační reformy do americké politické agendy poprvé od 11. září 2001. Plán byl nicméně kritiky označen jako polovičatý, nevedoucí k reálnému řešení situace, kdy těm, kteří dlouhodobě nelegálně pobývají ve Spojených státech, nabízel jen dočasný imigrační status, který předpokládal jejich následný návrat do země původu, k čemuž obvykle nedochází (Migration Policy Institute, 2014; Castro, 2008).

6.6.4 Real ID Act 2005

Real ID Act z roku měl tři hlavní součásti: 1) omezit udělování azylů prokazování osobní situace; 2) uvalit federální standardy na vydávání řidičských průkazů, znemožnit jednotlivým státům vydávání řidičských průkazů neautorizovaným imigrantům; 3) odsunout zákony (environmentální, pracovní, imigrační, zdravotní) za účelem urychlení činnosti DHS v rozvoji části zdi na hranici mezi San Diegem a Tijuanou. Přestože pro-imigrační skupiny s návrhem zákona nesouhlasili, byl nakonec představen a přijat senátem jako dodatkový dotační soubor k financování vojáků v Iráku a Afghánistánu a podpory obětem tsunami v Asii.

Real ID Act neměl za cíl prezentovat se jako imigrační zákon, ale jak národní bezpečnostní legislativa. Zákon měl několik dopadů. Pro uprchlíky ve Spojených státech ztížil možnost získání azylu; ohrozil mokřady v Kalifornii, které byly do té doby chráněny environmentálním zákonem, aby daly prostor rozšíření zdi mezi Tijuanou a San Diegem; Američané museli při vyřizování federálně schváleného řidičského oprávnění, které odpovídalo standardům DHS nejprve prokazovat své občanství. Imigranti bez řidičského oprávnění pak neměli přístup k pojištění, často vzhledem k jejich práci nezbytné, což znamenalo zvýšené nebezpečí na amerických silnicích kvůli vyššímu počtu nepojištěných řidičů. Navíc tito imigranti po přijetí nového federálního opatření nemohli nastoupit do letadla, otevřít si bankovní účet nebo vstoupit do jakékoliv federální budovy. Tato omezení byla podobná těm, přijatým v roce 1990, která se v zásadě ukázala jako neefektivní v omezování přistěhovalců, ale způsobila větší zranitelnost imigrantské komunity. Prezident Bush se zpočátku k Real ID Actu nevyjadřoval, ale nakonec jej

v dubnu podpořil a požádal Kongres, aby jej zahrnul do konečného návrhu zákona (Castro, 2008).

V roce 2006 dochází k situaci, která se již objevila v roce 1996, kdy se protiimigračně smýšlející dolní a vůči přistěhovalcům vstřícnější horní komora Kongresu neshodly na reformě imigračního zákona. Senátoři Chuck Hagel a Mel Martinez přišli s návrhem zákona komplexní imigrační reformy (Comprehensive Immigration Reform Act). Senát otevřel debatu o návrhu zákona, který by upravil postavení více než dvanácti milionů lidí ilegálně pobývajících ve Spojených státech. Zároveň by se nově nastavila pravidla, podle kterých by byla regulována budoucí imigrace do země. Návrh, který vznikl v jednáních mezi demokraty, republikány a Bílým domem, se snažil odpovědět na nejostřejší protichůdné zájmy, kvůli kterým se proces s návrhem zákona senátorů Johna McCaina a Edwarda Kennedyho, známý jako „Secure America and Orderly Immigration Act“, v roce 2005 zastavil. Všechna administrativní opatření se měla začít naplňovat poté, kdy by byla výrazněji posílena hranice s Mexikem. Návrh zákona zahrnoval najmutí 12 tisíce agentů hraniční stráže. Tím se měli umlčet kritici, kteří požadovali důslednou perzekuci včetně hromadných deportací ilegálních imigrantů. Těm, kteří jsou naopak zastánci toho, že Amerika vždy byla a je národem přistěhovalců, návrh ustupoval v tom, že by dal ilegálním imigrantům, kteří už byli v USA, možnost zisku občanství. Zisk občanství, však za přísných podmínek – tito přistěhovalci by museli nejprve zaplatit pokutu ve výši 5 tisíc dolarů a přechodně se vrátit do své země původu, kde by si mohli zažádat o zvláštní pracovní vízum do Spojených států, přičemž by museli prokázat znalost angličtiny. Cesta k americkému občanství by jim pak trvala nejméně dalších 8 let. Prezident Bush se o tomto zákonu ve svém projevu vyjádřil jako o „legislativě, která zcela změní americký imigrační systém“. V roce 2006 Bush, preferující velkorysejší přístup k ilegálním přistěhovalcům, narazil u konzervativního křídla republikánů, kteří připomínali zkušenosti s dosud posledním imigračním zákonem z roku 1986, kdy prezident Reagan dal ilegálním imigrantům možnost získat občanství, čehož využilo okolo 3 milionů lidí a podle kritiků se tak tato amnestie stala impulsem pro ještě mohutnější příliv imigrantů. Hlavním překážkou k prosazení zákona v Domě reprezentantů byla amnestie pro asi 8 milionů osob. Přestože návrh prošel v Senátu, Dům reprezentantů nesouhlasil s některými opatřeními a imigrační debata tím byla uzavřena bez přijetí efektivní legislativy. Pro zbytek roku se pak pozornost obrátila k listopadovým volbám v půlce prezidentského mandátu a vyhlídky

na nový návrh zákona byly odloženy na další rok, novému Kongresu (Castro, 2008; Martin, 2008).

6.7 Obamova administrativa

Barack Obama je 44. prezidentem USA. Svůj inaugurační slib složil 20. ledna 2009. O Obamově administrativě se mluví jako o administrativě, která toho udělala hodně pro posílení vládní transparentnosti. V souvislosti s imigrační debatou kolem Obamovy administrativy výrazně dominují diskuze o deportacích. Důležité je také posilování hranice. Před nástupem Obamy k moci se toho na poli imigrační politiky od přijetí posledního imigračního zákona v roce 1990, před příchodem vlády Billa Clintona, odehrálo mnoho. Došlo ke kolapsu Sovětského svazu; internet pronikl do denního života lidí; Čína upevňuje své postavení globální supervelmoci. Ve skutečnosti i přes masivní politické, demografické a ekonomické změny se za posledních 25 let imigrační politika Washingtonu téměř nezměnila. Imigrační politika Obamovy administrativy zůstává zastaralým oploceným systémem, který z legální migrace činí věc, pro mnohé často nedosažitelnou. Mezitím neautorizovaná populace roste a odhaduje se, že brzo dosáhne 12 milionů. Přes masivní nárůst ve financování posílení hranice každý americký prezident za posledních několik dekád učinil fundamentální rozhodnutí, jak jeho administrativa posílí stávající legislativu, málokdy však úspěšně (Hager, 2015; Immigration Policy Center, 2009; Center For Effective Government, 2013).

Obamova administrativa deportovala více přistěhovalců, než většina jeho předchůdců, za což si prezident vysloužil přezdívku „vrchní deportér“ (deporter-in-chief). V roce 2013 bylo deportováno 438 tisíc imigrantů, více než v jakémkoliv předchozím roce v historii Spojených států. Prezident Obama nicméně zaujal progresivnější přístup, než v minulosti. 5 milionům osob udělil dočasnou úlevu od deportace prostřednictvím exekutivních akcí známých jako „Deferred Action for Childhood Arrivals – DACA“ a „Deferred Action for Parental Accountability – DAPA“, tedy odložený proces pro v dětství příchodí a odložený proces pro rodičovskou odpovědnost, druhá z nich však teprve má být aplikována. Obamova administrativa narazila na některé nesnadné výzvy: precedent masové deportace; nespolupracující Kongres; a samozřejmě neupravená politika. Na jednu stranu Obamova administrativa využila tyto překážky jako taktiku k vyhnutí se imigračním soudům.

Na druhou stranu Obamovo využití exekutivních privilegií zastavilo deportaci rodin občanů Spojených států a přineslo více svobody milionům neautorizovaných imigrantů (Hager, 2015; Fitz, 2010).

6.7.1 Vracení migrantů zpět versus deportace

Studie Centra pro americký pokrok (Center for American Progress), washingtonského think-tanku spočítala, že deportování 11 milionů odhadovaných neautorizovaných imigrantů v zemi, by stálo 285 miliard dolarů za 5 let. Nehledě na náklady, jsou zde zřejmé následky deportování milionů členů americké společnosti, kdy mnozí z neautorizovaných přistěhovalců mají rodiny, jejichž členové jsou legálními občany Spojených států; rodiny bývají často rozdělovány kvůli tomu, že otec nebo matka jsou neautorizovaní migranti, zatímco jejich děti jsou občany Spojených států. Navíc z ekonomického úhlu pohledu tvoří neautorizovaní imigranti asi kolem 5 % americké pracovní síly. Ztráta těchto pracovníků by byla pro americkou ekonomiku velkým šokem. S rozpočtem ve výši kolem 70 miliard musí prezident rozhodovat o tom, jak nejlépe prosazovat federální politiku v rámci rozpočtového omezení. Reálná možnost deportace takového množství osob je vysoce nepravděpodobná (Hager, 2015).

Bushova administrativa „vrátila“, spíše než deportovala, miliony imigrantů do Mexika. Vracením, spíše než deportací americká vláda obešla nákladný proces poslání imigrantů přes Immigration and Customs Enforcement (ICE), (včetně snímání otisků prstů a registrace), díky tomu migranti nebyli nuceni jít k imigračnímu soudu, což je další nákladná procedura. Asi 8,3 milionů osob bylo „vráceno“ oproti 2 milionům „odsunutých“ nebo deportovaných, kteří podstoupili individuální posudky a další zákonné procedury. Bylo nicméně nemožné rozlišovat mezi těmi, kdo toto absolvovali poprvé a těmi, kdo se o setrvání v USA již pokoušeli vícekrát, někteří jedinci tak byli započítáni do celkové bilance několikrát (Bipartisan Policy Center, 2014).

Ke konci druhé Bushovy administrativy se DHS posunul směrem k politice sledování vyhoštěných, která s sebou nesla přísnější tresty včetně pokut a podmíněčného odnětí svobody v naději na odrazení imigrantů od pokoušení se dostat se přes hranice vícekrát. Obamova administrativa v tomto nastoupeném trendu pokračovala. Ve skutečnosti během

Obamova prezidentství se většina deportací přesunula od vnitra země směrem blíže k hranicím. Procento deportací osob, které nedávno překročily, hranici se zvýšilo z 64 % v roce 2009, kdy se Obama ujal úřadu, na 67 % v roce 2014. I když nedávno překročivší hranice jsou teď vyšetřováni namísto pouhého vyslání opačným směrem, s většinou těchto osob smí být nyní nakládáno urychleným způsobem, aniž by jejich případy musely podstoupit slyšení u imigračního soudu. Vyhnutí se zaneprázdněným imigračním soudům tak v současnosti umožňuje Spojeným státům deportovat neautorizované přistěhovalce mnohem efektivněji. Využívání imigračních úředníků v roli jak žalobců, tak soudců však může často vést k hrubým omylům (Bipartisan Policy Center, 2014).

6.7.2 Bezpečné komunity: deportace cizinců působících problémy

Vrcholným počinem imigrační strategie prezidenta Obamy bylo uspišení deportací neautorizovaných zločinců. Mezi lety 2008 a 2013 se procento deportovaných imigrantů klasifikovaných jako „kriminální cizinci“ téměř zdvojnásobilo, z 31 % na 59 %. Nicméně jen asi polovině z těchto imigrantů se dostalo imigračního slyšení. Program Bezpečné komunity (Secure Communities - SC) je velkou měrou zodpovědný za tento rapidní nárůst. Program SC byl odstartován v roce 2008 za Bushovy administrativy, ale rapidně expandoval, když se prezident Obama ujal úřadu. Program SC funguje ve spojení se státními a lokálními donucovacími orgány. Databáze otisků prstů DHS slouží k posouzení jednotlivých případů. Na první pohled se Obamův přístup může jevit jako důkladná politika, SC však obsahuje nápadné chyby. Systém je podle kritiků příliš urychlený, bez odpovídajících kontrol jedinců nebo jejich možností jakkoliv se bránit. V zásadě dochází mezi zadrženými k vysokému zastoupení hispánců, asi 93 %, zatímco tvoří „jen“ 77 % neautorizované migrace v zemi. Program navíc vedl k masové deportaci málo nebezpečných provinilců, jako těch s pouze dopravními přestupky, s jinak čistým rejstříkem. Prezident Obama se také odklonil od zátahů na pracovištích z éry Bushe, které se zaměřovaly na podniky, které byly dobře známé pro najímání nelegálních cizinců. Tyto zátahy tíhli spíše k trestání zaměstnanců, ne zaměstnavatelů. Za Obamovy administrativy Immigration and Customs Enforcement (ICE) oznámilo sankce včetně obrovských pokut pro největší zaměstnavatele neautorizovaných cizinců. ICE také zadrželo mnohem více zaměstnavatelů v roce 2012, 240, oproti 92 v roce 2007 (Hager, 2015).

6.7.3 DACA a DAPA: koho nedeportovat

Obama se soustředil především na deportaci nedávno do země příchozích a delikventů. S omezeným rozpočtem k jednání, i když byl po 11. září navýšen, musí ICE rozhodovat o tom, které skupiny imigrantů jsou, a které nejsou deportačními prioritami. Co se týče nedávných iniciativ, provedl prezident Obama dvě kontroverzní exekutivní akce, které přinesli dočasnou úlevu od deportace milionům neautorizovaných imigrantů. V červnu 2012 vydal prezident Obama úřední přípis, který přiznal dočasný legální status imigrantům, jímž bylo méně než 30 let, do Spojených států přišli dříve, než v den 16. narozenin a žili v zemi nepřetržitě alespoň 5 let a nebyli usvědčeni z vážnějšího deliktu, měli dokončenou střední školu nebo sloužili 2 roky v armádě. Podle opatření z roku 2012 byla formulována tato kritéria, která, když migranti splňovali, byli oprávněni zažádat si o dvouleté povolení. Oprávněnost k těmto akcím pochází z Imigračního zákona z roku 1965, který dává prezidentovi oprávnění k rozhodování o tom, koho deportovat. Program nicméně neumožňoval občanství nebo permanentní legální status.

Před nedávnem, v listopadu 2014, vydal prezident Obama druhý významný exekutivní úřední přípis, který má za úkol chránit rodiče obyvatel Spojených států a legálních trvalých obyvatel po tři roky, stejně jako rozšiřuje působnost ochrany DACA na období tří let a eliminuje horní hranici věkového stropu. Kromě této akce oznámil prezident Obama také několik imigračních priorit. Zdůraznil potřebu více výjimek pro delikty spáchané přímo jako výsledek neautorizovaného statusu. Např. neautorizovaný migrant, obviněný z přestupku řízení bez řidičského oprávnění by neměl být prioritně určen k deportaci. Navíc prezident Obama explicitně definoval nedávno překročivší hranice jako jedince, kteří překročili hranici k roku 2014 a později (Hager, 2015).

6.7.4 Imigrační politiky pod Obamovým dohledem

Spojené státy investovaly během posledních dvou dekad značné finanční prostředky do personálu, ohrazení a dalších nástrojů k posílení hranice. Podle určitých kritérií se tyto investice mohly začít vyplácet. Neautorizovaná migrace v roce 2011 dosáhla svého minima za 42 let a míra kriminality v pohraničních městech Spojených států se pohybovala pod národním průměrem. Tak Obamova administrativa popsala hranici jako bezpečnější, než

kdy předtím a navrhla výrazné zvýšení investic do hraniční bezpečnosti pro roky 2012 a 2013 (Wasem, 2012).

Prezident Obama byl postaven do poměrně složité situace, pokud jde o udržení imigračních standardů. Zatímco Obamova administrativa drží rekord za nejvíce vykonaných deportací, Bushova administrativa za sebou zanechala odkaz masových deportací prostřednictvím vytvoření ICE. Obama byl v pozici vedle uspokojivých výsledků v počtech deportací a některé konzervativní skupiny by mohly reagovat velmi negativně, kdyby se míra deportací náhle snížila. Obama zapsal své úsilí jako chytřejší, když se začal soustředit na delikventy místo rodin, DHS nicméně pokračuje v trendu deportace více přistěhovalců než kdy předtím. Nedávné exekutivní příkazy, zejména iniciativa oznámená v listopadu 2014, se pokouší zajistit více směrnic pro DHS a ICE. Nicméně tyto směrnice bohužel přichází až ke konci Obamova funkčního období. Obama tvrdí, že čekal na rozhodnutí Kongresu předtím, než se rozhodl jednat unilaterálně. Není nicméně pravděpodobně náhodou, že oznámil druhou ze svých exekutivních akcí po volbách v polovině prezidentského mandátu, kde demokratická strana ztratila kontrolu nad Kongresem.

Existuje obecná shoda mezi americkými vládními funkcionáři a washingtonskými experty, že imigrační systém je porouchaný a jenom jednání Kongresu jej může napravit. Přístup k dané situaci prostřednictvím tzv. „Deferred Action“ je lepší než nic, ale stejně ponechává asi 11 milionů neautorizovaných imigrantů klidnými. Navíc tento nepružný imigrační systém, kde některé vízové čekací doby dosahují, až 70 let podporuje ilegální přistěhovalectví. Obama v těchto záležitostech nemůže jednat sám, aby tyto problémy napravit. Jednání Kongresu je však stejně tak nepravděpodobné jako nezbytné, do značné míry kvůli politickým důvodům (Hager, 2015).

7 DISKUZE

Imigrační debata v posledních letech nabývá především politických rysů. V Kongresu dochází k předhánění se o to, kdo navrhne lepší imigrační zákon. V cestě reformy stojí názorové rozpory mezi demokraty a republikány, ačkoliv si obě strany uvědomují důležitost řešení nedostatků imigrační politiky. Republikánští politici bývají ve svých postojích mnohem radikálnější, jelikož ideologie strany je založena na patriotismu, respektu práv a občanských povinnostech. Pro republikánskou ideologii je charakteristická hrdost na svou zemi a etnickou národní identitu. Nejpravícovější názorové frakce strany vášnivě bojují za ochranu hranic a potlačování ilegální imigrace. Postoj republikánů k této problematice je obezřetnější a realističtější, než je tomu u demokratů. Republikánští voliči jsou spíše nakloněni protiimigračně než voliči demokratů. Imigrační politika je v současnosti jedním z hlavních zájmů strany.

Demokraté jsou, co se týče postojů k imigrační politice, liberálnější. Klíčovými hodnotami demokratické strany jsou osobní svoboda, stejná občanská práva pro všechny a rovné příležitosti. V ideálním případě této ideologie by měl každý člověk mít v životě stejné šance. Demokratická politika by měla dát ilegálním cizincům šanci dokázat, že jsou hodni toho stát se americkými občany. Věří, že pokud se Spojené státy nebudou k cizincům obracet zády, stanou se Spojené státy lepším místem na zemi. V současnosti dochází k velké názorové roztržnosti strany, a stejně jako republikáni, rozhodně nejsou v otázce imigrační politiky jednotní. Konzervativní frakce strany má názorově mnohem blíže ke konzervativním republikánům než k liberálním demokratům. Pouze velmi malý zlomek demokratů považuje imigraci za nejdůležitější téma současné politiky. Velká většina jejich konzervativního křídla je pro větší kontroly na hranicích a omezení počtu přistěhovalců, kdežto liberálních demokratů je pro tuto alternativu jen asi polovina (The Democratic Party platform).

Postoj demokratů vyplývá z trvajících neschopnosti vyřešit problém masové imigrace. Bill Clinton během prezidentské kampaně vystihl tuto problematiku, když v Los Angeles na otázku, jak navrhuje řešit problém ilegální imigrace, odpověděl, že neví, neboť otázka imigrace je velice komplikovaná. Bylo to vůbec poprvé, co politik takového formátu nepřišel s připraveným řešením (Mills, 1994).

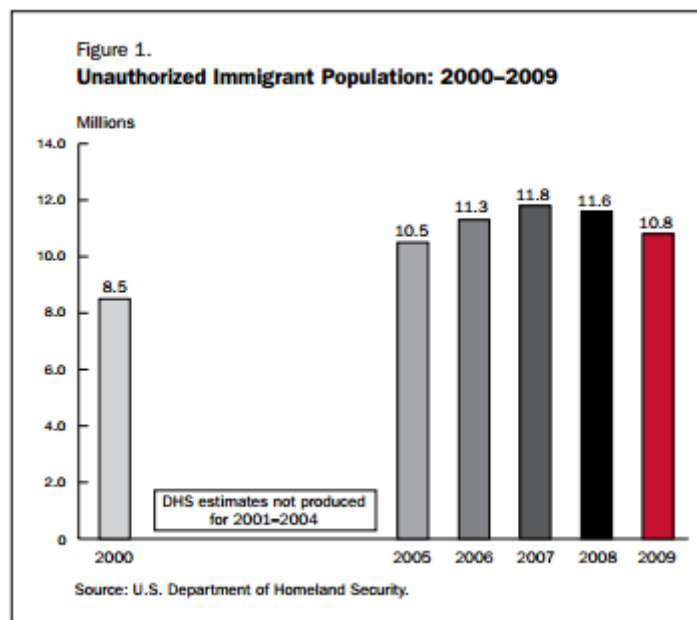
Hlavním mezníkem, co se týká imigrační politiky, je v průběhu období vlády Clintonovy administrativy bezesporu přijetí NAFTA. Od NAFTA se očekávalo zatraktivnění domácích podmínek mexické ekonomiky. Rozšířením a revitalizací střední třídy a zvýšením platů a posílením životních podmínek chudobou zmítaného mexického obyvatelstva, měly být potlačeny push faktory podporující především ilegální migraci do Spojených států amerických a tím alespoň částečně omezeny problémy USA s přistěhovalectvím. Mexická ekonomika se dostala do recese a nedosahovala ani 1% růstu. Příchod mexických přistěhovalců do USA naopak rostl, jak legálních, tak těch nelegálních. Před přijetím NAFTA a před nástupem Clintona k moci objem celkové legální imigrace do Spojených států, která byla na konci 80. let na vrcholu, prudce klesl (graf 1). Ruku v ruce s tím klesala i mexická ilegální migrace. Po uzákonění NAFTA se tento trend naopak obrátil. Během prvního roku vlády Billa Clintona bylo do USA přijatých 126 561 imigrantů jako trvalí legální obyvatelé, buď jako nově přijatí, nebo upravením statusu. Další dva roky docházelo k poklesu těchto počtů, až v roce 1995, rok po přijetí NAFTA, je zaznamenán poměrně prudký nárůst na 163 572 imigrantů. Tento trend se s malými odchylkami držel až do konce Clintonova funkčního období, kdy v roce 2000 počet imigrantů dosáhl za jeho období rekordních 173 919. Došlo ke snížení podílu mexických imigrantů na celkovém objemu legálního přistěhovalectví. Za celou dobu Clintonovy vlády bylo asi 1 milion Mexičanů přijatých jako legální trvalí obyvatelé. Odhadovaný počet nelegálních mexických přistěhovalců v zemi, během vlády Clintonovy administrativy, vzrostl z asi 2,5 milionu v roce 1995 na 4,5 milionu v roce 2000, což odpovídá ročnímu nárůstu 400 tisíc imigrantů. Stávající imigrační legislativa byla pozměněna, když prezident Clinton podepsal v roce 1996 zákon o reformě nelegální migrace a odpovědnosti přistěhovalců. Zákon přinesl spoustu úprav za účelem snížení ilegální migrace, původní výrazněji restriktivní záměr zákona však nakonec nebyl naplněn a přijetí zákona se na reálných odhadovaných počtech ilegálních migrantů nijak výrazněji nepodepsalo. Během vlády Clintonovy administrativy se již žádná další imigrační reforma neprosadila.

Když prezident Bush v roce 2004 prezentoval svůj návrh imigračního zákona (str. 66), reagovali demokraté svojí verzí plánu – nabídnout zelené karty a stálé občanství všem nelegálním přistěhovalcům, kteří žijí ve Spojených státech nejméně pět let a mohou dokázat, že pracovali alespoň 24 měsíců, prošli kontrolou osobních spisů a lékařskou prohlídkou. Tato verze by ulehčila situaci ilegálním přistěhovalcům již přítomným

na území Spojených států. Těm mimo území USA by situaci naopak ztížila, pro ně by se zákon stal restriktivnějším. Hispánští voliči upřednostňují většinou stranu demokratickou, protože se domnívají, že demokraté mají o imigrační politiku větší zájem než republikáni. Podle výzkumu hlásali hispánští voliči, že je politika Bushovy administrativy poškozuje (Pew Hispanic Center, 2013). Politickou činnost vládnoucích amerických administrativ na poli imigrační politiky však ovlivňuje více faktorů než jen ideologie nebo příslušnost k jedné ze stran.

Situaci George W. Bushe ve vztahu k imigrační politice výrazně ovlivnily teroristické útoky z 11. září 2001. Hlavním tématem imigrační politiky začala být bezpečnost. Došlo k sekuritizaci přistěhovalectví a dalšímu posilování ochrany hranice. K 1. březnu 2001 došlo k přechodu od INS k Homeland Security, což spolu s recesí, jak v Mexiku, tak ve Spojených státech, zpomalilo změny v mexicko-americké imigrační politice. Neautorizovaná mexická migrace, i přes zvýšenou kontrolu hranice pokračovala na rekordních úrovních. Vývoj nelegální migrace během vlády Bushovy administrativy ukazuje graf 8.

Graf 8: Vývoj neautorizované imigrantské populace 2000-2009

Zdroj: Department of Homeland Security, 2010

I přes nedostupnost odhadů DHS pro roky 2001 – 2004 je z grafu zřejmé tempo růstu neautorizované přistěhovalecké populace v období Bushovy vlády. Sestupný trend a pokles počtu nelegálních imigrantů od roku 2007 je způsoben nástupem celosvětové ekonomické

krize. Tabulka 2 ukazuje vývoj počtu neautorizované imigrantské populace v USA během vlády Bushovy administrativy. Vývoj počtu Mexičanů odpovídá nastavenému trendu. Graf 9 zachycuje vývoj LPR imigrantů od roku 1900 do roku 2009.

Tabulka 2: Neautorizovaná imigrantské populace v USA podle země původu 2000-2009

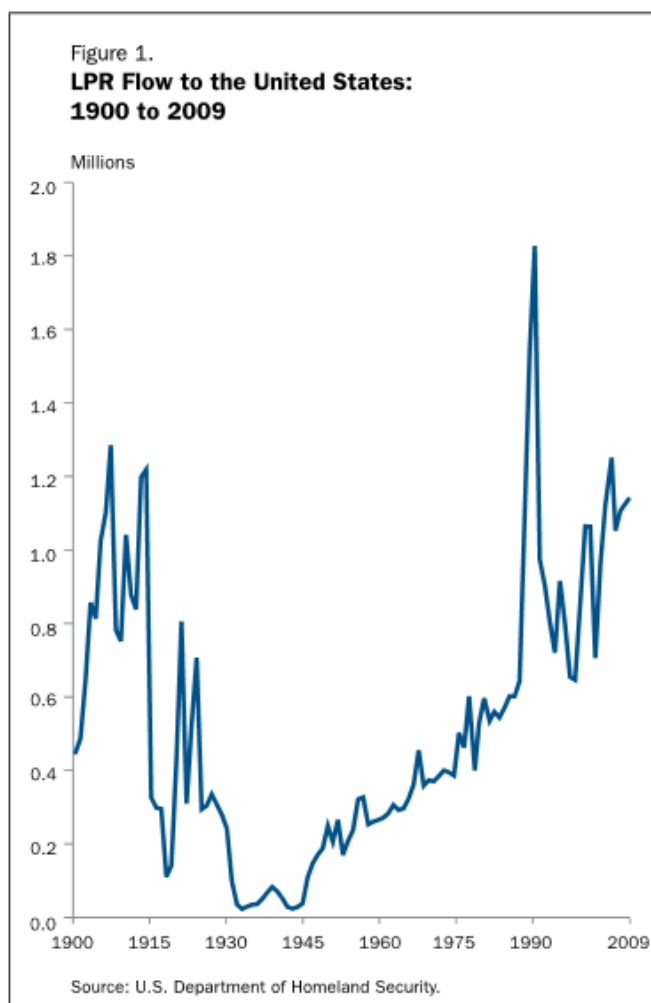
Country of Birth of the Unauthorized Immigrant Population: January 2009 and 2000

Country of birth	Estimated population in January		Percent of total		Percent change	Average annual change
	2009	2000	2009	2000	2000 to 2009	2000 to 2009
All countries	10,750,000	8,460,000	100	100	27	250,000
Mexico	6,650,000	4,680,000	62	55	42	220,000
El Salvador	530,000	430,000	5	5	25	10,000
Guatemala	480,000	290,000	4	3	65	20,000
Honduras	320,000	160,000	3	2	95	20,000
Philippines	270,000	200,000	2	2	33	10,000
India	200,000	120,000	2	1	64	10,000
Korea	200,000	180,000	2	2	14	—
Ecuador	170,000	110,000	2	1	55	10,000
Brazil	150,000	100,000	1	1	49	10,000
China	120,000	190,000	1	2	-37	(10,000)
Other countries	1,650,000	2,000,000	15	24	-17	(40,000)

— Represents less than 5,000.
 Detail may not sum to totals because of rounding.
 Source: U.S. Department of Homeland Security.

Zdroj: Department of Homeland Security, 2010

Graf 9: Vývoj počtu legálních trvalých imigrantů 1900-2009

Zdroj: Department of Homeland Security, 2010

Tabulka 3: Období vstupu neautorizované imigrantské populace 2005

**Period of Entry of the Unauthorized Immigrant Population:
January 2005 (in thousands)**

Period of entry	Estimated population January 2005	
	Number	Percent
All years	10,500	100
2003-2004	990	9
2000-2002	2,070	20
1995-1999	3,130	30
1990-1994	2,090	20
1985-1989	1,160	11
1980-1984	1,050	10

Zdroj: Department of Homeland Security, 2005

Tabulka 4 zachycuje období a počty vstupů neautorizované imigrantské populace. Pokles po roce 2002 je možné přisoudit přijetí zákona Enhanced Border Security and VISA Entry

Reform Act v roce 2002. Tabulka 6 se dostává ke stejné statistice o 4 roky později, v době nástupu prezidenta Obamy k moci.

Tabulka 4: Období vstupu neautorizované imigrantské populace 2010

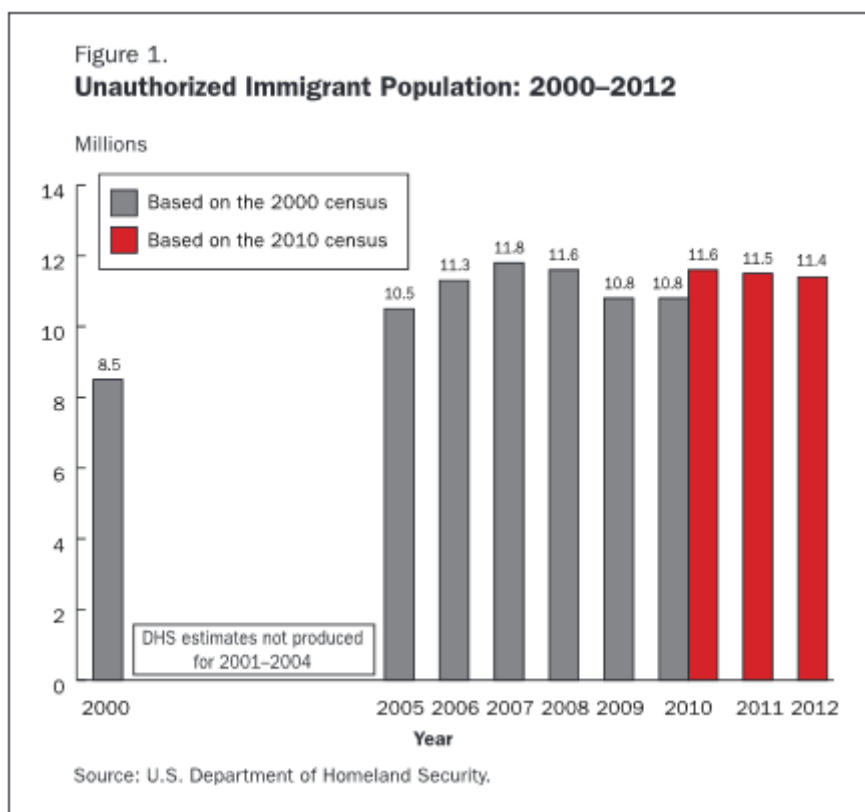
**Period of Entry of the Unauthorized Immigrant Population:
January 2009**

Period of entry	Estimated population January 2009	
	Number	Percent
All years	10,750,000	100
2005-2008	910,000	8
2000-2004	3,040,000	28
1995-1999	3,080,000	29
1990-1994	1,670,000	16
1985-1989	1,190,000	11
1980-1984	860,000	8

Zdroj: Department of Homeland Security, 2009

Z tabulky vyplývá zřetelné snížení počtu vstupů nelegálních imigrantů po roce 2005. Tento pokles je způsoben přijetím zákona Real ID Act 2005. Graf 10 ukazuje vývoj neautorizované přistěhovalecké populace od roku 2002 do roku 2012. Jedná se o poslední dostupné odhady počtu nelegálních imigrantů.

Graf 10: Neautorizovaná imigrantská populace 2002-2012

Zdroj: Department of Homeland Security, 2012

Na grafu je vidět pokles počtu nelegálních přistěhovalců v USA na začátku období vlády Obamovy administrativy způsobený nástupem světové ekonomické krize. Od roku 2010 do roku 2012 dochází ke stagnaci odhadovaného počtu. Z grafu je zřejmý rozdíl zapříčiněný odchylkami v datech založených na sčítání z roku 2000 a 2010. Praktikování politiky deportací a vracení nedokumentovaných imigrantů zpět do země původu vede k regulaci jejich počtu.

Tabulka 5 : Neautorizovaná imigrantská populace 2012 podle země původu

Country of Birth of the Unauthorized Immigrant Population: January 2012 and 2010

Country of birth	Estimated population in January		Percent of total	
	2012	2010	2012	2010
All countries	11,430,000	11,590,000	100	100
Mexico	6,720,000	6,830,000	59	59
El Salvador	690,000	670,000	6	6
Guatemala	560,000	520,000	5	4
Honduras	360,000	380,000	3	3
Philippines	310,000	290,000	3	2
India	260,000	270,000	2	2
Korea	230,000	220,000	2	2
China	210,000	300,000	2	3
Ecuador	170,000	210,000	2	2
Vietnam	160,000	190,000	1	2
Other countries	1,760,000	1,720,000	15	15

Zdroj: Department of Homeland Security, 2012

Z tabulky 5 je zřejmý slabý pokles počtu neautorizovaných Mexičanů mezi roky 2010 a 2012. Až do této doby se ve sledovaných obdobích jednalo vždy o nárůst. Změna trendu může být způsobena účinností zákona Real ID Act z roku 2005, deportační politikou Obamovy administrativy i přechodem některých neautorizovaných imigrantů ke statusu LPR.

Tabulka 6: Neautorizovaná imigrantská populace, období vstupu 2012

**Period of Entry of the Unauthorized Immigrant Population:
January 2012**

Period of entry	Estimated population January 2012	
	Number	Percent
All years	11,430,000	100
2005–2011	1,540,000	14
2000–2004	3,250,000	28
1995–1999	2,920,000	26
1990–1994	1,720,000	15
1985–1989	1,110,000	10
1980–1984	890,000	8

Zdroj: Department of Homeland Security, 2012

Tabulka 6 ukazuje období vstupu neautorizovaných imigrantů. Je zde vidět zřetelný pokles vstupů od roku 2005, který je možné přisoudit účinnosti zákona Real ID Act z roku 2005 i Obamovou administrativou praktikované politice deportací a vracení migrantů zpět do země původu. V roce 2011 dosáhla také díky výraznému posílení hranice odhadovaná úroveň nelegální migrace svého minima za 42 let (Wasem, 2012).

Někteří lidé zpochybňují bezpečnost hranice zejména ve světle vysoké míry násilí spojeného s drogovým obchodem. Nedávný pokles počtu dopadených může však primárně reflektovat měnící se push a pull faktory včetně amerického ekonomického poklesu, silného ekonomického růstu v Mexiku a sníženou mexickou míru porodnosti spíše než úspěšné posílení hranice. Otázky ohledně toho, jak posílit hranici přináší další implikace, pokud je na ně pohlíženo z bilaterálního hlediska. Ohrazování hranice a americká politika prevence skrze odrazování je v Mexiku kontroverzní, protože někteří lidé jsou toho názoru, že zvýšené posílení hranice vyústilo ve zvýšený počet obětí na životech v řadách neautorizovaných migrantů, proti negativní symbolice, kterou hraniční zeď představuje a

kvůli dopadům na citlivé ekosystémy v pohraničí, které s sebou ohrazování a dohledová infrastruktura hranice přináší. Zvýšený dohled nad hranicí mohl také přispět zvýšením poplatků, které si účtují coyotes a k silnějšímu propojení mezi pašováním lidí i jinými druhy pašování. Vztah mezi migrací, zločinem a násilím je komplexní a vliv posilování hranice na tyto faktory není znám.

Vývoj počtu přijatých LPR imigrantů od počátku období vlády Clintonovy administrativy víceméně stagnuje, nedochází zde k významnějším výkyvům, které by ve vztahu k účinnosti imigračních politik bylo třeba podrobit interpretaci. V nedávných letech administrativy George W. Bushe a Baracka Obamy, společně s některými členy Kongresu, podporovaly soubory podmínek všeobecné imigrační reformy (Comprehensive Immigration Reform - CIR), které by zahrnovaly reformy LPR a neimigračního vízového systému za účelem zvýšení objemu legálního přistěhovalectví, legalizace pro určité neautorizované cizince a nových opatření kontroly migrace. Kongres během tohoto období zvážil několik bodů CIR a souvisejících návrhů, ale žádný z nich nebyl zařazen do zákona. Tudiž legislativní a administrativní opatření v posledním desetiletí se soustředily hlavně na posílení kontroly na mexicko-americké hranici a uvnitř Spojených států. Každým rokem od roku 2003 byl ze země vysídlen rekordní počet neautorizovaných cizinců, z čehož téměř tři čtvrtiny tvořili Mexičané (Wasem, 2012).

8 ZÁVĚR

Historie a geografie zaručují Mexiku a Spojeným státům americkým jedinečný migrační vztah. Situaci zvýrazňuje pozice Mexika jako hlavní zdrojové země americké legální i nelegální migrace. Velikost mexické populace ve Spojených státech, její demografické charakteristiky a její rostoucí rozšiřování do dalších amerických destinací staví Mexiko do centra imigrační debaty. Jak je popsáno v předchozím textu, tyto migrační toky jsou funkcí ekonomických faktorů a migrační politiky. Pozornost je dnes upírána především na učiněná politická rozhodnutí. Mnohé z klíčových problémů, včetně úsilí o posílení migrační kontroly a bezpečnosti hranice, možné reformy vztahující se k pravoplatným trvalým obyvatelům a návrhy na legalizaci určitých neautorizovaných migrantů s sebou přináší významné důsledky pro obě země. Mexiko a Spojené státy by také měly sdílet společné zájmy, co se týče pašování a jiného transnacionálního zločinu, podporování cirkularity mezi dočasnými pracovníky, podpory řádného navracení se neautorizovaných Mexičanů a kriminálních cizinců a snižování objemu neautorizované imigrace obecně.

Při srovnání imigračních politik Clintonovy, Bushovy a Obamovy administrativy je zásadní výchozí situace - politické prostředí, stav globální ekonomiky, mezinárodní vztahy a světové i domácí události, které politické dění a tím i přístup k formování imigrační politiky ovlivňovaly. Prezident Clinton při svém inauguračním projevu poznamenal, že díky fenoménu globalizace se rozdíl mezi domácí a zahraniční politikou postupně smazávají. Clinton prosadil smlouvu o NAFTA, kterou podepsal krátce po svém nástupu k moci. Ve vztahu k imigrační politice je tato smlouva největším milníkem vlády Clintonovy administrativy. Od NAFTA se očekávalo, že přinese snížení objemu mexického přistěhovalectví do USA, hlavně toho ilegálního, díky vytvoření lepších pracovních podmínek v Mexiku. Ekonomická recese v Mexiku způsobila naopak nárůst přívalu jak legálních tak nelegálních imigrantů. Během vlády Clintonovy administrativy bylo do Spojených států v letech 1993 – 2000 přijato 1 091 395 migrantů jako legální trvalí obyvatelé. Jejich počty se však neukazují pro srovnání imigračních politik jednotlivých administrativ jako příliš relevantní kritérium, kdy mezi roky 1993 a 2013 oscilují kolem průměrné hodnoty asi 143 000 přijatých imigrantů ročně. Odhadovaný počet nelegálních mexických přistěhovalců v zemi vzrostl z asi 2,5 milionu v roce 1995 na 4,5 milionu v roce 2000, což odpovídá ročnímu nárůstu 400 tisíc ilegálních imigrantů. Přijetí zákona

o reformě nelegální migrace a odpovědnosti přistěhovalců z roku 1996 se na objemu neautorizované imigrace nijak výrazně neprojevovalo.

Přístup Bushovy administrativy k imigrační politice byl zásadně ovlivněn událostmi z 11. září 2001. Klíčovou dimenzí imigrační politiky začala být také bezpečnost. Už se nejednalo pouze o problém ekonomický, politický či sociální. Bushova administrativa tomu musela přizpůsobit svou politiku. V letech 2001 a 2002 došlo k poměrně znatelnému nárůstu počtu přijatých legálních trvalých migrantů na 206 426 v roce 2001 a 219 380 v roce 2002. To mohlo být způsobeno faktory zvýšené kontroly ilegální migrace po 11. září, posuny od jiných statusů k imigrantskému statusu LPR a také recesí v Mexiku. Jedná se o jediné dva roky za zkoumané období, kdy počty přijatých migrantů jako legálních trvalých obyvatel překročily hranici 200 000. V roce 2003 došlo naopak k prudkému poklesu jejich počtu na 115 864. To bylo pravděpodobně zapříčiněno přijetím zákona Enhanced Border Security and VISA Entry Reform Act v roce 2002, který se však na odhadovaném počtu ilegálních imigrantů nijak výrazněji nepodepsal. Ke snížení odhadovaného počtu vstupů ilegálních migrantů došlo až po roce 2005, po přijetí Real ID Actu (tabulka 4). Počty nelegálních přistěhovalců rostly až do roku 2007, kdy nástup celosvětové ekonomické krize přinesl jejich pokles (graf 8).

Pro další vývoj imigrační politiky Clintonovy administrativy byl klíčový vznik NAFTA, pro Bushovu administrativu a její přístup k imigrační politice pak události z 11. září 2001. Každá z těchto administrativ měla za úkol se co nejlépe postavit k výchozí situaci, do které byla vlivem okolních podmínek postavena. Za úspěch imigrační politiky lze považovat úspěšnou regulaci legálního přistěhovalectví. Problém však zůstává přistěhovalectví nelegální.

Obamova administrativa byla postavena do situace, kdy byl Bushovou administrativou nastolen trend masových deportací. Úkolem Obamovy administrativy tak bylo udržet imigrační standardy. Obama přístup k deportacím rozvinul, když se zaměřil na delikventy namísto rodin. Díky praktikování deportací v rekordních počtech a vracení nelegálních imigrantů zpět do země původu drží Obamova administrativa odhadovaný objem neautorizované imigrace v podstatě na konstantní úrovni (graf 10). Mexičané nadále, podle posledních dostupných odhadů, výrazně ilegální imigraci dominují, když se na celkovém

jejím objemu podílí téměř 60 % (tabulka 5). Počty přijatých mexických LPR imigrantů během statisticky zdokumentovaného období vlády Obamovy administrativy oscilovaly kolem ročního průměru 141 000, což je asi o 7000 méně, než je tomu u celého touto prací zkoumaného období vlády všech tří srovnávaných administrativ. Tyto počty odpovídají úspěšné regulaci legálního mexického přistěhovalectví (Department of Homeland Security, 2013).

Imigrační zákony ve Spojených státech amerických jsou evidentně efektivní pouze ve vztahu k legálním přistěhovalcům, zastavit příliv těch ilegálních se však dosud v rámci imigrační politiky nepodařilo. Fungují zde rovněž zainteresované strany, které současné přístupy chtějí ponechat tak, jak jsou. Existují vlivné skupiny, jimž je daný stav přistěhovalectví do Spojených států ku prospěchu. Například mnozí podnikatelé stále raději za účelem snížení celkových nákladů na pracovní sílu riskují a zaměstnávají nelegální pracovníky bez dokladů. Dnešní americké zemědělství, zejména v jihozápadních státech by se pravděpodobně bez pracovníků mexického původu asi ani neobešlo.

Tak jako v minulosti jsou někteří politici toho názoru, že by k Mexiku, ve vztahu k imigračním otázkám, měl být uplatňován speciální přístup. Z tohoto pohledu předchozí migrační politiky nejenže pomáhají vysvětlit rozsah současných migračních toků, také nastavují precedent pro ty, kteří by upřednostňovali zaujetí bilaterálního přístupu. Je možné, že by bilaterální politiky nabídly slibné možnosti efektivního managementu migračních toků. Na druhou stranu systém založený opravdu na spolupráci by vyžadoval vysokou úroveň vzájemné důvěry. Někteří lidé by mohli zpochybňovat pozici Mexika jako spolehlivého partnera v bilaterálním vízovém programu, ochraně hranice nebo bezpečnosti vstupních bodů. Není ani jisté, zda by Mexiko bylo ochotno přistoupit na takovou úroveň spolupráce ve všech těchto případech. Pro jakoukoli úpravu migračního vztahu na základě bilaterálního přístupu je nejprve nezbytné dosažení zásadního pokroku v boji s drogovým obchodem a násilím s ním spojeným. Z dlouhodobého hlediska závisí budoucnost mexicko-amerického migračního vztahu z velké části na ekonomických a demografických trendech v obou zemích a jejich vlivu na regionální migrační toky. Jako v minulosti bude budoucnost mexické migrace do Spojených států migrace záležet na kombinaci strukturálních faktorů a politických rozhodnutí v obou zemích.

9 ZDROJE

Literární zdroje:

- ADLER, Leonore Loeb a Uwe P GIELEN. *Migration: immigration and emigration in international perspective*. Westport, Conn.: Praeger, 2003, xv, 365 p. ISBN 0275976661
- APPLEYARD, R.T.: Migration and Development: A Global Agenda for the Future. *International Migration - Quarterly Review*. 1992, v. 30, no. 3, p.17-32.
- ARNOLD, Kathleen R. 2011. *Anti-immigration in the United States: a historical encyclopedia*. Santa Barbara, Calif.: Greenwood Press, 2 v. ISBN 978-031-3375-224
- ARTHUR M. SCHLESINGER, Arthur M.Jr. 1998. *The disuniting of America: reflections on a multicultural society*. Rev. and enl. ed. New York: W.W. Norton. ISBN 978-039-3318-548.
- ASHMORE, Richard D a Lee J JUSSIM. 1997. *Self and identity: fundamental issues*. New York: Oxford University Press, xii, 242 p. ISBN 01-950-9827-7.
- AVINERI, Shlomo a Avner DE-SHALIT. 1992. *Communitarianism and individualism*. New York: Oxford University Press, vi, 237 p. ISBN 01-987-8028-1.
- BARŠOVÁ, Andrea a Pavel BARŠA. 2005. *Přistěhovalectví a liberální stát: imigrační a integrační politiky v USA, západní Evropě a Česku*. 1. vyd. Brno: Masarykova univerzita v Brně, Mezinárodní politologický ústav, 308 s. ISBN 80-210-3875-6.
- BAŠTECKÁ, B. *Psychosociální krizová spolupráce*. 1. vyd. Praha: Grada, 2013, 317 s. ISBN 978-80-247-4195-6.
- BRÁZOVÁ, V. 2011. *Migrace a rozvoj: rozvojový potenciál mezinárodní migrace*. Vyd. 1. Praha: Fakulta sociálních věd UK, 254 s. ISBN 978-808-7404-102.
- CALAVITA, Kitty. 2010. *Inside the state: the bracero program, immigration, and the I.N.S.* New Orleans, LA: Quid Pro. ISBN 978-098-2750-483.
- CALDA, M. 2003. *Migrace a americká společnost*. *Mezinárodní politika*, no. 10,
- CASTRO, M., J. 2004. The Rise and Fall of the New Nativism: Economic Forces, Ethnic Politics and US Immigration Policy. In Han Entzinger et al. (eds.). *Migration Between States and Markets*. Aldershot: Ashgate
- DANIELS, Roger a Otis L GRAHAM. 2001. *Debating American immigration, 1882--present*. Lanham, Md.: Rowman, vii, 231 p. *Debating twentieth-century America*. ISBN 08-476-9410-0 *debate over the changing face of America*/Edited by Nicolaus Mills, with

- DESIPIO, Louis a Rodolfo O DE LA GARZA. 1998. *Making Americans, remaking America: immigration and immigrant policy*. Boulder, Colo.: Westview Press, xii, 156 p. ISBN 08-133-1944-7
- DONOHUE, Kathleen G. 2003. *Freedom from want: American liberalism and the idea of the consumer*. Baltimore: Johns Hopkins University Press, xii, 326 p. ISBN 08-018-7426-2
- DRBOHLAV, D.: Hlavní trendy mezinárodní migrace. *Demografie*, 1995, roč. 37, č. 4, str.280-284.
- DURAND, Jorge a Douglas S MASSEY. 2004. *Crossing the border: research from the Mexican Migration Project*. New York: Russell Sage Foundation, ix, 345 p. ISBN 08-715-4288-9
- ELLIOTT, Augie Fleras and Jean Leonard. 2007. *Unequal relations: an introduction to race, ethnic, and aboriginal dynamics in Canada*. 5th ed. Toronto, ON: Pearson Prentice Hall. ISBN 01-319-7755-5
- ESCOBAR LATAPÍ, Agustín a Susan Forbes MARTIN. 2008. *Mexico-U.S. migration management: a binational approach*. Lanham: Lexington Books, xiii, 291 p. Program in migration and refugee studies. ISBN 07-391-3059-5. essays by Toni Morrison et a. New York: Touchstone, s. 37 – 47.
- FITZGERALD, David. 2009. *A nation of emigrants: how Mexico manages its migration*. Berkeley: University of California Press, xii, 243 p. ISBN 05-202-5705-7.
- FONTENAU, G.: The Rights of Migrants, Refugees or Asylum Seekers under International Law. *International Migration - Quarterly Review*. 1992, v. 30, no. 3, p.57-68.
- FREEMAN P. G. 2001. Client Politics or Populism? The USA. In Guiraudon,
- GLAZER, N 1994. The Closing Door. In Morrison, T. *Arguing immigration : the*
- GLAZER, N. 1994. The Closing Door. In MORRISON, T. MILLS, N. *Arguing immigration : the debate over the changing face of America*. New York, 223 p. ISBN 06-718-9558-3. Greenfeld, L. and D. Chirot (1994). Nationalism and Aggression. *Theory and Society*, 9, 79-103.
- HEER, David M. 1996. *Immigration in America's future: social science findings and the policy debate*. Boulder, Colo.: Westview Press, xi, 244 p. ISBN 08-133-8740-X.
- HING, Bill Ong. 2004. *Defining America through immigration policy*. Philadelphia: Temple University Press, xi, 324 p. ISBN 15-921-3233-2.
- HIRT, T. 2005. *Svět podle multikulturalismu*. In Hirt, T., Jakoubek, M. *Soudobé*
- HUNČOVA, D. 2002. Co si počít s „mokrymi zady“? Problem nelegalni

- HUNTINGTON, Samuel P. 2005. *Kam kráčíš, Ameriko?: krize americké identity*. Vyd. 1. Překlad Radovan Baroš. V Praze: Rybka Publishers, 419 s. ISBN 80-861-8287-8
- JELÍNEK, J. a kol.: *Ekonomická encyklopedie. I a II sv., 2. přep. vyd.* Praha, Svoboda 1984.
- JENKINS, Richard. 2008. *Social identity*. 3rd ed. New York: Routledge, x, 246 p. ISBN 978-020-3927-410.
- JOPPKE, Christian. 1999. *Immigration and the nation-state: the United States, Germany, and Great Britain*. New York: Oxford University Press, viii, 356 p. ISBN 01-982-9428-X.
- KYMLICKA, Will. 1995. *Multicultural citizenship: a liberal theory of minority rights*. Oxford: Clarendon Press, vii, 280 s. Oxford political theory. ISBN 01-982-9091-8.
- LIEVEN, Anatol. 2004. *America right or wrong: an anatomy of American nationalism*. New York: Oxford University Press, xii, 274 p. ISBN 01-951-6840-2.
- LOCKE, John a Oskar KREJČÍ. *Druhé pojednání o vládě*. Vyd. 2. Praha: Svoboda, 1992, 184 s. Filozofické dědictví. ISBN 80-205-0222-X
- MARTIN, P. 2007. *Managing Mexico-U.S. Migration: Economic and Labor Issues*. In ESCOBAR LATAPÍ, Agustín a Susan Forbes MARTIN. 2008. *Mexico-U.S. migration management: a binational approach*. Lanham: Lexington Books, xiii, 291 p. Program in migration and refugee studies. ISBN 07-391-3059-5
- MARTIN, Susan, 2003. The politics of US Immigration Reform. In SPENCER, ed. by Sarah. 2003. *The politics of migration: managing opportunity, conflict and change*. Malden, Mass. [u.a.]: Blackwell Publ. ISBN 978-140-5116-350
- migrace mexického obyvatelstva do USA, Mezinárodní politika, no. 12.
- MILLS, Nicolaus a Toni MORRISON. 1994. *Arguing immigration: the debate over the changing face of America*. New York: Simon, 223 p. ISBN 06-718-9558-3
- NIMNI, Ephraim. 2003. *The challenge of Post-Zionism: alternatives to Israeli fundamentalist politics*. New York: Zed Books, xiii, 209 p. ISBN 18-564-9894-8.
- ONO, Kent A a John M SLOOP. 2002. *Shifting borders: rhetoric, immigration, and California's Proposition 187*. Philadelphia, [Pa.]: Temple University Press, viii, 253 p. ISBN 15-663-9917-3.
- PALÁT, Milan. 2013. *Ekonomické aspekty mezinárodní migrace: teorie a praxe v Evropské unii*. Vyd. 1. Ostrava: Key Publishing, 92 s. Monografie (Key Publishing). ISBN 978-80-7418-161-0
- POWELL, John. 2005. *Encyclopedia of North American immigration*. New York: Facts On File, xiv, 464 p. ISBN 08-160-4658-1.

- RUSSELL, James W. 2014. *Double standard: social policy in Europe and the United States*. Third edition. pages cm. ISBN 978-1-4422-3026-2.
- RYSTAD, G. Immigration History and the Future of International Migration. *International Migration Review* 26, No. 4, Winter 1992, s. 1168–99.s. 9 – 11.,s. 9 – 76.
- SPENER, David. 2009. *Clandestine crossings: migrants and coyotes on the Texas-Mexico border*. Ithaca: Cornell University Press, xiv, 298 p. ISBN 08-014-7589-9
- spory o multikulturalismus a politiku identit*. Plzeň: Vydavatelství Aleš Čeněk,
- STEINER, HILLEL. 1992. Libertarianism and the Transnational Migration of People. In Brian Barry – Robert Goodin (eds.). *Free Movement. Ethical issues in the Trans-national Migration of People and of Money*. University Park (Pennsylvania): The Pennsylvania State University Press. s. 87–94
- TAKAKI, Ronald T. 2008. *A different mirror: a history of multicultural America*. 1st rev. ed. New York: Back Bay Books/Little, Brown, and Co., x, 529 p., [20] p. of plates. ISBN 03-160-2236-5.
- TINDALL, George Brown a David E SHI. 1993. *America: a narrative history*. Brief 3rd ed. New York: W.W. Norton, v. <1 >. ISBN 03939637132.
- TVRDÝ, Lubor. *Migrace a její dopady na hostitelskou zemi*. Ostrava, 1997. Diplomová práce.
- VAVREČKOVÁ, Jana. 2005. *Migrace odborníků do zahraničí: (shrnující poznatky 1. etapy řešení projektu)*. Praha: VÚPSV, 56, 7 s. ISBN 80-239-6825-4

Elektronické zdroje:

- BIPARTISAN POLICY CENTER. *Interior Immigration Enforcement by the Numbers*. 2014. Dostupné také z: <http://bipartisanpolicy.org/wcontent/uploads/sites/default/files/files/Interior%20Immigration%20Enforcement.pdf>
- CAMAROTA A., S. 2001. Center for Immigration Studies: Immigration From
- CENTER FOR EFFECTIVE GOVERNMENT. *Delivering on Open Government: The Obama Administration's Unfinished Legacy*. 2013. Dostupné také z: <http://www.foreffectivegov.org/obama-first-term-transparency-report>
- COUNCIL ON HEMISPHERIC AFFAIRS. *Failures of NAFTA*. 2012. Dostupné také z: <http://www.coha.org/the-failures-of-nafta>

DEPARTMENT OF HOMELAND SECURITY. *Estimates of the Unauthorized Immigrant Population Residing in the United States: 1990 to 2000*. 2003. Dostupné také z: <http://www.dhs.gov/xlibrary/assets/statistics/publications/2000ExecSumm.pdf>

DEPARTMENT OF HOMELAND SECURITY. *Yearbook of Immigration Statistics 2012*. 2012. ISSN 0743-538X. Dostupné také z: http://www.dhs.gov/sites/default/files/publications/ois_yb_2012.pdf

DEPARTMENT OF HOMELAND SECURITY. *Yearbook of Immigration Statistics 2010*. 2010. Dostupné také z: http://www.dhs.gov/sites/default/files/publications/ois_yb_2010.pdf

DEPARTMENT OF HOMELAND SECURITY. *Yearbook of Immigration Statistics 2005*. 2010. Dostupné také z: http://www.dhs.gov/sites/default/files/publications/ois_yb_2005.pdf

DEPARTMENT OF HOMELAND SECURITY. *Yearbook of Immigration Statistics 2013*. 2010. Dostupné také z: http://www.dhs.gov/sites/default/files/publications/ois_yb_2013.pdf

HAGER, Nicky. COUNCIL ON HEMISPHERIC AFFAIRS. *The Obama Administration and Immigration Policy: The Immigration Enforcement Record In Recent Years*. 2015. Dostupné také z: <http://www.coha.org/the-obama-administration-and-immigration-policy-the-immigration-enforcement-record-in-recent-years/>

HRABÁLEK, M. 2003. Komu slouží NAFTA? Global Politics: <http://www.globalpolitics.cz/clanek/komu-slouzi-nafta.html>

CHOPRA, Brianka. FROST & SULLIVAN MARKET INSIGHT. *The Enhanced Border Security and Visa Entry Reform Act: Impact on the Biometrics Industry*. 2002. Dostupné také z: <http://www.frost.com/prod/servlet/market-insight-print.pag?docid=ASSS-5AZ6AT>

IMMIGRATION POLICY CENTER. *Breaking Down the Problems: What's Wrong With Our Immigration System*. 2009.

INTERNATIONAL ORGANISATION FOR MIGRATION. *Key Migration Terms*. 2014. Dostupné také z: <http://www.iom.int/key-migration-terms>

KRÁL, David. 2007. *Vízová politika Evropské unie a Spojených států: výzvy pro transatlantické partnery*. Dostupné také z: <http://www.europeum.org/doc/pdf/867.pdf>.
Institut pro evropskou politiku EUROPEUM

LEE, Everett S. UNIVERSITY OF PENNSYLVANIA. *A Theory of migration*. 1966. Dostupné také z: <http://www.students.uni-mainz.de/jkissel/Skripte/Lee.pdf>

Mexico, Assessing the Impact on the United States: dostupné z: <http://www.cis.org/articles/2001/mexico/mexico.pdf>

MEYERS, Deborah W. a Demetrios PAPADEMETRIOU. *Conclusions of the U.S.-Mexico Migration Panel*. 2001. Dostupné také z: <http://carnegieendowment.org/2001/02/15/conclusions-of-u.s.-mexico-migration-panel/3bl2>

MINISTERSTVO VNITRA ČESKÉ REPUBLIKY. *Migrace*. 2015. Dostupné také z: <http://www.mvcr.cz/clanek/migrace-novy-clanek-890951.aspx>

MONGER R., MATTHEWS, M. 2010. *Nonimmigrant Admissions to the United States: 2010*. DHS Office of Immigration Statistics

PEW HISPANIC RESEARCH CENTER. *A Demographic Portrait of Mexican-Origin Hispanics in the United States*. 2013. Dostupné také z: <http://www.pewhispanic.org/2013/05/01/a-demographic-portrait-of-mexican-origin-hispanics-in-the-united-states/>

ROSENBLUM, Marc R. CONGRESSIONAL RESEARCH SERVICE. *CRS Report for Congress Prepared for Members and Committees of Congress Mexican Migration to the United States: Policy and trends*. 2012. Dostupné také z: <http://fas.org/sgp/crs/row/R42560.pdf>

SONG, Sarah. 2014. Multiculturalism. *The Stanford Encyclopedia of Philosophy*. Dostupné také z: <http://plato.stanford.edu/archives/spr2014/entries/multiculturalism>

THE DEMOCRATIC PARTY PLATFORM. *Border Security & Comprehensive Immigration Reform*. Dostupné také z: http://www.democrats.org/a/national/real_security/strength_overseas/immigration/,

UNESCO. *International Migration and Multicultural Policies: Glossary: Migrants and Migration*. 2014. Dostupné z: http://www.unesco.org/most/migration/glossary_migrants.htm

WASEM, R. E. 2012. U.S. immigration policy on permanent admissions. Washington, DC: Congressional Research Service.

ZONG, Jie a Jeanne BATALOVA. MIGRATION POLICY INSTITUTE. *Mexican Immigrants in the United States*. 2014. Dostupné také z: <http://www.migrationpolicy.org/article/mexican-immigrants-united-states>